

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2024,

kterým se mění zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o obalech

Čl. I

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění zákona č. 274/2003 Sb., zákona č. 94/2004 Sb., zákona č. 237/2004 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 444/2005 Sb., zákona č. 66/2006 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 25/2008 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 227/2009 Sb., zákona č. 281/2009 Sb., zákona č. 77/2011 Sb., zákona č. 18/2012 Sb., zákona č. 167/2012 Sb., zákona č. 62/2014 Sb., zákona č. 64/2014 Sb., zákona č. 243/2016 Sb., zákona č. 298/2016 Sb., zákona č. 149/2017 Sb., zákona č. 183/2017 Sb., zákona č. 277/2019 Sb., zákona č. 541/2020 Sb., zákona č. 545/2020 Sb., zákona č. 609/2020 Sb., zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 244/2022 Sb. a zákona č. 87/2023 Sb., se mění takto:

1. V § 2 písm. a) úvodní části ustanovení se slova „spotřebiteli nebo jinému konečnému uživateli“ nahrazují slovy „jinému konečnému uživateli nebo spotřebiteli (dále jen „konečný uživatel“)“.
2. V § 2 písm. a) bodě 1 a v § 3 odst. 1 se slova „spotřebitele nebo jiného“ zrušují.
3. V § 2 písm. a) bodě 2 se slova „spotřebiteli nebo jinému“ zrušují.
4. V § 2 písm. o) se za slovo „spotřebitelů“ vkládají slova „, v případě vratných zálohovaných obalů i od jiných osob,“.
5. V § 2 se písmeno w) zrušuje.
Dosavadní písmena x) a y) se označují jako písmena w) a x).
6. V § 2 písm. w) se za slovo „společnosti“ vkládají slova „(dále jen „autorizovaná společnost“)“.

7. V § 2 se na konci písmene x) tečka nahrazuje čárkou a doplňuje se písmeno y), které zní:

„y) nápojovým kartonem vícevrstvý kompozitní obal krabicového charakteru obsahující ve vícevrstvé části obalu pouze papír a plast nebo papír, plast a hliník, který slouží k uchování nápojů nebo potravin tekuté nebo polotekuté konzistence.“.

8. V § 4 odst. 1 písmeno c) zní:

„c) obal nebo obalový prostředek byl po použití, pro které byl určen, a po vynětí výrobku nebo všech jeho zbytků obvyklým způsobem dále opakovaně použitelný nebo odpad z obalu nebo obalového prostředku využitelný procesem recyklace, energetického využití nebo biologického rozkladu.“.

9. V § 4 odst. 2 se za slova „odstavce 1“ vkládají slova „nebo 6“.

CELEX 32019L0904

10. V § 5 odst. 1 písm. a) a v § 5 odst. 2 písm. a) se slovo „požadání“ nahrazuje slovem „výzvu“.

11. V § 9 se na konci odstavce 5 doplňuje věta „Vratné zálohované obaly nebo odpady z vratných zálohovaných jednorázových obalů se nemusí vykupovat v

a) provozovně, která je automaticky nebo jiným obdobným zařízením sloužícím k prodeji zboží bez přítomnosti obsluhy, nebo

b) automatizované provozovně, do jejíž prostor nemůže být z právních nebo technických důvodů umístěn automat na výkup, ve stanovené provozní době, po kterou není obsluha fyzicky přítomna.“.

12. V § 9a odst. 1 se slovo „vybraného“ a slovo „vybrané“ zrušují.

13. V § 9a odst. 2 se slovo „vybraných“ zrušuje.

14. V § 9a odst. 3 se slovo „vybraných“ zrušuje a slova „odstavce 1“ se nahrazují slovy „odstavců 1 a 2“.

15. V § 10 odst. 1 se slova „, u kterých se za dostatečnou dostupnost považuje výkup v provozovně, kde je vratný zálohovaný obal prodáván spotřebiteli a vykupován podle § 9 odst. 4“ zrušují.

16. V § 10 odst. 4 se slovo „obalové“ zrušuje a na konci odstavce se doplňuje věta „To neplatí pro sběrná místa tvořící sběrnou síť autorizované společnosti zajišťující sdružené plnění výhradně pro vratné zálohované obaly.“.

17. V § 10 se za odstavec 5 vkládá nový odstavec 6, který zní:

„(6) Osoba uvádějící na trh nebo do oběhu nápojové kartony je povinna dosáhnout v každém kalendářním roce minimální úrovně zpětného odběru odpadu z těchto obalů ve výši 60 % hmotnosti těchto obalů, které uvedla v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu.“.

Dosavadní odstavec 6 se označuje jako odstavec 7.

CELEX 32018L0851

18. V § 12a odst. 2 a v § 13 odst. 1 písm. c) se slovo „obalovou“ zrušuje.
19. V § 13 odst. 2, § 21b odst. 4 a v § 28a odst. 5 se slovo „obalové“ zrušuje.
20. V § 13a odst. 2 a 3 se slova „spotřebitelům nebo jiným“ zrušují.
21. V § 14 odst. 10 se za slova „podle odstavce 9“ vkládají slova „, na základě údajů získaných ze základních registrů¹⁴⁾“.

Poznámka pod čarou č. 14 zní:

„¹⁴⁾ Zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů.“.

22. V § 15 odst. 4 se za slova „stanoví rozsah“ vkládají slova „a způsob“.
23. V § 15b odst. 1 se slova „až 13“ nahrazují slovy „odst. 1 až 4, § 12 a 13“.
24. V § 15b odst. 3 se číslo „VII“ nahrazuje číslem „VIII“.
25. Za § 15b se vkládá nový § 15c, který včetně nadpisu zní:

„§ 15c

Reklamní letáky

(1) Reklamním letákem se pro účely tohoto zákona rozumí papírový výrobek, jehož hlavním účelem je propagace nebo nabídka zboží nebo služeb za úplaty, který není součástí jiného výrobku a je určen k bezplatnému předání konečnému uživateli.

(2) Na reklamní letáky se použijí obdobně ustanovení o obalech, s výjimkou § 3 až 5.“.

26. V části první se v nadpisu hlavy III slovo „OBALOVÁ“ zrušuje.
27. V nadpisu § 16 se slovo „obalová“ zrušuje.
28. V § 16 se slova „obalová společnost (dále jen „autorizovaná společnost““) nahrazují slovem „společnost“ a slova „Autorizací se pro účely tohoto zákona rozumí oprávnění“ se nahrazují slovy „Autorizovaná společnost je oprávněna“.
29. Nadpis § 17 zní: „**Rozhodnutí o autorizaci**“.
30. V § 17 odst. 5 se slova „nebo 4“ nahrazují slovy „, 4 nebo 6 nebo § 19 odst. 2“ a za text „§ 20 odst.“ se vkládá text „3,“.
31. V § 17 odstavec 8 zní:

„(8) Ministerstvo životního prostředí prodlouží platnost rozhodnutí o autorizaci, pokud autorizovaná společnost o toto prodloužení požádá alespoň 1 rok před uplynutím platnosti rozhodnutí a pokud plní zákonem stanovené povinnosti autorizované společnosti a řádně

hospodaří. Pro řízení o prodloužení platnosti rozhodnutí o autorizaci se použijí obdobně odstavce 1 až 6.“.

32. V § 20 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Autorizovaná společnost, jejíž sběrná síť splňuje požadavky uvedené v § 10 odst. 2 písm. a) a b), je oprávněna poskytovat administrativní podporu operátorovi a provozovatelům kolektivních systémů podle jiných právních předpisů za úplatu odpovídající nákladům vynaloženým na tuto činnost.“.
33. V § 20a odst. 1 se za text „odst. 7“ vkládají slova „nebo § 29h odst. 4“.
34. V § 20a se na konci textu odstavce 2 doplňují slova „nebo § 29h odst. 4“.
35. V § 21 odst. 1 písm. d) se slova „a smlouvu“ nahrazují slovy „nebo smlouvu“.
36. V § 21 odst. 1 písm. m) se slova „náklady se mezi obce a osoby poskytující služby v oblasti nakládání s odpady rozdělí způsobem umožňujícím kontrolu“ nahrazují slovy „vynaložené náklady musí být kontrolovatelné“.
37. V § 21 odst. 1 písm. o) se za slova „stránkách informace“ vkládají slova „o plnění cílů zpětného odběru a využití odpadu z obalů podle tohoto zákona.“.

CELEX 32018L0851

38. V § 21 odst. 6 písm. a) se slova „, § 10 odst. 2 a 3 a v § 21b“ nahrazují slovy „a v § 10 odst. 2 a je vyjmuta z vyrovnání nákladů podle § 21b“.
39. V § 21 odst. 6 písm. b) se slova „, odstavci 1 písm. k) bodech 1 a 3 a v § 21b a 21c“ nahrazují slovy „a v odstavci 1 písm. k) bodech 1 a 3 a je vyjmuta z vyrovnání nákladů podle § 21b a koordinace podle § 21c odst. 2 písm. b), § 21c odst. 3 a § 21c odst. 4, pokud se jedná o zjišťování podílu odpadů z obalů v tříděném komunálním odpadu, a § 21c odst. 6 písm. a), c) a e)“.
40. V § 21a odst. 3 se číslo „50“ nahrazuje číslem „25“.
41. V § 23 odst. 1 písm. e) se slovo „a“ nahrazuje čárkou.
42. V § 23 odst. 5 se za slova „stanoví rozsah“ vkládají slova „a způsob“.
43. V § 23a odst. 2 písm. c) bodě 1 se slova „zařazených do obecního systému odpadového hospodářství nastaveného obcí“ zrušují.
44. V části první se za hlavu III vkládá nová hlava IV, která včetně nadpisů zní:

„Hlava IV

Zálohový systém

§ 29a

Vymezení některých pojmů zálohového systému

Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) vybraným jednorázovým obalem jednorázový obal, kterým je plastová nápojová lahev nebo kovová nádoba na nápoje naplňující kritéria uvedená v příloze č. 6 k tomuto zákonu, s výjimkou obalu

1. uváděného na trh nebo do oběhu v rámci osobní přepravy na mezinárodních trasách osobou oprávněnou podle právních předpisů České republiky k provozování mezinárodní letecké, vodní, silniční nebo železniční dopravy,
2. dodávaného se zbožím osvobozeným od daně z přidané hodnoty nebo od spotřební daně a určeným k prodeji v tranzitním prostoru mezinárodních letišť nebo přístavů, nebo k zásobování letadel nebo lodí, které budou bezprostředně opouštět území Evropské unie,
3. propuštěného do režimu vývozu z území Evropské unie a přepraveného z celního území Evropské unie,
4. uváděného na trh tak, že nápoj je stáčen a zabalen přímo v místě prodeje spotřebiteli, nebo
5. uváděného na trh nebo do oběhu jednou osobou v souhrnném množství méně než 150 kg za kalendářní rok,

b) vybraným zálohovaným jednorázovým obalem vybraný jednorázový obal, u něhož je účtována záloha,

c) zálohovým systémem systém organizačních, administrativních, finančních a jiných souvisejících opatření realizovaných operátorem pro zajištění zpětného odběru a využití odpadu z vybraných jednorázových zálohovaných obalů a dosažení vrácení zálohy, kterou kupující vybraného zálohovaného jednorázového obalu zaplatil v okamžiku nákupu obalu,

d) posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů osoba, která bez ohledu na způsob prodeje, včetně použití prostředků komunikace na dálku, uvádí vybrané jednorázové obaly na trh nebo do oběhu prodejem konečnému uživateli; posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů není podnikající fyzická nebo právnická osoba provozující hostinskou činnost, kdy ke konzumaci zboží z vybraných jednorázových obalů má docházet přímo v provozovně,

e) rozvozem přeprava vybraných zálohovaných jednorázových obalů konečným uživatelům posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů; za rozvoz se nepovažují poštovní, balíkové nebo jiné obdobné přepravní služby ani služby poskytující přepravu jídel z restaurací.

§ 29b

Základní ustanovení o zálohovém systému

V rámci zálohového systému se zálohují vybrané jednorázové obaly.

§ 29c

Povinnosti osob uvádějících vybrané jednorázové obaly na trh

Osoba uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh je povinna

a) požádat operátora o uzavření smlouvy o sdruženém plnění do 2 měsíců ode dne

zveřejnění oznámení operátora o zahájení činnosti podle § 29j odst. 1 písm. b) a

b) registrovat u operátora vybraný zálohovaný jednorázový obal před jeho uvedením na trh.

§ 29d

Práva a povinnosti posledních prodejců vybraných jednorázových obalů a osob uvádějících vybrané jednorázové obaly do oběhu

(1) Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů, jehož ekonomická činnost je uvedena v příloze č. 8 k tomuto zákonu, je povinen

a) požádat operátora o uzavření smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů do 2 měsíců ode dne zveřejnění oznámení operátora o zahájení činnosti podle § 29j odst. 1 písm. b) a

b) registrovat u operátora místo výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů ve formě výkupu v místě výkonu jeho ekonomické činnosti podle přílohy č. 8 k tomuto zákonu nebo do 500 metrů od tohoto místa za podmínek uvedených v § 9 odst. 4 a 5.

(2) Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů, který dodává vybrané zálohované jednorázové obaly konečným uživatelům prostřednictvím prostředků komunikace na dálku a rozvozu, plní povinnosti podle odstavce 1 písm. a).

(3) Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů není povinen plnit povinnosti podle odstavce 1 ve vztahu k provozovně, která podléhá zvláštnímu režimu podle zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti²¹⁾.

§ 29e

(1) Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů zpětně odebírající odpad z těchto obalů není původcem tohoto odpadu a jeho místo výkupu a provozovna, ve které je se zpětně odebranými odpady nakládáno, nemusí být zařízeními určenými pro nakládání s odpady.

(2) Odpad z vybraného zálohovaného jednorázového obalu se stává vlastnictvím operátora okamžikem jeho předání na místo výkupu zřízené posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů nebo operátorem nebo poslednímu prodejci vybraných jednorázových obalů, který dodává vybrané zálohované jednorázové obaly konečným uživatelům prostřednictvím prostředků komunikace na dálku a rozvozu.

(3) V rámci zpětně odebraného odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů se odpad z plastových nápojových lahví a odpad z kovových nádob na nápoje nemusí soustřeďovat odděleně, pokud jsou u posledního prodejce vybraných jednorázových obalů zpětně odebírány do společných soustřeďovacích prostředků.

(4) Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů smí předat zpětně odebraný odpad z vybraných zálohovaných jednorázových obalů pouze operátorovi nebo osobě určené operátorem v souladu se zákonem o odpadech. Do okamžiku předání nesmí poslední prodejce vybraných jednorázových obalů s tímto odpadem kromě jeho

soustředování, třídění, změny objemu nebo přepravy, jakkoliv jinak nakládat.

(5) Pro přepravu zpětně odebraného odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, včetně rozvozu, se § 46 zákona o odpadech nepoužije.

Operátor

§ 29f

(1) Operátor je autorizovaná společnost, která na základě rozhodnutí o autorizaci operátora koordinuje zálohový systém a je oprávněna zajišťovat sdružené plnění povinností stanovených v § 9 odst. 4 a 7 a v § 10 až 12a výhradně pro vybrané zálohované jednorázové obaly a k tomuto účelu uzavírat smlouvy o sdruženém plnění. Operátorem může být pouze akciová společnost s dualistickým systémem vnitřní struktury.

(2) Jako operátor může být autorizována pouze jedna osoba, a to výlučně pro celé území České republiky.

(3) Pro operátora se použijí obdobně ustanovení o autorizované společnosti, s výjimkou § 16 věty druhé, § 18 odst. 3, § 19 odst. 2, § 20 odst. 3, § 20a odst. 5 a § 21c odst. 6 písm. a) až c). Pro operátora zároveň platí výjimky z povinností a činností autorizované společnosti pro vratné zálohované obaly uvedené v § 21 odst. 6 písm. a).

§ 29g

(1) Řízení o vydání rozhodnutí o autorizaci operátora je řízením o výběru žádosti podle správního řádu.

(2) Žádost o vydání rozhodnutí o autorizaci operátora obsahuje kromě náležitostí podle § 17 odst. 3 písm. a) a c), § 17 odst. 3 písm. d) bodů 1 až 6 a § 17 odst. 3 písm. e) bodu 1 také

a) prohlášení žadatele o splnění podmínek uvedených v § 20 odst. 7,

b) vzory smluv o

1. zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů a
2. převodu peněžních prostředků ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, uzavíraných s obcemi a

c) návrh metodik pro poslední prodejce vybraných jednorázových obalů a jiné provozovatele míst výkupu ohledně požární bezpečnosti, hygienických předpisů a prevence podvodů při zajišťování zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů.

(3) Pro rozhodnutí o autorizaci operátora a řízení o jeho vydání, změně nebo zrušení se použijí obdobně § 17 odst. 1 a 2, § 17 odst. 3 písm. a) a c), § 17 odst. 3 písm. d) body 1 až 6, § 17 odst. 3 písm. e) bod 1, § 25, 26, 28 a 29. Účastníky řízení o vydání rozhodnutí o autorizaci operátora jsou žadatelé a autorizované společnosti zajišťující sdružené plnění ve vztahu k těm druhům obalů, na které se má vztahovat rozhodnutí o autorizaci operátora. Účastníkem řízení o prodloužení platnosti rozhodnutí o autorizaci operátora a řízení o zrušení rozhodnutí o autorizaci operátora je pouze operátor. Účastníky řízení o změně rozhodnutí o autorizaci operátora je operátor a autorizované společnosti zajišťující

sdužené plnění ve vztahu k těm druhům obalů, na které se má vztahovat změna rozhodnutí o autorizaci operátora.

(4) Rozhodnutí o autorizaci operátora lze vydat pouze za předpokladu, že

a) akcionáři žadatele nebo osoby v rámci akcionáře sdužené v kalendářním roce předcházejícím kalendářnímu roku, v němž byla podána žádost o vydání rozhodnutí o autorizaci operátora, v souhrnu uvedli

1. na trh alespoň 35 % celkové hmotnosti plastových nápojových lahví a 35 % celkové hmotnosti kovových nádob na nápoje naplňujících kritéria v příloze č. 6 k tomuto zákonu a uvedených v daném roce na trh a

2. do oběhu alespoň 25 % celkové hmotnosti plastových nápojových lahví a 25 % celkové hmotnosti kovových nádob na nápoje naplňujících kritéria v příloze č. 6 k tomuto zákonu a uvedených v daném roce do oběhu,

b) akcionáři žadatele splňují podmínky uvedené v § 18 odst. 4 a v § 29h odst. 1 a 2,

c) žadatel splňuje podmínky uvedené v § 20 odst. 4 a 7,

d) projekt zajišťování sduženého plnění poskytuje dostatečné záruky, že sdužené plnění bude provozováno řádně a dostatečně dlouhodobě a projekt je dostatečně finančně zajištěn a neohroží zajišťování plnění povinností zpětného odběru a využití realizované jinými osobami podle § 13 odst. 1, a

e) žadatel převzal způsob provádění ekomodulace ostatních autorizovaných společností a toto převzetí Ministerstvu životního prostředí doloží.

(5) Při výběru operátora Ministerstvo životního prostředí přihlédně k

a) předpokládané úrovni zajišťování sduženého plnění povinností podle § 29f odst. 1, zejména zpětného odběru a využití odpadu z obalů, podle projektu zajišťování sduženého plnění a k navrhovaným technickým řešením a jejich dopadům na životní prostředí,

b) množství vybraných jednorázových obalů, které osoby, jež žadatel sdužuje, uvedly na trh nebo do oběhu v kalendářním roce, který předchází kalendářnímu roku, ve kterém bylo zahájeno řízení o výběru žádosti,

c) počtu smluv uzavřených za účelem zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů a převodu záloh obcím podle § 29j odst. 3,

d) navrhované výši zálohy vybraných jednorázových obalů a

e) počtu a struktury akcionářů žadatele.

(6) Ministerstvo životního prostředí prodlouží platnost rozhodnutí o autorizaci operátora, pokud operátor o toto prodloužení požádá alespoň 1 rok před uplynutím platnosti rozhodnutí a pokud splňuje podmínky pro vydání rozhodnutí o autorizaci operátora, plní povinnosti operátora a řádně hospodaří. Pro řízení o prodloužení platnosti rozhodnutí o autorizaci operátora se použijí obdobně § 17 odst. 1 až 6, s odchylkami uvedenými v odstavcích 2 až 4.

§ 29h

(1) Akcionáři operátora mohou být pouze osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh, poslední prodejci vybraných jednorázových obalů nebo korporace soukromého práva sdružující tyto osoby.

(2) Akcionář může vlastnit akcie, jejichž jmenovitá nebo účetní hodnota nepřesahuje 33 % základního kapitálu operátora a s nimiž je spojen počet hlasů nepřesahující 33 % všech hlasů v operátorovi. Akcionáři se zakazuje umožnit jinému výkon hlasovacích práv nebo jeho přenechání jiné osobě.

(3) Jestliže akcionář v důsledku nabytí akcií přesáhne jmenovitou nebo účetní hodnotu nebo počet hlasů uvedené v odstavci 2, oznámí tuto skutečnost neprodleně Ministerstvu životního prostředí a zcizí do 1 roku ode dne jejich nabytí část tak, aby jmenovitá nebo účetní hodnota akcií a počet hlasů s nimi spojený byly v souladu s odstavcem 2.

(4) V případě nedodržení omezení nebo povinností uvedených v odstavcích 1 až 3 může Ministerstvo životního prostředí rozhodnout o zákazu výkonu hlasovacího práva vlastníka akcií, práva požádat o svolání valné hromady nebo práva požadovat zařazení určitého bodu na pořad jednání valné hromady.

§ 29i

(1) Operátor je povinen hospodařit s peněžními prostředky získanými ze záloh a z příspěvků osob uvádějících obaly na trh nebo do oběhu a s výnosy z nich odděleně od jakýchkoliv jiných peněžních prostředků a tak, aby byla zajištěna kontrolovatelnost nakládání s nimi.

(2) Operátor smí provozovat zařízení určené pro nakládání s odpady, ve kterém bude prováděno pouze sčítání, soustřeďování, skladování nebo úprava odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů ve formě lisování. Jiné zařízení určené pro nakládání s odpady má operátor zakázáno vlastnit nebo provozovat a operátor nesmí mít ani přímý nebo nepřímý podíl na vlastnických, rozhodovacích nebo hlasovacích právech osoby vlastnící nebo provozující takové zařízení, bez ohledu na to, zda toto zařízení působí na území České republiky nebo jiného státu.

(3) Operátor nesmí uzavřít s osobou, která k ní má zvláštní vztah podle § 20a odst. 4, smlouvu, která by vzhledem ke své povaze, účelu nebo riziku nebyla uzavřena při vynaložení péče řádného hospodáře. Smlouva, která je s tím v rozporu, nevyvolává právní účinky.

(4) Operátor nesmí použít zálohy, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, pro úhradu správních trestů za přestupky operátora.

§ 29j

(1) Operátor je povinen

a) vytvořit, spravovat a financovat zálohový systém, a to v souladu s rozhodnutím o autorizaci operátora,

b) zveřejnit do 2 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o autorizaci operátora na svých internetových stránkách, že začal vykonávat činnost podle tohoto zákona,

c) stanovit podmínky uzavření smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů pro všechny poslední prodejce vybraných jednorázových obalů jednotně a tak, aby žádný z těchto prodejců nebo typů obalů nebyl neodůvodněně znevýhodněn v hospodářské soutěži,

d) uzavřít do 2 měsíců ode dne doručení žádosti osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh nebo posledního prodejce vybraných jednorázových obalů s nimi smlouvu o sdruženém plnění nebo smlouvu o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů; za uzavření smlouvy nesmí operátor požadovat žádnou formu úhrady,

e) zřídit na vlastní náklady nejméně jedno místo výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů v každé obci s počtem více než 300 obyvatel, ve které není zřízeno jiné místo výkupu posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů a která o zřízení takového místa projeví zájem, a to za podmínek obdobných jako pro ostatní obce,

f) provádět osvětovou činnost o zálohovém systému pro konečné uživatele v souladu s rozhodnutím o autorizaci operátora a poskytovat metodické vedení posledním prodejcům vybraných jednorázových obalů i jiným provozovatelům míst výkupu ohledně požární bezpečnosti, hygienických předpisů a prevence podvodů při zajišťování zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů,

g) zajistit včasný odvoz odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů z místa výkupu tohoto odpadu tak, aby se odpad z těchto obalů na místě výkupu nehromadil nad rámec skladovací kapacity místa výkupu,

h) vytvořit a spravovat informační systém operátora, který zpřístupní Ministerstvu životního prostředí způsobem umožňujícím dálkový přístup a ve kterém vede

1. údaje o vybraných zálohovaných jednorázových obalech stanovené prováděcím právním předpisem, a

2. údaje o osobách, se kterými má uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění, a údaje o místech výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, tyto údaje veřejně zpřístupní způsobem umožňujícím dálkový přístup; rozsah těchto údajů stanoví prováděcí právní předpis, a

i) zveřejňovat na svých internetových stránkách

1. uzavřené smlouvy o sdruženém plnění a smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, do 30 dnů ode dne jejich uzavření, a ve smlouvách viditelně zpřístupnit uvedení výše příspěvků osob uvádějících obaly na trh

nebo do oběhu a nákladů na zpětný odběr hrazených posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů,

2. oznámení o připravované změně druhu vybraného zálohovaného jednorázového obalu nebo o ukončení výkupu odpadu z vybraného zálohovaného jednorázového obalu nejméně 6 měsíců před provedením této změny nebo před ukončením výkupu,

3. informace pro konečné uživatele o možnosti vrácení odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů,

4. údaje z informačního systému operátora v souhrnné podobě každoročně do 31. března za uplynulý kalendářní rok a

5. výši nákladů na technické zajištění a realizaci zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů hrazených posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů podle jejich kategorií.

(2) Operátor je povinen část zpětně odebraného odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů nabídnout k odkupu za tržní cenu osobám uvádějícím dané vybrané zálohované jednorázové obaly na trh, které mají s operátorem uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění, a to v poměru odpovídajícímu 65 % celkové hmotnosti vybraných zálohovaných jednorázových obalů daného druhu uvedených danou osobou na trh za předchozí kalendářní rok.

(3) Pokud operátor dosáhne minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle přílohy č. 7 k tomuto zákonu, je oprávněn ponechat si 85 % peněžních prostředků z celkové výše záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, a zbylých 15 % peněžních prostředků z těchto záloh je povinen rozdělit a převést obcím na území České republiky, a to poměrně podle počtu obyvatel. Převodem peněžních prostředků ze záloh obcím je povinnost úhrady nákladů na úklid odpadu podle § 10a odst. 1 pro vybrané jednorázové obaly splněna.

(4) V případě, že operátor minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle přílohy č. 7 k tomuto zákonu nedosáhne, převede poměrnou část peněžních prostředků ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, vypočítanou jako procentuální rozdíl mezi dosaženou mírou zpětného odběru a stanoveným cílem zpětného odběru, na příjmový účet státního rozpočtu, kapitoly Ministerstvo životního prostředí. Se zbylou částí peněžních prostředků ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, naloží postupem podle odstavce 3 věty první obdobně.

(5) Operátor rozdělí a převede peněžní prostředky ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, podle odstavců 3 a 4 na základě stavu k 31. prosinci daného kalendářního roku do 31. března následujícího kalendářního roku.

(6) Právnícká osoba, jejíž rozhodnutí o autorizaci operátora zaniklo, převede peněžní prostředky ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, operátorovi, a to do 180 dnů ode dne zániku rozhodnutí o autorizaci operátora. V případě, že Ministerstvo životního prostředí rozhodnutí o autorizaci operátora nevydá, převede právnícká osoba tyto peněžní prostředky do státního rozpočtu ve lhůtě podle věty první. Pro převod peněžních prostředků se použijí § 28a odst. 4 až 6 obdobně.“.

Dosavadní Hlavy IV až VII se označují jako Hlavy V až VIII.

CELEX 32018L0581

45. § 29b až 29d včetně nadpisů a poznámky pod čarou č. 21 znějí:

„§ 29b

Základní ustanovení o zálohovém systému

(1) V rámci zálohového systému se zálohují vybrané jednorázové obaly.

(2) Právnická nebo podnikající fyzická osoba nesmí uvádět na trh nebo do oběhu vybraný jednorázový obal, pro který není zajištěno plnění povinností operátorem na základě smlouvy o sdruženém plnění a který není u operátora registrovaný.

§ 29c

Povinnosti osob uvádějících vybrané jednorázové obaly na trh

Osoba uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh je povinna

a) zálohovat vybrané jednorázové obaly a dodržovat výši zálohy stanovenou operátorem,

b) označit vybraný zálohovaný jednorázový obal, který uvádí na trh, označením zálohového systému stanoveným prováděcím právním předpisem,

c) požádat operátora o uzavření smlouvy o sdruženém plnění do 2 měsíců ode dne zveřejnění oznámení operátora o zahájení činnosti podle § 29j odst. 1 písm. b),

d) registrovat u operátora vybraný zálohovaný jednorázový obal před jeho uvedením na trh,

e) hradit operátorovi zálohy z vybraných zálohovaných jednorázových obalů uvedených na trh,

f) vést odděleně účetní záznamy o ceně výrobku a o výši zálohy,

g) poskytovat operátorovi součinnost nutnou k plnění jeho povinností podle smlouvy o sdruženém plnění a tohoto zákona a

h) informovat operátora o změně druhu vybraného zálohovaného jednorázového obalu uváděného na trh nebo o ukončení uvádění vybraného zálohovaného jednorázového obalu na trh, a to nejméně 1 měsíc před provedením této změny nebo ukončením uvádění vybraného jednorázového zálohovaného obalu na trh.

§ 29d

Práva a povinnosti posledních prodejců vybraných jednorázových obalů a osob uvádějících vybrané jednorázové obaly do oběhu

(1) Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů, jehož ekonomická činnost je uvedena v příloze č. 8 k tomuto zákonu, je povinen

a) zálohovat vybrané jednorázové obaly a dodržovat výši zálohy stanovenou operátorem,

b) při prodeji vybraného zálohovaného jednorázového obalu uvádět zálohu odděleně od ceny výrobku,

c) požádat operátora o uzavření smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů do 2 měsíců ode dne zveřejnění oznámení operátora o zahájení činnosti podle § 29j odst. 1 písm. b),

d) zajistit zpětný odběr odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů ve formě výkupu v místě výkonu jeho ekonomické činnosti podle přílohy č. 8 k tomuto zákonu nebo do 500 metrů od tohoto místa za podmínek uvedených v § 9 odst. 4 a 5.

e) registrovat místo výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle písmene d) u operátora,

f) vyplácet konečným uživatelům zálohu v plné výši po odebrání odpadu z vybraného zálohovaného jednorázového obalu, a to bez prokázání úhrady zálohy ze strany konečného uživatele; záloha může být vyplacena také formou zápočtu na nákup nebo elektronickým převodem finančních prostředků, s výslovným souhlasem konečného uživatele také formou poukázky nebo kreditu, vždy však musí být možné pro konečného uživatele získat zálohu ve formě peněžních prostředků, a

g) poskytovat operátorovi součinnost nezbytnou k plnění jeho povinností podle tohoto zákona.

(2) Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů, který dodává vybrané zálohované jednorázové obaly konečným uživatelům prostřednictvím prostředků komunikace na dálku a rozvozu, plní povinnosti podle odstavce 1 písm. a) až d), f) a g). Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů podle věty první provádí zpětný odběr odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle odstavce 1 písm. d) při dodávce zboží konečnému uživateli, a to v takovém množství, které lze při rozvozu zboží zpětně odebrat a je obvyklé pro objednávku konečného uživatele.

(3) Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů, který není posledním prodejcem podle odstavce 1 nebo 2, je povinen plnit povinnosti uvedené v odstavci 1 písm. a), b) a g). Pokud tento poslední prodejce plní povinnosti podle odstavce 1 písm. d) až f) dobrovolně, je povinen je plnit všechny společně.

(4) Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů, který zajišťuje na základě smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů zpětný odběr odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, má právo odmítnout zpětný odběr odpadu z vybraného zálohovaného jednorázového obalu, pokud

- a) odpad není označen podle § 29c písm. b) nebo neobsahuje etiketu a čitelný nezaměnitelný čárový kód umožňující identifikaci osoby, která obal uvedla na trh,
- b) odpad není prázdný,
- c) odpad je znehodnocen nebo zdeformován způsobem, který brání jeho odebrání, nebo
- d) je množství odpadu nepřiměřené k velikosti skladovacích prostor dané provozovny posledního prodejce nebo není obvyklé pro nákup konečného uživatele u daného posledního prodejce.

(5) Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů není povinen plnit povinnosti podle odstavce 1 ve vztahu k provozovně, která podléhá zvláštnímu režimu podle zákona o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti²¹).

(6) Osoba uvádějící vybrané zálohované jednorázové obaly do oběhu jinak než prodejcem konečnému uživateli plní povinnost podle odstavce 1 písm. a).

²¹⁾ Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů.“.

CELEX 32018L0851

46. § 29j zní:

„§ 29j

(1) Operátor je povinen

a) vytvořit, spravovat a financovat zálohový systém, a to v souladu s rozhodnutím o autorizaci operátora,

b) zveřejnit do 2 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o autorizaci operátora na svých internetových stránkách, že začal vykonávat činnost podle tohoto zákona,

c) dosahovat minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle přílohy č. 7 k tomuto zákonu,

d) stanovit podmínky uzavření smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů pro všechny poslední prodejce vybraných jednorázových obalů jednotně a tak, aby žádný z těchto prodejců nebo typů obalů nebyl neodůvodněně znevýhodněn v hospodářské soutěži,

e) uzavřít do 2 měsíců ode dne doručení žádosti osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh nebo posledního prodejce vybraných jednorázových obalů s nimi smlouvu o sdruženém plnění nebo smlouvu o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů; za uzavření smlouvy nesmí operátor požadovat žádnou formu úhrady,

f) zřídit na vlastní náklady nejméně jedno místo výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů v každé obci s počtem více než 300 obyvatel, ve které není zřízeno jiné místo výkupu posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů a která o zřízení takového místa projeví zájem, a to za podmínek obdobných jako pro ostatní obce; pro tato místa se použije § 29d odst. 4 obdobně,

g) stanovit výši zálohy vybraných jednorázových obalů alespoň v minimální výši stanovené prováděcím právním předpisem; výše zálohy musí být stanovena jednotně pro všechny druhy vybraných zálohovaných jednorázových obalů a operátor je oprávněn změnit její výši pouze jednou ročně, o čemž musí informovat všechny osoby, které jsou zapojeny do zálohového systému, a konečné uživatele nejméně 3 měsíce přede dnem provedení změny,

h) provádět osvětovou činnost o zálohovém systému pro konečné uživatele v souladu s rozhodnutím o autorizaci operátora a poskytovat metodické vedení posledním prodejcům vybraných jednorázových obalů i jiným provozovatelům míst výkupu ohledně požární bezpečnosti, hygienických předpisů a prevence podvodů při zajišťování zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů,

i) zajistit včasný odvoz odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů z místa

výkupu tohoto odpadu tak, aby se odpad z těchto obalů na místě výkupu nehromadil nad rámec skladovací kapacity místa výkupu,

j) hradit poslednímu prodejci vybraných jednorázových obalů nejpozději do 15. dne kalendářního měsíce následujícího po dni jejich vyplacení peněžní prostředky vynaložené na výplatu záloh konečným uživatelům v rámci realizovaného zpětného odběru,

k) hradit poslednímu prodejci vybraných jednorázových obalů nejpozději do 15 dnů ode dne doručení faktury účelně vynaložené náklady na technické zajištění a realizaci zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, které spadají do některé z kategorií účelně vynaložených nákladů stanovených prováděcím právním předpisem,

l) vytvořit a spravovat informační systém operátora, který zpřístupní Ministerstvu životního prostředí způsobem umožňujícím dálkový přístup a ve kterém vede

1. údaje o vybraných zálohovaných jednorázových obalech stanovené prováděcím právním předpisem, a
2. údaje o osobách, se kterými má uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění, a údaje o místech výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, tyto údaje veřejně zpřístupní způsobem umožňujícím dálkový přístup; rozsah těchto údajů stanoví prováděcí právní předpis,

m) v rámci ověřování údajů podle § 23a odst. 2 zajistit ověření správnosti a úplnosti

1. údajů vedených v informačním systému operátora, včetně nakládání s každým jednotlivým vybraným zálohovaným jednorázovým obalem, a

2. příjmů z prodeje odpadů z vybraných zálohovaných jednorázových obalů a druhotných surovin a ze záloh, jež nebyly vyplaceny konečným uživatelům.

n) doručit každoročně Ministerstvu životního prostředí do 31. března zprávu o činnosti operátora a fungování zálohového systému za uplynulý kalendářní rok prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí nebo datové schránky Ministerstva životního prostředí určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle zákona upravujícího integrovaný registr znečišťování životního prostředí a integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí; obsahové náležitosti zprávy o činnosti operátora a fungování zálohového systému stanoví prováděcí právní předpis, a

o) zveřejňovat na svých internetových stránkách

1. uzavřené smlouvy o sdruženém plnění a smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, do 30 dnů ode dne jejich uzavření, a ve smlouvách viditelně zpřístupnit uvedení výše příspěvků osob uvádějících obaly na trh nebo do oběhu a nákladů na zpětný odběr hrazených posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů,
2. oznámení o připravované změně druhu vybraného zálohovaného jednorázového obalu nebo o ukončení výkupu odpadu z vybraného zálohovaného jednorázového obalu nejméně 6 měsíců před provedením této změny nebo před ukončením výkupu,
3. informace pro konečné uživatele o možnosti vracení odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů,
4. údaje z informačního systému operátora v souhrnné podobě každoročně do 31. března za uplynulý kalendářní rok a
5. výši nákladů na technické zajištění a realizaci zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů hrazených posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů podle jejich kategorií.

(2) Operátor je povinen část zpětně odebraného odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů nabídnout k odkupu za tržní cenu osobám uvádějícím dané vybrané zálohované jednorázové obaly na trh, které mají s operátorem uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění, a to v poměru odpovídajícímu 65 % celkové hmotnosti vybraných zálohovaných jednorázových obalů daného druhu uvedených danou osobou na trh za předchozí kalendářní rok.

(3) Pokud operátor dosáhne minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle přílohy č. 7 k tomuto zákonu, je oprávněn ponechat si 85 % peněžních prostředků z celkové výše záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, a zbylých 15 % peněžních prostředků z těchto záloh je povinen rozdělit a převést obcím na území České republiky, a to poměrně podle počtu obyvatel. Převodem peněžních prostředků ze záloh obcím je povinnost úhrady nákladů na úklid odpadu podle § 10a odst. 1 pro vybrané jednorázové obaly splněna.

(4) V případě, že operátor minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle přílohy č. 7 k tomuto zákonu nedosáhne, převede poměrnou část peněžních prostředků ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, vypočítanou jako procentuální rozdíl mezi dosaženou mírou zpětného odběru a stanoveným cílem zpětného odběru, na příjmový účet státního rozpočtu, kapitoly Ministerstvo životního prostředí. Se zbylou částí peněžních prostředků ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, naloží postupem podle odstavce 3 věty první obdobně.

(5) Operátor rozdělí a převede peněžní prostředky ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, podle odstavců 3 a 4 na základě stavu k 31. prosinci daného kalendářního roku do 31. března následujícího kalendářního roku.

(6) Právnícká osoba, jejíž rozhodnutí o autorizaci operátora zaniklo, převede peněžní prostředky ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, operátorovi, a to do 180 dnů ode dne zániku rozhodnutí o autorizaci operátora. V případě, že Ministerstvo životního prostředí rozhodnutí o autorizaci operátora nevydá, převede právnícká osoba tyto peněžní prostředky do státního rozpočtu ve lhůtě podle věty první. Pro převod peněžních prostředků se použijí § 28a odst. 4 až 6 obdobně.“

CELEX 32018L0851

47. V § 30 odst. 1 a 2 se částka „800 Kč“ nahrazuje částkou „2000 Kč“.
48. V § 30 odst. 2 větě první se částka „2000 Kč“ nahrazuje částkou „50 000 Kč“.
49. V § 30 odst. 5 se za slovo „je“ vkládají slova „z 50 %“ a na konci textu odstavce se doplňují slova „a z 50 % příjmem státního rozpočtu“.
50. V § 32 se na konci písmene b) doplňují slova „nebo § 29g odst. 6“.
51. V § 32 písm. t) se slova „rozhodne, a“ nahrazují slovem „rozhodne,“.
52. V § 32 se na konci písmene u) tečka nahrazuje slovem „, a“ a doplňuje se písmeno v), které zní:

„v) je oprávněno jmenovat 2 členy dozorčí rady operátora a takto jmenované členy odvolat.“.
53. Na konci § 33 se doplňuje věta „Věta první se použije obdobně pro žádost o vydání

rozhodnutí o autorizaci operátora, žádost o prodloužení platnosti rozhodnutí o autorizaci operátora a změnu nebo zrušení rozhodnutí o autorizaci operátora.“.

54. V § 36 se za písmeno c) vkládá nové písmeno d), které zní:

„d) kontroluje plnění povinností podle § 29c písm. a) a b) a § 29d odst. 1 písm. a), b) a f),“.

Dosavadní písmeno d) se označuje jako písmeno e).

55. V § 36 písm. e) se slova „písmene a), b) nebo c)“ nahrazují slovy „písmen a) až d)“.

56. V § 37 se za slova „s potravinami“ vkládají slova „, s výjimkou povinností kontrolovaných Českou obchodní inspekcí podle § 36 písm. d)“.

57. V § 40 odstavec 1 včetně poznámky pod čarou č. 28 zní:

„(1) Česká inspekce životního prostředí²⁸⁾ kontroluje, jak jsou právníckými osobami a podnikajícími fyzickými osobami dodržovány povinnosti stanovené tímto zákonem nebo rozhodnutím vydaným na jeho základě, s výjimkou povinností kontrolovaných podle § 35 až 39 krajskými hygienickými stanicemi, Českou obchodní inspekcí, Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí nebo Ústavem pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv.

²⁸⁾Zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů.“.

58. V § 40 odst. 2 se slova „podle odstavce 1“ zrušují.

59. Nadpis nad označením § 44 se zrušuje.

60. § 44 a 45 včetně nadpisů znějí:

„§ 44

Přestupky osob uvádějících obaly nebo obalové prostředky na trh nebo do oběhu

(1) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) jako osoba, která uvádí na trh obal, poruší povinnost stanovenou v § 3 odst. 1,

b) jako osoba, která uvádí na trh obal nebo obalový prostředek, nezajistí některou z podmínek uvádění obalů nebo obalových prostředků na trh podle § 4,

c) jako osoba, která uvádí na trh obal, nepředloží na výzvu kontrolnímu orgánu technickou dokumentaci podle § 5 odst. 1 písm. a) nebo neinformuje své odběratele podle § 5 odst. 1 písm. b),

d) jako osoba, která uvádí na trh obalový prostředek, nepředloží na výzvu kontrolnímu orgánu technickou dokumentaci podle § 5 odst. 2 písm. a) nebo neinformuje své odběratele podle § 5 odst. 2 písm. b),

e) jako osoba, která uvádí na trh výrobky ve vratných zálohovaných obalech, neoznačí tyto obaly podle § 9 odst. 3,

f) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu výrobky ve vratných zálohovaných obalech, poruší některou z povinností podle § 9 odst. 4 až 6,

g) jako osoba, která uvedla na trh nebo oběhu vratné zálohované obaly, nevykupuje vratný zálohovaný obal nebo odpad z něho podle § 9 odst. 7,

h) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu obaly, nezajistí zpětný odběr těchto obalů nebo odpadů z těchto obalů podle § 10 odst. 1,

i) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části B přílohy č. 4 k tomuto zákonu, nedosáhne stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadu z těchto obalů podle § 10 odst. 5,

j) jako osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části C nebo D přílohy č. 4 k tomuto zákonu neuhradí obci náklady podle § 10a odst. 1 nebo nesplní některou z povinností podle § 10a odst. 2 nebo 3,

k) jako osoba uvádějící na trh nebo do oběhu obaly prodejem spotřebiteli neinformuje spotřebitele podle § 11 odst. 1,

l) jako osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části C nebo D přílohy č. 4 k tomuto zákonu neinformuje spotřebitele podle § 11 odst. 2,

m) jako osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části D přílohy č. 4 k tomuto zákonu nepůsobí na změnu chování spotřebitele podle § 11 odst. 3,

n) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu obaly, nezajistí využití odpadů z obalů podle § 12,

o) jako osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části B přílohy č. 4 k tomuto zákonu nezajistí povinný obsah recyklovaných plastů v obalu podle § 12a odst. 1 nebo neohlásí množství recyklovaných plastů, které použila v obalech, podle § 12a odst. 3,

p) jako osoba uvádějící obaly na trh nebo do oběhu prodejem spotřebiteli poruší zákaz ovlivňovat dodavatele ve výběru autorizované společnosti podle § 13 odst. 2,

q) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu obaly, poruší povinnost podat návrh na zápis do Seznamu podle § 14 odst. 1, nebo

r) jako osoba uvádějící obaly na trh nebo do oběhu nebo osoba uvedená v § 23 odst. 1 písm. c) neposkytne autorizované společnosti nezbytnou součinnost podle § 23a odst. 5.

(2) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba uvádějící na trh vybrané jednorázové obaly se dopustí přestupku tím, že

a) v rozporu s § 29c písm. a) nepožádá operátora o uzavření smlouvy o sdruženém plnění, nebo

b) v rozporu s § 29c písm. b) neregistruje u operátora vybraný zálohovaný jednorázový obal před jeho uvedením na trh.

(3) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako poslední prodejce vybraných jednorázových obalů dopustí přestupku tím, že

a) nepožádá operátora o uzavření smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle § 29d odst. 1 písm. a),

b) neregistruje místo výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů u operátora podle § 29d odst. 1 písm. b), nebo

c) v rozporu s § 29e odst. 4 předá zpětně odebraný odpad z vybraného zálohovaného jednorázového obalu jiné osobě než operátorovi nebo osobě určené operátorem nebo naloží s odpadem jiným než stanoveným způsobem.

(4) Za přestupek lze uložit pokutu do

a) 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), c) až g), k) až m) nebo q),

b) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. j), p) nebo r),

c) 5 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 3 písm. b), nebo

d) 15 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. b), h), n) nebo o), odstavce 2 nebo odstavce 3 písm. a) nebo c).

(5) Za přestupek podle odstavce 1 písm. i) lze uložit pokutu až do výše, která se stanoví jako součin čísla označujícího počet procent chybějících k dosažení stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadů z obalů a částky 1 000 000 Kč.

§ 45

Přestupky autorizované společnosti

(1) Autorizovaná společnost se dopustí přestupku tím, že

a) poruší některé z omezení autorizované společnosti podle § 20,

b) poruší zákaz konat valnou hromadu bez předložení výpisu z registru emise podle § 20a odst. 1,

c) v rozporu s § 20a odst. 2 umožní hlasování na valné hromadě osobě, které byla Ministerstvem životního prostředí pozastavena akcionářská práva, nebo osobě, která nebyla uvedena ve výpisu emise,

d) poruší zákaz uzavřít smlouvu podle § 20a odst. 3 nebo 5,

e) stanoví podmínky uzavření smlouvy o sdruženém plnění v rozporu s § 21 odst. 1 písm. a),

f) neuzavře smlouvu o sdruženém plnění podle § 21 odst. 1 písm. b) nebo c),

- g) uzavře smlouvu s obcí v rozporu s § 21 odst. 1 písm. d) nebo smlouvu s obcí odmítne uzavřít,
- h) v rozporu s § 21 odst. 1 písm. e) nezajišťuje sdružené plnění povinností osob uvádějících obaly na trh nebo do oběhu, se kterými uzavřela smlouvu o sdruženém plnění, v souladu s podmínkami stanovenými tímto zákonem nebo v rozhodnutí o autorizaci,
- i) nesplní povinnost zajistit zpětný odběr prostřednictvím sběrných míst pro stanovený podíl obyvatel nebo obcí podle § 21 odst. 1 písm. f) nebo g),
- j) nedosáhne stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadu z obalů podle § 21 odst. 1 písm. h),
- k) nesplní povinnost zjišťovat výši průměrných nákladů obcí pro různé velikostní skupiny obcí podle § 21 odst. 1 písm. i) nebo zjišťovat podíl odpadů z obalů v tříděném komunálním odpadu a v odpadu, s nímž se nakládá v zařízeních na úpravu odpadů před jejich využitím spočívajícím v dotřídění odpadů, podle § 21 odst. 1 písm. j),
- l) v rozporu s § 21 odst. 1 písm. k) nezajistí, aby výše peněžních příspěvků pokrývala náklady,
- m) nesplní povinnost provádět ekomodulaci podle § 21 odst. 1 písm. l),
- n) v rozporu s § 21 odst. 1 písm. m) nezabezpečí, aby výše peněžních příspěvků nepřesahovala nezbytné náklady,
- o) nesplní povinnost stanovovat nižší peněžní příspěvky podle § 21 odst. 1 písm. n),
- p) nezveřejní informace podle § 21 odst. 1 písm. o),
- q) nezveřejní smlouvy ve stanovené lhůtě podle § 21 odst. 1 písm. p),
- r) nevypracuje metodiku způsobem podle § 21 odst. 3 nebo ji nezveřejní na svých internetových stránkách,
- s) nesplní povinnost vyhotovit zprávu a zaslat ji Ministerstvu životního prostředí podle § 21 odst. 4,
- t) poruší zákaz sdělovat informace třetím osobám podle § 21 odst. 5,
- u) nesplní některou z povinností týkajících se rezervy podle § 21a,
- v) nesplní některou z povinností týkajících se vyrovnání nákladů podle § 21b,
- w) v souvislosti s koordinací autorizovaných společností
1. se v rozporu s § 21c odst. 1 nezapojí do koordinace nebo nedodrží dohodnutý postup potvrzený smlouvou,
 2. jako pověřená autorizovaná společnost nezašle zjištěné údaje o výši nákladů Ministerstvu životního prostředí podle § 21c odst. 3,
 3. v rozporu s § 21c odst. 5 neoznámí ostatním autorizovaným společnostem nebo Ministerstvu životního prostředí záměr změnit způsob ekomodulace a provede jeho změnu bez shody s nimi, nebo
 4. se neřídí rozhodnutím vydaným podle § 21c odst. 7,

x) nevede stanoveným způsobem a ve stanoveném rozsahu evidence podle § 23 odst. 1, neohlásí údaje z těchto evidencí Ministerstvu životního prostředí podle § 23 odst. 2 nebo nesplní požadavky na způsob vedení nebo předkládání evidence podle rozhodnutí o autorizaci, nebo

y) poruší některou z povinností týkajících se ověřování údajů auditorem podle § 23a.

(2) Za přestupek lze uložit pokutu do

a) 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. q),

b) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. m), o) nebo p), nebo

c) 15 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a) až i), k) , l), n) nebo r) až y).

(3) Za přestupek podle odstavce 1 písm. j) lze uložit pokutu až do výše, která se stanoví jako součin počtu procent chybějících k dosažení stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadu z obalů a částky 1 000 000 Kč.

61. § 44 včetně nadpisu zní:

„§ 44

Přestupky osob uvádějících obaly nebo obalové prostředky na trh nebo do oběhu

(1) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že

a) jako osoba, která uvádí na trh obal, poruší povinnost stanovenou v § 3 odst. 1,

b) jako osoba, která uvádí na trh obal nebo obalový prostředek, nezajistí některou z podmínek uvádění obalů nebo obalových prostředků na trh podle § 4,

c) jako osoba, která uvádí na trh obal, nepředloží na výzvu kontrolnímu orgánu technickou dokumentaci podle § 5 odst. 1 písm. a) nebo neinformuje své odběratele podle § 5 odst. 1 písm. b),

d) jako osoba, která uvádí na trh obalový prostředek, nepředloží na výzvu kontrolnímu orgánu technickou dokumentaci podle § 5 odst. 2 písm. a) nebo neinformuje své odběratele podle § 5 odst. 2 písm. b),

e) jako osoba, která uvádí na trh výrobky ve vratných zálohovaných obalech, neoznačí tyto obaly podle § 9 odst. 3,

f) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu výrobky ve vratných zálohovaných obalech, poruší některou z povinností podle § 9 odst. 4 až 6,

g) jako osoba, která uvedla na trh nebo oběhu vratné zálohované obaly, nevykupuje vratný zálohovaný obal nebo odpad z něho podle § 9 odst. 7,

h) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu obaly, nezajistí zpětný odběr těchto obalů

nebo odpadů z těchto obalů podle § 10 odst. 1,

i) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části B přílohy č. 4 k tomuto zákonu, nedosáhne stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadu z těchto obalů podle § 10 odst. 5,

j) jako osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části C nebo D přílohy č. 4 k tomuto zákonu neuhradí obci náklady podle § 10a odst. 1 nebo nesplní některou z povinností podle § 10a odst. 2 nebo 3,

k) jako osoba uvádějící na trh nebo do oběhu obaly prodejem spotřebiteli neinformuje spotřebitele podle § 11 odst. 1,

l) jako osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části C nebo D přílohy č. 4 k tomuto zákonu neinformuje spotřebitele podle § 11 odst. 2,

m) jako osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části D přílohy č. 4 k tomuto zákonu nepůsobí na změnu chování spotřebitele podle § 11 odst. 3,

n) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu obaly, nezajistí využití odpadů z obalů podle § 12,

o) jako osoba uvádějící na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části B přílohy č. 4 k tomuto zákonu nezajistí povinný obsah recyklovaných plastů v obalu podle § 12a odst. 1 nebo neohlásí množství recyklovaných plastů, které použila v obalech, podle § 12a odst. 3,

p) jako osoba uvádějící obaly na trh nebo do oběhu prodejem spotřebiteli poruší zákaz ovlivňovat dodavatele ve výběru autorizované společnosti podle § 13 odst. 2,

q) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu obaly, poruší povinnost podat návrh na zápis do Seznamu podle § 14 odst. 1,

r) jako osoba uvádějící obaly na trh nebo do oběhu nebo osoba uvedená v § 23 odst. 1 písm. c) neposkytne autorizované společnosti nezbytnou součinnost podle § 23a odst. 5, nebo

s) v rozporu s § 29b odst. 2 uvádí na trh nebo do oběhu vybraný jednorázový obal, pro který nemá s operátorem uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění nebo který není u operátora registrovaný.

(2) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba uvádějící na trh vybrané jednorázové obaly se dopustí přestupku tím, že

a) v rozporu s 29c písm. a) nezalohuje vybrané jednorázové obaly nebo nedodrží výši zálohy stanovenou operátorem,

b) v rozporu s § 29c písm. b) neoznačí vybraný zálohovaný jednorázový obal, který uvádí na trh, nebo jej označí v rozporu s požadavky stanovenými tímto zákonem nebo prováděcím právním předpisem,

c) v rozporu s § 29c písm. c) nepožádá operátora o uzavření smlouvy o sdruženém plnění,

d) v rozporu s § 29c písm. d) neregistruje u operátora vybraný zálohovaný jednorázový obal před jeho uvedením na trh,

e) v rozporu s § 29c písm. e) neuhradí operátorovi zálohy z vybraných zálohovaných jednorázových obalů uvedených na trh,

f) neposkytne operátorovi součinnost podle § 29c písm. g), nebo

g) v rozporu s § 29c písm. h) neinformuje operátora o změně druhu vybraného zálohovaného jednorázového obalu uváděného na trh nebo o ukončení uvádění vybraného zálohovaného jednorázového obalu na trh.

(3) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako poslední prodejce vybraných jednorázových obalů nebo jako osoba uvádějící vybrané zálohované jednorázové obaly do oběhu jinak než prodejem konečnému uživateli dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 29d odst. 1 písm. a) nezálohuje vybrané jednorázové obaly nebo nedodrží výši zálohy stanovenou operátorem.

(4) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako poslední prodejce vybraných jednorázových obalů dopustí přestupku tím, že

a) neuvádí při prodeji vybraného zálohovaného jednorázového obalu zálohu odděleně od ceny výrobku podle § 29d odst. 1 písm. b),

b) nepožádá operátora o uzavření smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle § 29d odst. 1 písm. c),

c) nezajistí zpětný odběr odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle § 29d odst. 1 písm. d),

d) neregistruje místo výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů u operátora podle § 29d odst. 1 písm. e),

e) nevyplatí konečnému uživateli zálohu v plné výši při odebrání odpadu z vybraného zálohovaného jednorázového obalu podle § 29d odst. 1 písm. f),

f) neposkytne operátorovi součinnost podle § 29d odst. 1 písm. g), nebo

g) v rozporu s § 29e odst. 4 předá zpětně odebraný odpad z vybraného zálohovaného jednorázového obalu jiné osobě než operátorovi nebo osobě určené operátorem nebo naloží s odpadem jiným než stanoveným způsobem.

(5) Za přestupek lze uložit pokutu do

a) 500 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. a), c) až g), k) až m) nebo q), odstavce 2 písm. b) nebo odstavce 4 písm. a),

b) 1 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. j), p) nebo r), odstavce 2 písm. f) nebo g) nebo odstavce 4 písm. f),

c) 5 000 000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. s), odstavce 2 písm. e), odstavce 3 nebo odstavce 4 písm. d) nebo e), nebo

d) 15 000 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. b), h), n) nebo o), odstavce 2 písm. a), c) nebo d) nebo odstavce 4 písm. b), c) nebo g).

(6) Za přešupek podle odstavce 1 písm. i) lze uložit pokutu až do výše, která se stanoví jako součin čísla označujícího počet procent chybějících k dosažení stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadů z obalů a částky 1 000 000 Kč.“.

62. V § 44 odst. 1 písmeno i) zní:

„i) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu jednorázové plastové obaly uvedené v části B přílohy č. 4 k tomuto zákonu nebo nápojové kartony, nedosáhne stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadu z těchto obalů podle § 10 odst. 5 nebo 6,“.

63. Za § 45 se vkládají nové § 45a a 45b, které včetně nadpisů znějí:

„§ 45a

Přestupky operátora

(1) Operátor se dopustí přestupku tím, že

- a) poruší některou z povinností podle § 29i,
- b) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. a) nevytvoří, nespravuje nebo nefinancuje zálohový systém,
- c) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. b) nezveřejní, že začal vykonávat činnost podle tohoto zákona,
- d) nestanoví podmínky uzavření smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle § 29j odst. 1 písm. c),
- e) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. d) neuzavře smlouvu o sdruženém plnění nebo smlouvu o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů ve stanovené lhůtě nebo za uzavření takové smlouvy požaduje úhradu,
- f) nezřídí místo výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů v obci s počtem více než 300 obyvatel podle § 29j odst. 1 písm. e),
- g) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. f) neprovádí osvětovou činnost o zálohovém systému pro konečné uživatele v souladu s rozhodnutím o autorizaci operátora nebo neposkytuje metodické vedení,
- e) nezajistí včasný odvoz odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle § 29j odst. 1 písm. g),
- f) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. h) nevytvoří nebo nespravuje informační systém operátora,
- g) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. i) nezveřejní na svých internetových stránkách smlouvy, oznámení, informace, údaje nebo výši nákladů,
- h) nenabídne k odkupu zpětně odebraný odpad z vybraných zálohovaných jednorázových

obalů podle § 29j odst. 2, nebo

i) nerozdělí nebo nepřevede peněžní prostředky ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, podle § 29j odst. 3 až 5.

(2) Za přešupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 15 000 000 Kč.

§ 45b

Další přešupeky právníckých a podnikajících fyzických osob

(1) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí přešupeku tím, že

a) poskytne v místě prodeje výrobků spotřebiteli plastovou odnosnou tašku jinak než způsobem uvedeným v § 3 odst. 3,

b) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu výrobky, jejichž obaly jsou opakovaně použitelné, neučiní opatření podle § 7,

c) jako osoba, která uvádí na trh nebo do oběhu výrobky, jejichž obaly jsou vratné, nezajistí opakované použití těchto obalů nebo využití odpadů z těchto obalů podle § 8,

d) nedodrží výši zálohy vratných zálohovaných obalů podle § 9 odst. 2,

e) jako osoba, která uvádí do oběhu nápoje v obalech, které nejsou opakovaně použitelnými vratnými zálohovanými obaly, nabízí nápoje v rozporu s § 9 odst. 10,

f) v rozporu s § 13a odst. 2 nebo 3 si neurčí pověřeného zástupce nebo si ho určí v rozporu s § 13a odst. 4,

g) jako osoba zapsaná v Seznamu nesplní povinnost oznámit změny údajů podle § 14 odst. 9,

h) jako osoba, na kterou se vztahuje povinnost zapsat se do Seznamu, poruší některou z povinností evidence podle § 15 odst. 1 nebo 3,

i) vykonává činnost, k níž je třeba rozhodnutí o autorizaci podle § 17, bez tohoto rozhodnutí nebo bez rozhodnutí o autorizaci nabízí třetím osobám uzavření smluv, jejichž obsahem je činnost, k jejímuž výkonu je rozhodnutí o autorizaci třeba,

j) jako osoba uvedená v § 23 odst. 1 písm. c) neposkytne autorizované společnosti nezbytnou součinnost podle § 23a odst. 5,

k) jako právnícká osoba, jejíž rozhodnutí o autorizaci zaniklo, nepřevede peněžní prostředky podle § 28a, nebo

l) jako právnícká osoba, jejíž rozhodnutí o autorizaci operátora zaniklo, nepřevede peněžní prostředky ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, podle § 29j odst. 6.

(2) Obec se dopustí přešupeku tím, že

a) v rozporu s § 21b odst. 2 nebo 3 nevykáže každé z autorizovaných společností poměrnou část hmotnosti odpadů z obalů předaných v rámci obecního systému odpadového hospodářství nastaveného touto obcí, nebo

b) v rozporu s § 21b odst. 4 neuvědomí autorizovanou společnost.

(3) Za přešupek lze uložit pokutu do

a) 50 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 2,

b) 500 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. a) až c) nebo g),

c) 1 000 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. d), e), h) nebo j),

d) 5 000 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. f), nebo

e) 15 000 000 Kč, jde-li o přešupek podle odstavce 1 písm. i), k) nebo l).“.

64. § 45a včetně nadpisu zní:

„§ 45a

Přestupky operátora

(1) Operátor se dopustí přešupku tím, že

a) poruší některou z povinností podle § 29i,

b) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. a) nevytvoří, nespravuje nebo nefinancuje zálohový systém,

c) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. b) nezveřejní, že začal vykonávat činnost podle tohoto zákona,

d) nedosahuje minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle § 29j odst. 1 písm. c),

e) nestanoví podmínky uzavření smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle § 29j odst. 1 písm. d),

f) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. e) neuzavře smlouvu o sdruženém plnění nebo smlouvu o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů ve stanovené lhůtě nebo za uzavření takové smlouvy požaduje úhradu,

g) nezřídí místo výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů v obci s počtem více než 300 obyvatel podle § 29j odst. 1 písm. f),

h) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. g) nestanoví výši zálohy vybraných jednorázových obalů nebo neinformuje osoby zapojené do zálohového systému o změně zálohy,

i) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. h) neprovádí osvětovou činnost o zálohovém systému pro konečné uživatele v souladu s rozhodnutím o autorizaci operátora nebo neposkytuje metodické vedení,

j) nezajistí včasný odvoz odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle § 29j odst. 1 písm. i),

k) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. j) neuhradí poslednímu prodejci vybraných jednorázových obalů peněžní prostředky vynaložené na výplatu záloh konečným uživatelům,

l) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. k) neuhradí poslednímu prodejci vybraných jednorázových obalů účelně vynaložené náklady na technické zajištění a realizaci zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů,

m) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. l) nevytvoří nebo nespravuje informační systém operátora,

n) nezajistí ověření správnosti nebo úplnosti údajů podle § 29j odst. 1 písm. m),

o) nedoručí Ministerstvu životního prostředí zprávu o činnosti operátora a fungování zálohového systému za uplynulý kalendářní rok podle § 29j odst. 1 písm. n),

p) v rozporu s § 29j odst. 1 písm. o) nezveřejní na svých internetových stránkách smlouvy, oznámení, informace, údaje nebo výši nákladů,

q) nenabídne k odkupu zpětně odebraný odpad z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle § 29j odst. 2, nebo

r) nerozdělí nebo nepřevéde peněžní prostředky ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, podle § 29j odst. 3 až 5.

(2) Za přestupek podle odstavce 1 písm. a) až c) nebo e) až r) lze uložit pokutu do 15 000 000 Kč.

(3) Za přestupek podle odstavce 1 písm. d) lze uložit pokutu až do výše, která se stanoví jako součin hmotnosti odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů vyjádřené v tunách chybějící k dosažení stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů a částky 150 000 Kč.“

65. Pod označení § 46 se vkládá nadpis, který zní:

„Společná ustanovení k přestupkům“.

66. V § 46 odst. 1 se slova „2 písm. g) až l)“ nahrazují slovy „1 písm. h) až o)“.

67. V § 48 se na konci textu věty první doplňují slova „, s výjimkou nápojových kartonů, které se vykazují podle materiálů obsažených v obalu a současně jako samostatný druh obalu“.

68. V § 50 odst. 2 se text „a § 23a odst. 6“ nahrazuje slovy „, § 23a odst. 6, § 29c písm. b) a § 29j odst. 1 písm. g), k), l) a n)“.

69. V § 50 odst. 2 se text „§ 10 odst. 6“ nahrazuje textem „§ 10 odst. 7“.

70. V příloze č. 3 se v tabulce za řádek „Dřevěných“ vkládá nový řádek, který zní:

”	Nápojových kartonů	-	-	55	60	“
---	--------------------	---	---	----	----	---

71. Pod nadpis přílohy č. 4 se vkládá věta „Nádobou na nápoje se pro účely této přílohy rozumí nápojová lahev nebo kompozitní obal na nápoje používaný pro jakýkoliv druh nápoje, zejména pivo, víno, pitnou vodu, tekuté občerstvení, šťávy a nektary, mléko nebo instantní nápoje určené k přímé spotřebě bez nezbytného smísení s jiným výrobkem nebo jiné úpravy.“.

72. Doplňují se přílohy č. 6 až 8, které včetně nadpisů a poznámky pod čarou č. 37 znějí:

„Příloha č. 6 k zákonu č. 477/2001 Sb.

Kritéria pro vybrané jednorázové obaly

Kritérium 1: Plastová nápojová lahev

Plastová nápojová lahev zahrnuje uzávěr nebo víčko.

Plastovou nápojovou lahví nejsou

- skleněné nebo kovové nádoby na nápoje, které mají uzávěry a víčka vyrobené z plastu, nebo
- nápojové lahve určené a používané na potraviny pro zvláštní lékařské účely podle čl. 2 písm. g) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 609/2013, které jsou v kapalné formě.

Kritérium 2: Druhy nápojů

Plastová nápojová lahev nebo kovová nádoba na některý z těchto nápojů:

- nealkoholické nápoje, s výjimkou mléka, mléčných nápojů, nápojů na bázi mléka, včetně jogurtových nápojů, a ledových káv s mlékem,
- ostatní alkoholické nápoje³⁷⁾,
- vína,
- ovocná vína, ostatní vína, cider, perry a medovina,
- pivo a nápoje na bázi piva, nebo
- nápojové koncentráty, včetně sirupů.

Kritérium 3: Objem obalu

Plastová nápojová lahev	0,1 – 3 l
Kovová nádoba na nápoje	0,1 – 3 l

Minimální úroveň zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů

<u>Druh odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů</u>	<u>Rok</u>	<u>Minimální úroveň zpětného odběru</u>
<u>Odpad z plastových nápojových lahví</u>	<u>2026</u>	<u>72 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2027</u>	<u>82 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2028</u>	<u>87 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2029 a dále</u>	<u>91,5 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
<u>Odpad z kovových nádob na nápoje</u>	<u>2026</u>	<u>72 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2027</u>	<u>82 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2028</u>	<u>87 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>
	<u>2029 a dále</u>	<u>90 % hmotnosti obalů uvedených na trh</u>

Ekonomické činnosti posledních prodejců vybraných jednorázových obalů

a) Maloobchod v nespécializovaných prodejnách (kód CZ – NACE 47.1), pokud velikost prodejní plochy přesahuje 50 m² a potraviny a nápoje v prodejně nepředstavují pouze doplňkové zboží.

b) Maloobchod s potravinami, nápoji a tabákovými výrobky ve specializovaných prodejnách (kód CZ – NACE 47.2), pokud velikost prodejní plochy přesahuje 50 m² a potraviny a nápoje v prodejně nepředstavují pouze doplňkové zboží.

c) Maloobchod s pohonnými hmotami ve specializovaných prodejnách (kód CZ – NACE 47.3), včetně dobíjecích stanic, pokud velikost prodejní plochy přesahuje 50 m².

Ekonomická činnost posledních prodejců vybraných jednorázových obalů pod uvedeným kódem je specifikována podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1893/2006 ze dne 20. prosince 2006, kterým se zavádí statistická klasifikace ekonomických činností NACE Revize 2 a kterým se mění nařízení Rady (EHS) č. 3037/90 a některá nařízení ES o specifických statistických oblastech, v platném znění, a sdělení Českého statistického úřadu ze dne 18. září 2007 o zavedení Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE).

³⁷⁾ Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

§ 21 písm. f) vyhlášky č. 248/2018 Sb., o požadavcích na nápoje, kvasný ocet a droždí.“

CELEX 32018L0851

73. Na konci přílohy č. 7 se doplňuje věta „Minimální úroveň zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů se vypočítává pouze z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, které jsou registrovány u operátora a jsou označeny podle § 29c písm. b).“.

CELEX 32018L0851

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Vybrané jednorázové obaly, které mají být zálohovány podle zákona č. 477/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, a které nesplňují požadavky podle tohoto zákona, mohou být uváděny na trh do 28. února 2026 a do oběhu do 30. dubna 2026.
2. Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů, jehož ekonomická činnost je uvedena v příloze č. 8 k zákonu č. 477/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, plní povinnosti podle § 29d odst. 1 písm. e) zákona č. 477/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, ve vztahu k provozovně, jejíž velikost prodejní plochy nepřesahuje 100 m², od 1. července 2026.
3. Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů, jehož ekonomická činnost je uvedena v příloze č. 8 k zákonu č. 477/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, plní povinnosti podle § 29d odst. 1 písm. d) a f) zákona č. 477/2001 Sb., ve znění účinném ode dne 1. ledna 2026, ve vztahu k provozovně, jejíž velikost prodejní plochy nepřesahuje 100 m², od 1. července 2026.
4. Operátor je povinen první zprávu o činnosti operátora podle § 29j odst. 1 písm. n) zákona č. 477/2001 Sb., ve znění účinném ode dne 1. ledna 2026, doručit Ministerstvu životního prostředí za rok 2026.
5. Za přešůpek podle § 45a odst. 1 písm. d) zákona č. 477/2001 Sb., ve znění účinném ode dne 1. ledna 2026, spáchaný v roce 2026 nebo 2027, lze uložit pokutu až do výše, která se stanoví jako součin hmotnosti odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů vyjádřené v tunách, chybějící k dosažení stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, a částky 50 000 Kč.
6. Ustanovení § 48 zákona č. 477/2001 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se poprvé použije při ohlašování údajů z evidencí autorizované společnosti za rok 2025.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o ochraně spotřebitele

Čl. III

V § 18 odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění zákona č. 145/2000 Sb. a zákona č. 477/2001 Sb., se slova „30 kalendářních dnů“ nahrazují slovy „3 měsíce“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o odpadech

Čl. IV

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění zákona č. 261/2021 Sb., zákona č. 284/2021 Sb. a zákona č. 149/2023 Sb., se mění takto:

1. V § 59 odst. 2 se slova „a kovů“ nahrazují slovy „, kovů, papíru a kompozitních a nápojových kartonů“.
2. V § 59 odst. 3 se číslo „60“ nahrazuje číslem „59“, číslo „65“ se nahrazuje číslem „64“ a číslo „70“ se nahrazuje číslem „69“.

ČÁST ČTVRTÁ

OZNÁMENÍ TECHNICKÉHO PŘEDPISU

Čl. V

Tento zákon byl oznámen v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

ČÁST PÁTÁ

ÚČINNOST

Čl. VI

Tento zákon nabývá účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení, s výjimkou ustanovení

- a) čl. I bodů 45, 46, 54, 55, 56, 61, 64, 68 a 73, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2026, a
- b) čl. I bodů 17, 62 a 69, která nabývají účinnosti dnem 1. ledna 2030.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBEČNÁ ČÁST

A) Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaný zákon zavádí zálohový systém pro vybrané jednorázové nápojové obaly – plastové nápojové lahve a kovové nádoby na nápoje (zejména plechovky), který vytvoří, bude spravovat a financovat tzv. operátor zálohového systému. Kromě stěžejního cíle, kterým je zavedení zálohového systému, je navržena také úprava povinností spojených s reklamními letáky (na které se bude pohlížet jako na obaly a budou za ně vztaženy povinnosti jako na ostatní obaly, tedy povinnost osoby uvádějící je na trh či do oběhu postarat se zejména o zpětný odběr a využití odpadu z těchto letáků). Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy je uvedeno v následující části důvodové zprávy (B).

Práva a povinnosti podnikajících fyzických osob a právnických osob při nakládání s obaly, zpětném odběru a využití odpadu z obalů upravuje platný zákon č. 477/2001 Sb., o obalech a o změně některých zákonů (zákon o obalech), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon o obalech upravuje základní pojmy (§ 2), problematiku vratných obalů (§ 8), vratných zálohovaných obalů (§ 9), obsahuje cíle pro zpětný odběr plastových nápojových lahví (§ 10 odst. 5) či povinný obsah recyklovaných plastů v PET lahvích a plastových nápojových lahvích (§ 12a).

Podle § 10 odst. 5 zákona o obalech je osoba uvádějící na trh nebo do oběhu plastové nápojové lahve o objemu až 3 litry povinna dosáhnout v každém kalendářním roce minimální úrovně zpětného odběru odpadu z těchto obalů, a to od 1. 1. 2025 minimálně 77 % hmotnosti těchto obalů uvedených v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu, a od 1. 1. 2029 90 % hmotnosti těchto obalů (uvedených v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu).

Podle § 12a zákona o obalech osoba uvádějící na trh nebo do oběhu plastové nápojové lahve o objemu až 3 litry má povinnost zajistit, aby každý takový obal, jehož hlavní složkou je polyethylentereftalát, obsahoval alespoň 25 % recyklovaných plastů od 1. 1. 2025 a každá plastová nápojová lahev o objemu až 3 litry obsahovala od 1. 1. 2030 30 % recyklovaných plastů.

Zákon o obalech dále upravuje v hlavě III tzv. autorizovanou obalovou společnost, její formu a pravidla jejího fungování. Upravuje také působnost správních orgánů, registrační a evidenční poplatky, ochranná opatření, opatření k nápravě a přestupky. Co se týče nakládání s odpady z obalů, použije se zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, pokud zákon o obalech nestanoví jinak. Zákon o obalech je tedy zvláštním právním předpisem ve vztahu k zákonu o odpadech.

Z hlediska svého obsahu a systematiky patří navrhovaná právní úprava do zákona o obalech. Dalším důvodem je to, že zákon o obalech již upravuje základy, na nichž lze postavit úpravu zálohového systému (příslušné základní pojmy, úpravu vratných obalů a vratných zálohovaných obalů, úpravu autorizované obalové společnosti, se kterou operátor zálohového systému sdílí mnoho prvků aj.). Proto Ministerstvo životního prostředí („MŽP“) zvolilo vytvoření zálohového systému skrze novelu zákona o obalech, a ne prostřednictvím nového samostatného zákona, který by mnohé prvky právní úpravy musel znovu opakovat a zbytečně zdvojit. Jedná se tak o legislativně úspornou variantu, která nezatěžuje právní řád novým obsáhlým zvláštním právním předpisem ve formě zákona. Změnový zákon je vhodný i z toho důvodu, že je na místě provést související úpravu i v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele a zákoně č. 541/2020 Sb., o odpadech (příčemž je případně otevřená možnost úpravy případně i jiných dalších zákonů, pokud tato potřeba vyvstane v rámci legislativního procesu).

Podrobnější popis a zhodnocení současného stavu je součástí Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA) ve vztahu k jednotlivým hodnoceným oblastem.

Platná právní úprava, která je obsažena v zákoně o obalech, nemá žádné dopady ve vztahu k zákazu diskriminace. Oblast nakládání s obaly a odpady z obalů je jednou z oblastí technické ochrany životního prostředí a vzhledem ke svému charakteru nikterak nezasahuje do principů zákazu diskriminace a rovnosti mužů a žen.

B) Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Česká republika disponuje v současné době rozvinutým systémem třídění obalového odpadu, který je nákladově efektivní. V rámci třídění se křivka růstu míry třídění odpadu z obalů nicméně blíží ke svým limitům (které jsou dány prostředím, např. prostorem na umístění nádob, a motivací občanů). Diskuze k zavedení povinného zálohového systému pro nápojové plastové lahve a kovové nádoby na nápoje (plechovky) se opětovně otevřela v reakci na cíle zpětného odběru vyplývající z práva EU (viz dále), které jsou nejdůležitějším důvodem pro zavedení navrhovaného systému. Nápojový průmysl při diskusi aktivně vyslovil ochotu převzít tzv. rozšířenou odpovědnost výrobce, tedy postarat se o své odpady z obalů, zejména jejich zpětný odběr a recyklaci, a zálohový systém vybudovat. MŽP tuto iniciativu akceptovalo, neboť výrobci jsou oprávněni zvolit si takovou strategii, která jim umožní splnit závazky v oblasti rozšířené odpovědnosti výrobce.

Alternativou k zálohovému systému by muselo být rozšíření počtu sběrných míst pro zvýšení výkonu sběru a intenzifikace door-to-door systémů sběru (od domu k domu, D2D). Podle dat ministerstva životního prostředí by ke splnění stanovených cílů EU muselo být umístěno 1,7 milionu nových sběrných nádob a tento krok by vyžadoval investice až do výše 3 mld. Kč, přičemž náklady by nesly obce nebo by musely být realizovány formou investic autorizované obalové společnosti. Takové investice by však nebyly jednorázové, a po sedmi až deseti letech by bylo potřeba tyto investiční náklady hradit opakovaně. S instalací nových sběrných míst by se zvýšily i roční provozní náklady obcí a autorizované obalové společnosti o přibližně 3 mld. Kč. Ze studie MŽP, která modeluje celkové náklady na masivní intenzifikaci sběrných míst vyplývá, že intenzifikace D2D sběru a rozšíření veřejných sběrných míst vyžaduje značné investice a provozní náklady dosahující miliard Kč, a i přes tyto náklady by bylo zvýšení efektivity sběru relativně malé. Provozní náklady se zvyšují s četností svozů, přičemž častějšího svozu je zapotřebí i v důsledku rozšiřujícího se multikomoditního sběru. Tyto vysoké náklady nejsou úměrné očekávanému zvýšení množství tříděného odpadu z obalů, což ukazuje na ekonomickou neefektivitu takového rozšíření bez doplnění zálohovými systémy.

Zálohové systémy vedou ke zvýšení míry zpětného odběru a recyklace, což přispívá k ochraně životního prostředí tím, že se snižuje množství odpadu končícího na skládkách nebo v přírodě. Implementace zálohového systému také slouží jako vzdělávací nástroj, který zvyšuje povědomí o důležitosti recyklace. Lidé se stávají více informovanými o dopadech svého konzumního chování na životní prostředí. Tím, že se obaly vrací do recyklačního procesu místo toho, aby končily jako nerecyklovaný odpad, podporují zálohové systémy principy cirkulární ekonomiky, která usiluje o maximalizaci využití zdrojů a minimalizaci odpadu.

Zálohový systém ovšem musí reflektovat podmínky České republiky, které jsou odlišné od podmínek, ve kterých vznikaly zahraniční zálohové systémy. 15 zemí v EU už zálohový systém zavedlo a další plánují jeho zavedení (od r. 2025 Rakousko, Polsko či Kypr). Zálohový systém zavedly i země mimo EU (např. Norsko, Island nebo Skotsko) a další jej zavádějí. Ročně je uvedeno na trh v České republice cca 1,8 mld. kusů PET lahví (cca 47 000 t/rok) a 0,8 mld. kusů plechovek (cca 15 000 t/rok). Obecně lze konstatovat, že mimo tříděný odpad skončí v ČR přibližně každá pátá PET lahev. U plechovek skončí mimo tříděný odpad cca 3 plechovky ze 4 (přesně viz dále). Navrhovaná právní úprava naplňuje aktuální Plán odpadového hospodářství České republiky pro období 2015-2024, Programové prohlášení vlády a zároveň Strategický rámec Cirkulární Česko 2040.

Hlavními principy navrhované právní úpravy jsou zejména:

1. Podpora cirkulární ekonomiky (oběhového hospodářství), úspora primárních materiálů, snížení uhlíkové stopy

Záloha, tedy peněžní částka účtovaná u vybraného jednorázového obalu, představuje pro konečné spotřebitele nápojových obalů ekonomickou (finanční) motivaci, která přispívá ke změně myšlení a chování konečného spotřebitele. Ten si tak rozmyslí, zda zálohovanou plastovou lahev nebo plechovku odhodí či vyhodí do netříděného komunálního odpadu, nebo ji vrátí na místo zpětného odběru zálohového systému a získá za ni zálohu zpět. Záloha také motivuje i jiné lidi ke sběru odhozených obalů, které následně za účelem získání zálohy vrací zpět na místo zpětného odběru zálohového systému (to se dnes již děje u zálohovaných pивních lahví).

Třídění odpadů do samostatných nádob bez ekonomické motivace postupně naráží na své limity, a to jak na ochotu lidí odpady více třídít, tak na prostorová omezení, tedy že na některých místech již není možné umísťovat další nádoby na třídění. Cílem zálohového systému je zvýšit zpětný odběr plastových nápojových lahví a kovových nádob na nápoje kombinací nových míst zpětného odběru a ekonomické motivace spotřebitelů (konečných uživatelů obalu). Podle průzkumu agentury Ipsos ze září r. 2022 na 1016 respondentech je 74 % spotřebitelů pro zálohování PET lahví a 70 % je pro zálohování plechovek. Cca 12 % lidí je nerozhodnutých, kterým je potřeba koncept blíže vysvětlit.¹ Tato čísla indikují, že zálohový systém by mohl být veřejností dobře přijat a vést k zefektivnění zpětného odběru.

Samo MŽP realizovalo v prosinci 2023 již druhé výzkumné šetření. Studie poukázala na většinovou podporu české společnosti pro zavedení zálohování PET lahví a hliníkových nápojových plechovek. Zjištění ukazují, že podpora zavedení záloh u obou druhů obalů meziročně vzrostla, přičemž výrazný je nárůst u hliníkových plechovek. Analogicky se snížil podíl odpůrců zálohování. Mezi hlavní vnímané výhody zálohování lidé řadí to, že obaly nebudou pohozené v přírodě, motivaci k vyššímu vracení zálohovaných obalů a zajištění vyšší recyklace materiálu. Výše vratné zálohy je diskutovanou otázkou, přičemž většina respondentů souhlasí se stanovením jednotné sazby zálohy pro PET lahve i hliníkové plechovky. Hlavní zjištění je, že výše zálohy 4 Kč je českou populací akceptovatelná. Studie také zjišťuje, že většina dotázaných preferuje vracení zálohovaných PET lahví přímo v prodejnách či v jejich blízkosti, nebo prostřednictvím automatů na vratné lahve umístěných v každé obci. Byla projevována i podpora pro možnost vracení zálohovaných obalů na čerpacích stanicích s prodejní plochou nad 50 m².

Velká část odpadů z nápojových obalů (plastové nápojové lahve, plechovky), které se v České republice odevzdávají do systému zpětného odběru odpadů z obalů, navíc není recyklována. Vytřídění obalového odpadu neznamená automaticky recyklaci (aktuální míra recyklace obalového plastového odpadu v České republice činí 46 %, v případě obalového odpadu z hliníku pouze 26 %²). Ani u jednoho z těchto materiálů není dosaženo jeho cirkularity. Recyklovaný materiál z odpadů z obalů směřuje zejména do produktů, které po skončení jejich životnosti již nelze dále recyklovat. U PET lahví jsou to například dětské pleny, koberce či textilie pro využití v automobilovém průmyslu.

V případě hliníku jde například o čínidla na výrobu oceli. Dochází tak zbytečně k tzv. downcyclingu, který se vyznačuje nižší kvalitou recyklace a nižším počtem cyklů, které zpětně odebraný odpad může absolvovat. Zálohový systém má zaručit recyklaci obalového odpadu v potravinářské kvalitě, podle tzv. principu bottle-to-bottle, can-to-can (z lahve do lahve, z plechovky do plechovky), tedy třídít a recyklovat obalové materiály tak, aby se z plechovek opět staly plechovky a z plastových lahví zase plastové lahve. PET lahve je možné recyklovat cca 7-10x, obaly vyrobené z kovů je možné recyklovat teoreticky donekonečna, podobně jako

¹ Výzkum agentury Ipsos k zálohování PET lahví a plechovek v ČR, září 2022

² Výroční shrnutí autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a.s., za rok 2022

je tomu v případě skla. Opakované použití materiálu pro stejný účel minimalizuje jeho dopady na životní prostředí. Plechovka i PET lahev z recyklátu má až pětinasobně nižší uhlíkovou stopu než stejný obal z panenského materiálu.³ Nápojové plechovky přitom mají v rámci svého životního cyklu jako obal největší dopad na životní prostředí (společně s nápojovými skleněnými jednorázovými obaly).⁴ Při jejich výrobě totiž vznikne 3x více odpadu než samotného hliníku. Proto je důležitá jejich recyklace, která znamená až 95% úsporu energie.⁵ Při výrobě PET z recyklátu se spotřebuje až o 79 % méně energie.⁶

Odkloněním části plastového a kovového nápojového obalového odpadu ze smíšeného i tříděného komunálního odpadu rovněž dojde k úspoře prostoru v popelnicích, koších a kontejnerech a dojde ke snížení nákladů na svoz odpadů, jehož frekvence nebude muset být tak častá. PET lahve totiž představují až 25 % objemu sběrných nádob a na jejich místo se mohou přesunout plastové obaly, které stávající systém nezachytí. Podle aktuálních dat 42 000 tun plastových obalů ročně není vytríděno a nejsou nijak využity.

2. Prevence odhozených odpadků z nápojových obalů (tzv. litteringu), celkové snížení množství odpadu

Jedním z hlavních účelů zálohového systému je redukce tzv. litteringu, volně pohozeného odpadu, nebo odpadu ponechaného na místě, které není k jeho odložení vyhrazeno. Šířeji lze rozvést, že jde o úmyslně nebo neúmyslně pohozený, ponechaný nebo vlivem přírodních procesů zanesený odpad v urbanizovaném nebo přírodním prostředí, mimo místa určená pro sběr odpadů, u něhož původce nejeví aktivní snahu o sběr, a který má negativní vliv na životní prostředí.⁷ Především obce bojují s litteringem na místní úrovni a vynakládají na něj nezanedbatelné peněžní prostředky (zejména na úklid, ale i na osvětovou činnost a jiná opatření). Ve volné přírodě se PET lahev rozkládá asi 100 let, plechovka asi 50 let.⁸ Redukce litteringu znamená pozitivní dopady pro životní prostředí, hospodaření obcí a kvalitu života jejich obyvatel.

Z výsledků činnosti úklidové neziskové organizace Trash Hero vyplývá, že PET lahve tvoří více než třetinu volně pohozených nápojových obalů a plechovky více než 40 %. Dále se podle Trash Hero v přírodě nachází výrazně větší množství odhozených nezálohovaných nápojových obalů než zálohovaných (2 000 nezálohovaných nápojových obalů vs. 7 pivních lahví na půl tuny sebraného odpadu).⁹ Podle studie společnosti Eunomia z roku 2019 dochází po zavedení záloh ke snížení množství volně pohozených nápojových obalů až o 95 %.¹⁰ Littering z nápojových obalů je často uklízen v rámci dobrovolnických akcí a jejich účastníci by mohli svůj čas i prostředky investovat produktivnějším způsobem.

Pokud jde o zkušenosti ze zahraničí, Slovensko zaznamenalo po zavedení zálohového systému významný pokles odhozených nápojových obalů. V roce 2020 tvořily ve vysbíraném odpadu plechovky 21 % a PET lahve 18 %. Na podzim 2022 to bylo už jen 4 % plechovek a 5 % PET lahví. V Německu před zavedením plošného zálohového systému tvořily v roce 1998 nápojové obaly zhruba jednu pětinu z celkového objemu pohozených odpadků (v roce 2002 byly v přírodě odhozeny 1 až 2 miliardy kusů nápojových obalů). Po zavedení záloh tento počet nápojových obalů klesl téměř na nulu. V Litvě v průzkumu z roku 2018, jak zálohový systém pomohl snížit pohozené nápojové obaly v přírodě, potvrdilo pozitivní zkušenost 95 % místních respondentů. Přínosy zaznamenalo i Estonsko, které v roce 2003 analyzovalo složení odhozených odpadků podél silnic. Nápojové obaly tvořily až 80 % sesbíraného odpadu,

³ Imperial College London: Examining Material Evidence. The Carbon Fingerprint

⁴ LCA Studio: Comparison of life cycle environmental impacts of selected beverage containers

⁵ European Aluminium: Recycling Aluminium. A pathway to a sustainable economy

⁶ Franklin Associates: Life cycle impacts for postconsumer recycled resins: PET, HDPE, and PP

⁷ Litteringový výzkum v České republice společnosti EKO-KOM, a.s., za rok 2022

⁸ <https://www.samosebou.cz/2020/08/26/jak-dlouho-se-rozkladaji-odpadky-pohozene-v-prirode/>

⁹ Trash Hero: výsledky úklidu 2020

¹⁰ Eunomia – Systém záloh pro Českou republiku 2019

příčemž PET lahve a plechovky z nich tvořily největší část. Po zavedení zálohového systému v roce 2005 podíl nápojových obalů v odhozeném odpadu podél silnic klesl pod 10 %.

Zavedení zálohového systému ale má i za cíl snížit množství celkového vyprodukovaného odpadu. Předcházení vzniku odpadu stojí na vrcholu hierarchie způsobů nakládání s odpady zakotvené v § 3 odst. 2 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech. V závislosti na výšce zálohy dojde ke snížení množství produkovaného odpadu, neboť k ceně obalu je účtována záloha, což zvyšuje konečnou částku zaplacenou spotřebitelem. Spotřebitel je tedy zálohou nejen motivován k vrácení odpadu z obalu, ale také odrazován od samotné koupě nápoje. Čím vyšší je účtovaná záloha, tím je tento efekt silnější. Záloha bude stanovena prováděcím právním předpisem (vyhláškou) a její výši MŽP odhaduje na min. 4 Kč. Vyšší záloha také vede k vyšší míře zpětného odběru odpadu z obalů.

3. Zajištění čistoty recyklovaného materiálu z odpadních nápojových obalů

Aby byla zajištěna vysoká kvalita recyklace a zabráněno downcyclingu, Evropská unie ve své legislativě¹¹ výrazně prosazuje podmínku čistoty recyklovaného materiálu, která má zajišťovat ochranu potravin, a to tak, že by běžně tříděný plastový odpad, který může být kontaminován, nemělo být možné započítat jako vyříděný a recyklát z takového plastového odpadu by bylo možné použít pro výrobu obalů určených pro styk s potravinami pouze při splnění celé řady podmínek. U odpadu ze „žlutých kontejnerů“ není zřejmé, jakou má daný materiál čistotu. Z hlediska potřeby potravinářské (food grade) čistoty je varianta zálohování preferována, protože nebude nutné provádět tolik kontrolních analýz čistoty a zálohový systém zaručuje snížené riziko chemické i mikrobiologické kontaminace odpadu, jakož i sníženou přítomnost genotoxických látek. Zálohový systém zabraňuje kontaminaci odpadů z obalů jinými odpady, které se běžně v rámci tříděného odpadu vyskytují, a zajišťuje čistotu recyklovaného materiálu (proto nejsou v zálohových systémech zálohovány např. lahve od mléka). Zálohový systém zajišťuje, že Česká republika bude moci pokračovat v úspěšném plnění cílů zpětného odběru plastových obalů; v opačném případě vážně hrozí, že Česká republika nebude plnit stanovené cíle kvůli přehodnocení dosavadního způsobu, jak se mohou zpětně odebrané plastové obalové odpady podle stanovených výpočtů cílů započítávat. Toto potvrdila i autorizovaná obalová společnost („AOS“) EKO-KOM, a.s.

4. Cíle stanovené a připravované v právních předpisech EU

Směrnice 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí (dále také „směrnice 2019/904“) v čl. 9 směrnice stanovuje cíle pro zajištění tříděného sběru plastových nápojových lahví o objemu až tři litry za účelem recyklace. Povinnost dosáhnout od 1. ledna 2025 úrovně zpětného odběru minimálně 77 % hmotnosti těchto obalů a od 1. ledna 2029 minimálně 90 % hmotnosti těchto obalů uvedených v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu byla v rámci transpozice této směrnice (§ 10 odst. 5 zákona o obalech) uložena osobám uvádějícím tyto obaly na trh nebo do oběhu, obdobně jako cíle pro využití odpadu z obalů v platném zákoně o obalech.

Zálohový systém cílí na to, aby během 4 let od zavedení byl schopný zpětně odebrat 90 % hmotnosti vybraných nápojových obalů (plastových nápojových lahví a kovových nádob na nápoje) uvedených na trh. Jak bylo uvedeno výše, stávající systém třídění naráží na své limity a míra zpětného odběru (třídění) relativně stagnuje. Pouhou intenzifikací sběrné sítě by se tedy zřejmě nepodařilo naplnit cíl pro zajištění tříděného sběru plastových nápojových lahví od 1. ledna 2029, který činí minimálně 90 % hmotnosti daných obalů, byť zálohový systém nezaručuje automatické splnění tohoto cíle. Toto uvádí i autorizovaná obalová společnost

¹¹ Např. nařízení Komise (EU) 2022/1616 ze dne 15. září 2022 o materiálech a předmětech z recyklovaných plastů určených pro styk s potravinami a o zrušení nařízení (ES) č. 282/2008 a prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2021/1752 ze dne 1. října 2021, kterým se stanoví prováděcí pravidla ke směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904, pokud jde o výpočet, ověřování a vykazování údajů o tříděném sběru odpadu z plastových nápojových lahví na jedno použití.

EKO-KOM, a.s., podle které by musela pro dosažení stanovených cílů nebyla dostačující velmi kvalitní sběrná síť a muselo by dojít k přímé finanční motivaci spotřebitele, přičemž by bylo zapotřebí zapojit i obchodní síť, např. smart sběrnými kontejnery umístěnými u obchodů. Celkové nezbytné investice do intenzifikace a digitalizace tříděného sběru by se pohybovaly v řádu jednotek miliard Kč.

Připravované nařízení EU o obalech a odpadech z obalů, jehož návrh je finalizován, jde nad rámec směrnice 2019/904 a obsahuje povinnost zajistit 90% míru zpětného odběru plastových lahví a plechovek o objemu do tří litrů, a to do 1. 1. 2029. Pokud bude v roce 2026 dosažena míra zpětného odběru nápojových obalů vyšší než 80 % (a v následujících letech udržena), lze požádat Evropskou komisi o výjimku ze zavedení zálohového systému. S ohledem na nízkou míru zpětného odběru plechovek (v případě obalového odpadu z hliníku využití pouze 26 % za rok 2022 podle dat autorizované obalové společnosti) se dosažení připravovaných cílů v daných letech jeví jako nereálné. Míra zpětného odběru hliníkových odpadů z obalů dlouhodobě stagnuje a pohybuje se mezi 20-30 %, což může být dáno i zvyšující se oblibou plechovek u spotřebitelů – z hlediska způsobu konzumace jde o stále žádanější obal. V oblasti zpětného odběru plastových lahví se momentálně Česká republika rovněž pohybuje pod stanovenou hranicí (v intervalu 73 – 75 % za rok 2022 dle studie EY zpracované pro autorizovanou obalovou společnost EKO-KOM, a.s.).

Nápojový průmysl pro zavedení zálohového systému rovněž argumentuje čl. 6 odst. 5 směrnice 2019/904, podle kterého nápojové lahve o objemu až tři litry, které se vyrábějí z polyethylentereftalátu jakožto hlavní složky (PET lahve), mají obsahovat od r. 2025 alespoň 25 % recyklovaných plastů, a všechny plastové nápojové lahve o objemu až tři litry od r. 2030 mají obsahovat alespoň 30 % recyklovaných plastů. Tato povinnost obsahu recyklovaných plastů je transponována v § 12a zákona o obalech. Podle zástupců nápojového průmyslu bez zálohového systému nebude možné ambiciózní cíle pro obsah recyklovaných plastů splnit, protože na trhu bude nedostatek dostupných recyklovaných plastů.

Jak bude zálohový systém fungovat

V rámci zálohového systému budou zálohovány vybrané jednorázové obaly (plastové nápojové lahve a kovové nádoby na nápoje). Navrhovaný zákon některým obalům ze zálohování stanovuje určité výjimky (např. obalům poskytovaným v rámci osobní přepravy na mezinárodních trasách, určeným k prodeji v tranzitním prostoru mezinárodních letišť nebo přístavů, pokud je nápoj stáčen a zabalen přímo v místě prodeje spotřebiteli nebo uváděn na trh nebo do oběhu v souhrnném množství méně než 100 kg za kalendářní rok apod.). Stejně tak nebudou zálohovány obaly od mléka, mléčných nápojů, na bázi mléka nebo ledové kávy s mlékem. Kritéria stanoví zákon v nové příloze č. 6 k zákonu o obalech.

V navrhované právní úpravě zálohového systému jsou stanovovány povinnosti třem kategoriím subjektů. Jedná se o osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh (výrobce), distributory uvádějící tyto obaly do oběhu (především poslední prodejce) a operátora zálohového systému (dále jen „operátor“).

Osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh registrují tyto obaly u operátora zálohového systému a zaplatí za obal operátorovi zálohu a poplatek za každý obal uvedený na trh. Osoba uvádějící obal na trh prodá nápoj v obalu poslednímu prodejci, který jí zaplatí kromě ceny i zálohu. Poslední prodejce prodá nápoj spotřebiteli, který mu zaplatí cenu nápoje i zálohu. Spotřebitel vrátí obal poslednímu prodejci, který mu vrátí zálohu. Poslední prodejce předá zpětně odebrané obaly operátorovi, který mu proplatí zálohy a zaplatí manipulační poplatek (handling fee) jako odměnu za manipulaci s obaly. Operátor zajistí kontrolu, sčítání, přepravu a zpracování odpadu z obalů. Recyklovaný materiál operátor následně prodává, a to způsobem, který MŽP stanoví v rozhodnutí o autorizaci (je předpokládáno, že osoby uvádějící zálohované obaly na trh budou mít k materiálu přednostní přístup, z důvodu povinného obsahu recyklátu v obalech).

Zálohový systém má disponovat cca až 11 000 povinnými místy zpětného odběru. Zpětný odběr budou povinně vykonávat poslední prodejci vybraných jednorázových obalů

v prodejnách nad 50 m² prodejní plochy (mezi poslední prodejce povinně provádějící zpětný odběr mají patřit i čerpací stanice nebo e-shopy, které disponují vlastním rozvozem). Nové nařízení o obalech a obalových odpadech však nově stanovuje, že místa prodeje, bez ohledu na velikost prodejní plochy, musí odebrat ten obal, který je na prodejní ploše prodáván. Navrhovaný zákon stanovuje povinnost zajistit zpětný odběr max. do 500 metrů od místa prodeje.

Navrhovaný zákon nevyklučuje ani zapojení digitálního zálohového systému (tzv. DDRS), které je v některých státech EU prozatím testováno, ale reálně není neaplikováno. Legislativa je tak v tomto ohledu technologicky neutrální. V rámci DDRS spotřebitel po naskenování QR kódu umístěného na zálohovaném obalu a na sběrné nádobě obdrží zálohu zpět.

Další navrhované úpravy

Novelou dochází k zajištění transpozice čl. 6 odst. 4 směrnice 2019/904. Podle ustanovení čl. 6 odst. 4 směrnice 2019/904 je presumováno, že vybrané plastové výrobky (nádoby a obaly na nápoje), které splňují harmonizované normy, na něž je zveřejněn odkaz v Úředním věstníku, splňují požadavky na připevnění víček k lahvím podle čl. 6 odst. 1. Publikací prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2023/1060 ze dne 30. května 2023 o harmonizované normě pro zkušební metody a požadavky na prokázání, že plastové uzávěry a víčka zůstávají připevněny k nádobám na nápoje, vypracované pro účely směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904, se čl. 6 odst. 4 směrnice 2019/904 vydáním prováděcího rozhodnutí „aktivoval“.

Navrhovaná novela dále stanovuje, že za obaly se považují také reklamní letáky. Reklamní letáky končí v tříděném komunálním odpadu („modrých kontejnerech“), kde tvoří cca 14 % jejich obsahu. Za reklamní letáky ovšem nejsou hrazeny recyklační poplatky. Jedná se tak o případ tzv. freeridingu, kdy za zpracování odpadu hradí náklady někdo jiný (obce ze svých rozpočtů) než ten, kdo by za daný výrobek měl být odpovědný (ten, kdo jej vyrobil či si jej nechal vyrobit, podle tzv. principu rozšířené odpovědnosti výrobce). Navrhovaná novela situaci napravuje, když stanovuje, že stejně jako v případě obalů jsou za reklamní letáky odpovědné osoby, které je uvádí na trh nebo do oběhu. V současné době obchodní řetězce omezují distribuci letáků, jedná se nicméně o stále hojně využívanou metodu propagace zboží a služeb. Tento krok by měl vést k omezení distribuce letáků a přechodu k on-line propagaci. Nicméně hlavním účelem je narovnání tržních podmínek a požadavek, aby výrobek, který se stane odpadem nesl své náklady za budoucí svoz a likvidaci. Toto zvolené řešení využívá systém stávající autorizované obalové společnosti, což přináší významné administrativní úspory na straně obcí, výrobců i MŽP. Alternativou je totiž vznik samostatného kolektivního systému pro reklamní letáky, pro který by musela být založena společnost starající se o jejich zpětný odběr a recyklaci, která by musela uzavřít smlouvy s obcemi a musela by získat oprávnění od MŽP (a být auditována a kontrolována ze strany kontrolních orgánů), přičemž toto by vše muselo být upraveno na úrovni zákona jako zvláštní úprava. Jde tedy rovněž o řešení legislativně úsporné, stručné a jednoduché.

Stanoveny budou také nové závazné cíle pro zpětný odběr a recyklaci odpadu z nápojových kartonů (60 % pro zpětný odběr od r. 2030 dále a 55 % pro recyklaci od r. 2030 do r. 2034 a 60 % od r. 2035 dále).

Součástí navrhované novely zákona o obalech jsou také úpravy, které vyplynuly z aplikační praxe zákona (např. úpravy v návaznosti na propojení registrů, aby MŽP nemuselo při každé automatické změně základních údajů v Seznamu výrobců vydávat rozhodnutí), dochází ke zvýšení registračních a evidenčních poplatků, jejichž výše se již desítky let neměnila ani v návaznosti na inflaci a také k upřesnění některých nejednoznačných ustanovení zákona o obalech.

Dále je v zákoně č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, provedena související úprava, kdy se stanovuje, že prodávající je povinen informovat spotřebitele po dobu nejméně 3 měsíců před dnem provedení změny nebo ukončení výkupu, namísto původních nedostatečných 30 kalendářních dnů. V zákoně č. 541/2020 Sb., o odpadech, je rovněž provedena související

úprava, kdy se v návaznosti na zavedení zálohového systému snižují stanovené třídící cíle obcí o 1 %, a taktéž dochází k umožnění tzv. multikomoditního sběru papíru.

C) Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy

Navrhovaný zákon prosazuje principy cirkulární ekonomiky, omezuje množství vzniklých odpadů, přináší úsporu primárních materiálů a snížení uhlíkové stopy. Naplňuje tak hierarchii způsobů nakládání s odpady zakotvenou v zákoně č. 541/2020 Sb., o odpadech. Zálohový systém nemá narušit stávající systém třídění odpadů, ale být jeho doplněním a inovací, která zajišťuje vysokou kvalitu recyklace, zabraňuje downcyclingu a zajišťuje čistotu recyklovaného materiálu bez kontaminace. Díky odebírání čistého, nekontaminovaného materiálu bude zajištěno, že Česká republika bude moci pokračovat v úspěšném plnění cílů zpětného odběru plastových obalů stanovených EU. V opačném případě vážně hrozí, že Česká republika nebude plnit stanovené cíle kvůli přehodnocení dosavadního způsobu, jak se mohou zpětně odebrané obalové odpady podle stanovených výpočtů cílů započítávat.

Navrhovaná právní úprava dále zajišťuje výraznou redukci tzv. litteringu, volně pohozeného odpadu, nebo odpadu ponechaného na místě, které není k jeho odložení vyhrazeno. Redukce litteringu znamená pozitivní dopady pro životní prostředí, hospodaření obcí a kvalitu života jejich obyvatel. Redukce litteringu ovšem není automatická a je závislá na konečných uživateli, kteří musí odevzdat odpad na místech k tomu určených.

Navrhovaný zákon má dále zajistit plnění cílů stanovených v právních předpisech EU, včetně cílů v současné době připravovaných. Jedná se zejména o cíl stanovený čl. 9 směrnice 2019/904 pro zajištění tříděného sběru plastových nápojových lahví o objemu až tři litry za účelem recyklace, kdy od 1. ledna 2029 má být zpětně odebráno minimálně 90 % hmotnosti těchto obalů uvedených v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu.

Připravované nařízení EU o obalech a odpadech z obalů obsahuje povinnost zavést zálohový systém pro plastové nápojové lahve a kovové nádoby na nápoje, a to do 1. 1. 2029. Pouze v případě, pokud bude v letech 2026 a 2027 dosažena míra zpětného odběru nápojových obalů vyšší než 90 % (a v následujících letech udržena), lze požádat Evropskou komisi o výjimku ze zavedení zálohového systému.

Zálohový systém také zajistí lepší dostupnost recyklátu pro plnění cíle stanoveného čl. 6 odst. 5 směrnice 2019/904, podle kterého nápojové lahve o objemu až tři litry, které se vyrábějí z polyethylentereftalátu jakožto hlavní složky (PET lahve), mají obsahovat od r. 2025 alespoň 25 % recyklovaných plastů, a všechny plastové nápojové lahve o objemu až tři litry od r. 2030 mají obsahovat alespoň 30 % recyklovaných plastů.

Navrhovaná novela dále stanovuje, že za obaly se považují také reklamní letáky. Za reklamní letáky v tříděném komunálním odpadu nejsou hrazeny recyklační poplatky. Jedná se tak o případ tzv. freeridingu, kdy za zpracování odpadu hradí náklady někdo jiný (obce ze svých rozpočtů) než ten, kdo by za daný výrobek měl být odpovědný (ten, kdo jej vyrobil či si jej nechal vyrobit, podle tzv. principu rozšířené odpovědnosti výrobce). Navrhovaná novela situaci napravuje.

D) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a vychází ze zásad uvedených v Ústavě České republiky a v Listině základních práv a svobod. Jedná se zejména o zásady uplatňování státní moci pouze v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon (čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a ukládání povinností jen na základě zákona a v jeho mezích a při zachování základních práv a svobod (čl. 4 Listiny základních práv a svobod).

Dále se navrhovaná právní úprava dotýká práva podnikat a provozovat jinou hospodářskou činnost zakotveného v čl. 26 Listiny základních práv a svobod a práva na příznivé životní prostředí podle čl. 35 Listiny základních práv a svobod. Navrhovaný zákon v souladu s čl. 26 odst. 2 Listiny základních práv a svobod stanovuje podmínky a omezení pro výkon určitých činností, a to právě s ohledem na ústavně garantovanou ochranu životního prostředí a zdraví lidí. Čl. 35 odst. 3 Listiny základních práv a svobod stanoví, že při výkonu svých práv nikdo nesmí ohrožovat ani poškozovat životní prostředí, přírodní zdroje, druhové bohatství přírody a kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Navrhovanou právní úpravou je především omezována činnost podnikajících fyzických osob a právnických osob při uvádění vybraných jednorázových obalů (plastových nápojových lahví a kovových nádob na nápoje) na trh a do oběhu a jsou jim ukládány povinnosti související se zavedením zálohového systému pro tyto nápojové obaly.

E) Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Navrhovaná právní úprava je plně v souladu s předpisy Evropské unie, judikaturou Soudního dvora Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie.

Navrhovanou novelou dochází k zajištění transpozice čl. 6 odst. 4 směrnice 2019/904. Podle ustanovení čl. 6 odst. 4 směrnice 2019/904 je presumováno, že vybrané plastové výrobky (nádobky a obaly na nápoje), které splňují harmonizované normy, na něž je zveřejněn odkaz v Úředním věstníku, splňují požadavky na připevnění víček podle čl. 6 odst. 1. Publikací prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2023/1060 ze dne 30. května 2023 o harmonizované normě pro zkušební metody a požadavky na prokázání, že plastové uzávěry a víčka zůstávají připevněny k nádobám na nápoje, vypracované pro účely směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904, se čl. 6 odst. 4 směrnice 2019/904 vydáním prováděcího rozhodnutí „aktivoval“.

Dále směrnice 2019/904 v čl. 9 směrnice stanovuje cíle pro zajištění tříděného sběru plastových nápojových lahví o objemu až tři litry za účelem recyklace. Konkrétně jde o povinnost dosáhnout od 1. ledna 2025 úrovně zpětného odběru minimálně 77 % hmotnosti těchto obalů a od 1. ledna 2029 minimálně 90 % hmotnosti těchto obalů uvedených v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu. Zálohový systém cílí na to, aby během 4 let od zavedení zálohového systému byl systém schopný zpětně odebrat 90 % hmotnosti vybraných nápojových obalů (plastových nápojových lahví a kovových nádob na nápoje) uvedených na trh. Stávající systém třídění naráží na své limity a míra zpětného odběru (třídění) relativně stagnuje. Je tedy otázka, zda by se pouhou intenzifikací sběrné sítě podařilo naplnit cíl pro zajištění tříděného sběru plastových nápojových lahví od 1. ledna 2029 ve výši minimálně 90 % jejich hmotnosti (73 – 75 % za rok 2022 dle studie EY zpracované pro autorizovanou obalovou společnost EKO-KOM, a.s.), byť zálohový systém nezaručuje automatické splnění tohoto cíle. Nové nařízení EU o obalech a odpadech z obalů, jehož text je dojednáán, jde nad rámec směrnice 2019/904 a obsahuje povinnost zavést zálohový systém pro plastové nápojové lahve a kovové nádoby na nápoje, a to do 1. 1. 2029. Pouze pokud v roce 2026 bude dosažena míra zpětného odběru jak plastových nápojových lahví, tak i kovových nádob na nápoje vyšší než 80 % (a v následujících letech udržena), lze požádat Evropskou komisi o výjimku ze zavedení zálohového systému. Zároveň musí členský stát předložit plán, jak hodlá dosáhnout 90 %. Autorizovaná obalová společnost, která zajišťuje plnění těchto cílů za výrobce, nemá v současné době strategii, jak cíl zpětného odběru 80 % v roce 2026 bez zálohování dosáhnout. Pouhou intenzifikací sběrné sítě a door-to-door systémy sběru v případě kovových nádob na nápoje (využití obalového odpadu z hliníku pouze 26 % za rok 2022 podle dat autorizované obalové společnosti) není možné tohoto cíle do r. 2026 dosáhnout.

Navrhovaná právní úprava také zajišťuje dostatečné množství dostupných recyklovaných plastů na trhu v potravinářské kvalitě pro splnění čl. 6 odst. 5 směrnice 2019/904, podle

kterého nápojové lahve o objemu až tři litry, které se vyrábějí z polyethylentereftalátu jakožto hlavní složky (PET lahve), mají obsahovat od r. 2025 alespoň 25 % recyklovaných plastů, a všechny plastové nápojové lahve o objemu až tři litry od r. 2030 mají obsahovat alespoň 30 % recyklovaných plastů.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s nařízením Komise (EU) 2022/1616 ze dne 15. září 2022 o materiálech a předmětech z recyklovaných plastů určených pro styk s potravinami a o zrušení nařízení (ES) č. 282/2008 a prováděcím rozhodnutím Komise (EU) 2021/1752 ze dne 1. října 2021, kterým se stanoví prováděcí pravidla ke směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904, pokud jde o výpočet, ověřování a vykazování údajů o tříděném sběru odpadu z plastových nápojových lahví na jedno použití. Trendem v právních předpisech EU je prosazování podmínky čistoty recyklovaného materiálu, která má zajišťovat ochranu potravin, a to tak, že by běžně tříděný plastový odpad, který může být kontaminován, nemělo být možné započítat jako vytríděný. Zálohový systém zajišťuje, že Česká republika bude moci pokračovat v úspěšném plnění cílů zpětného odběru a využití plastových obalů. V opačném případě vážně hrozí, že Česká republika nebude plnit stanovené cíle (např. směrnici 2019/904) kvůli přehodnocení dosavadních způsobů, jak se mohou zpětně odebrané obalové odpady podle stanovených výpočtů cílů započítávat.

Navrhovaná právní úprava je v souladu s ustanoveními a principy směrnice Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic, ve znění pozdějších směrnic („směrnice o odpadech“), zejména čl. 8 a 8a, a směrnicí Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech, ve znění pozdějších směrnic. Čl. 8 a 8a směrnice o odpadech stanovují obecné minimální požadavky pro systémy rozšířené odpovědnosti výrobce, které musí splňovat každý systém rozšířené odpovědnosti výrobce (v ČR autorizovaná obalová společnost či provozovatel kolektivního systému), pokud je pro určitý druh výrobku zaveden. Operátor navrhovaného zálohového systému je zvláštní autorizovanou obalovou společností a uvedená pravidla se na něho vztahují také, tato pravidla jsou v právní úpravě již implementována v platném znění zákona o obalech.

Směrnice 2019/904 má charakter zvláštní právní úpravy (lex specialis) ve vztahu ke směrnici Evropského parlamentu a Rady 94/62/ES ze dne 20. prosince 1994 o obalech a obalových odpadech a směrnici Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 98/2008 ze dne 19. listopadu 2008 o odpadech a o zrušení některých směrnic. V případě rozporu mezi těmito směrnicemi má přednost směrnice 2019/904 (viz čl. 2 odst. 2 směrnice 2019/904).

Zálohový systém je funkční již v 15 zemích EU a další plánují jeho zavedení (od r. 2025 Rakousko, Polsko či Kypr). Zálohový systém zavedly i země mimo EU (např. Norsko, Island nebo Skotsko) a další jej zavádějí. Povinné zavedení předpokládá při nesplnění stanovených vysokých cílů zpětného odběru již dojednané nařízení EU o obalech a obalových odpadech. Návrh zákona také podléhá technické notifikaci podle směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti.

Navrhovaná úprava zálohového systému je v souladu s primárním právem EU, zejména se základními cíli zakotvenými ve Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU), a to konkrétně v článku 191, který stanoví cíle ochrany životního prostředí. SFEU definuje politiky EU v oblasti životního prostředí, které usilují o ochranu, zachování a zlepšení kvality životního prostředí, opatrné a racionální využívání přírodních zdrojů, ochranu lidského zdraví a podporu opatření na mezinárodní úrovni k řešení globálních environmentálních problémů.

Zálohový systém pro nápojové obaly významně přispívá ke splnění těchto cílů tím, že podporuje recyklaci a snižuje množství odpadu z plastových lahví a kovových nádob na nápoje (plechovek), což minimalizuje znečištění životního prostředí. Primární právo EU podporuje environmentální opatření, která jsou navržena k ochraně veřejného zdraví a k udržitelnému rozvoji, což je klíčovým záměrem zálohového systému.

Z hlediska judikatury Soudního dvora EU lze uvést relevantní případy C-309/02 Radlberger Getränkegesellschaft a C-463/01 Komise v. Německo, ve kterých Soudní dvůr EU potvrdil, že zálohové systémy jsou v souladu s právem EU, pokud jsou nediskriminační a nepředstavují nepřiměřené překážky obchodu. Rovněž případ C-302/86 Komise v. Dánsko (obaly na pivo a limonády) potvrdil, že i opatření omezující volný pohyb zboží mohou být ospravedlněna veřejným zájmem, zejména ochranou životního prostředí. Dánský zálohový systém tak byl uznán jako ospravedlnitelný prostředek k dosažení ekologických cílů.

Navrhovaná úprava zálohového systému je proto dle MŽP v souladu s primárním právem Evropské unie a judikaturou Soudního dvora EU a je navržena v souladu s principy proporcionality, subsidiarity, nediskriminace a volného pohybu zboží i služeb EU.

F) Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Na oblast, která je předmětem navrhované právní úpravy, se nevztahují žádné mezinárodní smlouvy, kterými je Česká republika vázána.

G) Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, dopady na ochranu práv dětí a dopady na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava zavádí nové povinnosti, které představují zvýšení administrativní zátěže pro kontrolní orgány (Ministerstvo životního prostředí, Českou inspekci životního prostředí, Českou obchodní inspekci) a dále pro orgány vykonávající věcné agendy (Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu).

V rámci celého procesu zálohování nápojových obalů je odhadováno navýšení služebních míst v rámci Ministerstva životního prostředí až o 3 nové úvazky (je zapotřebí zejména autorizační, metodická, kontrolní a analytická činnost ve vztahu k operátorovi systému zálohování, zpracování metodických dokumentů, analýz a podkladů či spolupráce s dotčenými subjekty). V případě ČOI by se na zajištění kontrolní činnosti jednalo o max. 4 nové zaměstnance. Náklady však budou plně pokryty výnosy z navýšených registračních a evidenčních poplatků podle § 30 zákona o obalech (předpokládaný výnos 21 mil. Kč do státního rozpočtu ročně, náklady na personální zajištění uvedených činností mohou činit max. 7 mil. Kč ročně). Uvedené prostředky určené na pracovníky MŽP a ČOI by měly být již součástí návrhu státního rozpočtu na r. 2025. Uvedené požadavky však ještě budou předmětem následných jednání při přípravě zákona o státním rozpočtu, a především vyhodnocení plnění rozpočtu obou kapitol a reálné neobsazenosti funkčních míst. Je zapotřebí také uvést, že celkové náklady na případně zaměstnance jsou marginální částkou ve srovnání s částkami, které lze v rámci DPH a daní z příjmu do státního rozpočtu očekávat (DPH z nápojů, daň z příjmu u nevrácených záloh, daně spojené s instalací nápojových automatů, stavebních prací, svozu atd.). Díky zálohovému systému se předpokládají pozitivní dopady v podobě úspory nákladů na úklid a odstraňování odhazovaných odpadů z jednorázových plastových výrobků (litteringu) z veřejných prostranství (zejména pro obce, ale i pro jiné subjekty, např. správce sportovních a kulturních zařízení, správce lesů apod.). Předpokladem také je, že sníží potřeba svozů ze sběrných hnízd, byť ne zásadně.

Podle výpočtů celkových dopadů novely má být dopad na rozpočty obcí pozitivní. Budoucí operátor bude povinen odvádět část nevyplacených záloh obcím (15 %), přičemž v průměru obec získá do rozpočtu navíc za každého občana 39 Kč. MŽP k tomuto účelu pro každou obec v ČR připravilo kalkulačku¹², která vypočítává, jaké budou dopady na jednotlivé obce. Kalkulačka pracuje s reálnými daty, které obce vykazují autorizované obalové společnosti

¹² https://www.mzp.cz/cz/kalkulacka_obce

EKO-KOM, a.s., tzn. nejedná se o prognózu, ale finanční model, který počítá s novými příjmy dle navržených parametrů.

Studie CETA vyčíslila zvýšené náklady obcí na odpadové hospodářství max. cca 30 Kč na obyvatele. Pro kontext je nutné podotknout, že nyní samotné obce dotují odpadové hospodářství nad příjmovou část částkou 6 mld., tedy odpadové hospodářství v průměrné obci ČR je z téměř poloviny hrazeno z rozpočtu obce bez finančního krytí ze strany autorizované společnosti nebo místních poplatků. Růst průměrného poplatku za odpady je projektován na hodnotu 15,1 Kč/ob./rok. To představuje procentuální navýšení všech nákladů (výdajů) obcí o 0,05 %.

Zároveň provedla analýzu i autorizovaná obalová společnost, která vypočítala dopady obdobně, a to tak, že v ideálním případě, tedy při 100% účinnosti zálohového systému a nejdokonalejší možné optimalizaci svozu, by dopad na systém třídění byl 32 Kč na obyvatele a rok, rozloženo tak, že 22 Kč zaplatí autorizovaná obalová společnost (která náklady přenesla na výrobce a ten na spotřebitele), 10 Kč zaplatí obec a přenesla na občana. Ideální scénář je ovšem pouze použit jako báze pro výpočet variant při neideálních scénářích. Nejhorší zvažovaný scénář odpovídá prvnímu roku či dvěma po spuštění zálohového systému a zvýšenému nákladu 51 Kč na obyvatele a rok, při rozložení nákladů 34 Kč AOS a 17 Kč obce. Následně by náklad mohl klesnout na 48 Kč na obyvatele a rok, AOS 34 Kč a obce 14 Kč.

Výpočty provedené CETA i AOS EKO-KOM, a.s., pracují pouze s výpadky, které obcím vznikají na příjmové stránce, a částečně počítají s úsporami při optimalizaci svozu. Studie, které byly provedeny, nicméně nepočítají s náklady za nápojové obaly, které jsou zálohovány, ale skončí v obecních systémech. Řešení, aby každá obec reportovala, jaké množství zálohovaných obalů skončí v obecních systémech a jaké náklady obec bude mít s těmito obaly mít, by představovalo další administrativní zátěž na straně obcí. Proto je navrženo, aby částka z nevyplacených záloh byla distribuována paušálně na obyvatele. Obdobně je nyní distribuována částka za littering ze strany AOS, a tato praxe se osvědčila. Výše 15 % z nevybraných záloh zohledňuje míru zátěže obcí. V případě prvního roku, pokud by systém vykazoval míru zpětného odběru 80 % a záloha byla stanovena na 4 Kč, bude částka nevyplacených záloh dle odhadů MŽP činit 2 mld. Kč (tzn. 100 % nevyplacených záloh). Oněch 15 % nevyplacených záloh představuje částku 300 mil. Kč. V situaci, kdy operátor bude vykazovat míru zpětného odběru 90 %, obcím klesne vyplácená částka na 150 mil. Kč a zároveň jim klesnou náklady za množství nakládání s odpadem z nápojových obalů.

Obce představují veřejný segment, kterého se zálohování obalů dotkne fakticky nejméně jak technicky a organizačně, tak ekonomicky. Dle platné směrnice EU o odpadech členské státy musí přijmout nezbytná opatření, aby zajistily, že finanční příspěvky, které výrobci platí za účelem plnění jejich povinností spojených s rozšířenou odpovědností výrobce, pokrývají u výrobků, které výrobci uvádějí na trh v daném členském státě, náklady na tříděný sběr odpadů a jejich následnou přepravu a zpracování, přičemž se zohlední příjmy z opětovného použití, z prodeje druhotných surovin získaných z jejich výrobků a z nerozdělených uložených plateb.

Neplatí přitom často uváděný výrok, že PET je jediná komodita, na které obce vydělávají. Obce s PET neobchodují, ve většině případů toto zajišťují externí odpadové společnosti. Platí tedy, že hodnota dobře sebraného materiálu ovlivňuje neovlivňuje příjmy obcí, ale příjmy odpadových společností.

Navrhovaná právní úprava tedy bude mít finanční dopady na podnikatelské prostředí. Indikovanými skupinami, na které dopadne navrhovaná novela zákona obalech, jsou samotné odpadové společnosti, které nebudou vlastnit vytríděný materiál, a tudíž nebudou realizovat prodej tohoto materiálu, který nebude tvořit příjem odpadovým společnostem. Druhou skupinou, u které jsou indikovány negativní dopady, jsou výrobci jiných nezálohovaných obalů, které se hůře separují a recyklují. V tomto segmentu předpokládáme zvýšení poplatků ze strany autorizované obalové společnosti o cca 18 %, s čímž pracuje i model MŽP.

Osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh budou muset za účelem plnění svých povinností spojených se zálohováním založit operátora, novou akciovou společnost. Podle

Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA) budou náklady na založení operátora činit od 2,3 mil. Kč. Poslední prodejci vybraných jednorázových obalů (cca až 11 000) budou muset za účelem vytvoření míst zpětného odběru provést investiční náklady ve výši cca 5,6 mld. Kč (z toho 1000 čerpacích stanic 600 mil. Kč), přičemž roční provozní náklady jsou odhadovány na 1,8 mld. Kč (z toho čerpací stanice 400 mil. Kč). Náklady na zajištění zpětného odběru bude posledním prodejcem kompenzovat operátor zálohového systému prostřednictvím manipulačního poplatku (tzv. handling fee).

Navrhovaný zákon nemá přímé sociální dopady. Lze zmínit nepřímé dopady jako navýšení nákladů na pořízení pitné vody pro osoby, které bydlí v místě s nedostupným nebo nekvalitním zdrojem pitné vody, kvůli účtované záloze, nebo navýšení příspěvků za nakládání s ostatními odpady z obalů, které výrobci mohou promítnout do ceny konečných výrobků). Nemá dopady ani na ochranu práv dětí.

Jsou očekávány pozitivní dopady na životní prostředí, kvůli kterým je navrhovaná právní úprava předkládána. Zálohový systém je jednoznačným podpořením cirkulární ekonomiky, protože recyklace odpadu z obalů probíhá podle tzv. principu bottle-to-bottle, can-to-can (z lahve do lahve, z plechovky do plechovky). Zajišťuje tak vysokou kvalitu recyklace, zabraňuje downcyclingu a zajišťuje čistotu recyklovaného materiálu bez kontaminace. Zároveň dochází k úspoře primárních materiálů a snížení uhlíkové stopy. Dojde také ke snížení množství odhozeného odpadu (litteringu) z vybraných jednorázových obalů (plastových nápojových lahví a kovových nádob na nápoje, zejména plechovek) v přírodě i v lidských sídlech.

Podrobné zhodnocení dopadů je obsahem Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA).

H) Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná novela stanovuje v § 29j odst. 1 písm. k) povinnost operátora vytvořit a provozovat informační systém operátora, ve kterém operátor vede údaje o jednotlivých vybraných zálohovaných jednorázových obalech a registr osob, se kterými má operátor uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění, a registr míst výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, přičemž tyto registry jsou veřejně přístupné způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Osobní údaje budou zpracovány za účelem zajištění ověření, zda daná osoba uvádějící obaly na trh má uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění s operátorem (je zapojena do zálohového systému), a z důvodu možnosti pro konečného uživatele zjistit, kde lze odpad z vybraného zálohovaného jednorázového obalu odevzdat a získat zpět zálohu. Předmětné údaje budou vedeny v registru osob, se kterými má operátor uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění, a registru míst výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů. Registry mají být veřejně přístupné, aby si každý konečný uživatel i kontrolní orgán mohl snadno ověřit, že daná osoba uvádějící obaly na trh má uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění (je zapojena do zálohového systému), a bylo možné pro konečného uživatele zjistit, kde lze odpad z vybraného zálohovaného jednorázového obalu vrátit. Zpracování osobních údajů se může týkat pouze podnikajících fyzických osob. Lze důvodně očekávat, že v případě osob uvádějících vybrané jednorázové obaly na trh bude většina údajů ohlašována právníky osobami, které nejsou subjekty údajů (pro malé producenty, resp. obaly uváděné na trh nebo do oběhu v souhrnném množství méně než 100 kg za kalendářní rok, je stanovena výjimka ze zálohového systému). Jiné zpracování osobních údajů navrhovaná novela nad rámec platného znění zákona nepřináší.

V případě dotazů ohledně zpracování osobních údajů bude možné kontaktovat operátora a jeho příslušné zaměstnance, případně také Ministerstvo životního prostředí.

Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA)

Účel zpracování	Účelem zpracování je ověření, zda daná osoba uvádějící obaly na trh má uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění s operátorem (je zapojena do zálohového systému), a z důvodu možnosti pro konečného uživatele zjistit, kde lze odpad z vybraného zálohovaného jednorázového obalu odevzdat a získat zpět zálohu.
Právní základ zpracování	Čl. 6 odst. 1 písm. e) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) – „GDPR“.
Správce osobních údajů	Operátor (osoba, které bylo vydáno rozhodnutí o autorizaci operátora Ministerstvem životního prostředí)
Kategorie subjektů údajů	1. Fyzická osoba podnikající uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh 2. Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů (fyzická osoba podnikající)
Kategorie zpracovávaných osobních údajů	Základní identifikační údaje: - jméno, IČO, adresa (ulice, číslo popisné / orientační, obec, PSČ).
Veřejnost zpracování	Veřejné zpracování
Příjemce osobních údajů	Operátor a fyzické a právnické osoby (koneční uživatelé, veřejnost)

I) Zhodnocení korupčních rizik

Operátorem bude akciová společnost autorizovaná MŽP za účelem plnění povinností osob uvádějících vybrané jednorázové obaly na trh. Při autorizaci byla identifikována možná korupční rizika. Vůči autorizaci je možné podat správní rozklad, a dále přezkum v rámci správního soudnictví.

V rámci provozu operátora byla identifikována korupční rizika spojená s nastavením poplatků výrobcům. Návrh nicméně stanovuje, že sazebníky musí být zveřejněny a podmínky smluv musí být stanoveny pro všechny výrobce jednotně, a tak, aby žádná osoba ani žádný typ obalu nebyly neodůvodněně znevýhodněny v hospodářské soutěži. Porušení těchto povinností představuje přestupek autorizované společnosti, za který je možné uložit opatření ke zjednáání nápravy a pokutu.

J) Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhaný zákon nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

K) Zhodnocení územních dopadů, včetně dopadů na územní samosprávné celky

Ohledně podrobných dopadů zálohového systému na ekonomiku obecních systémů odpadového hospodářství a obecní rozpočty odkazujeme na část G). Zavedením zálohového systému dojde k mírnému snížení nákladů za úklidy odpadu z vybraných jednorázových obalů (litteringu). Podle výpočtů celkových dopadů novely má být dopad na rozpočty obcí pozitivní. Budoucí operátor bude povinen odvádět část nevybraných záloh obcím (15 %), přičemž v průměru obec získá do rozpočtu navíc za každého občana 39 Kč. Studie CETA vyčíslila zvýšené náklady obcí na odpadové hospodářství max. cca 30 Kč na obyvatele. Snížené příjmy obcí za vytříděný obalový materiál tak budou pokryty příjmem ze systému zálohování z nevyplacených záloh. Náklady obcí v případě dobrovolného zapojení obce do systému budou kompenzovány prostřednictvím tzn. manipulačního poplatku.

Dále dojde ke snížení nákladů na svoz a využití reklamních letáků (odhad až 176 mil. Kč ročně za všechny obce). V případě odpadu z nápojových kartonů dojde k navýšení nákladů obcí na sběr a svoz nápojových kartonů o cca 40–50 %.

Podrobné zhodnocení dopadů je obsahem Závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (RIA).

L) Zhodnocení souladu navrhovaného řešení se zásadami tvorby digitálně přívětivé legislativy, včetně zhodnocení rizika vyloučení nebo omezení možnosti přístupu specifických skupin osob k některým službám v důsledku digitalizace jejich poskytování (digitální vyloučení)

Návrh právního předpisu je v souladu se Zásadami digitálně přívětivé legislativy. Zálohový systém je koncipován tak, aby jeho jednotlivé funkční prvky mohly být realizovány primárně v elektronické podobě.

Operátor bude mít podle návrhu povinnost vytvořit a provozovat informační systém operátora, ve kterém povede údaje o jednotlivých vybraných zálohovaných jednorázových obalech. Dále povede registr osob, se kterými bude mít uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění, a registr míst výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů. Tyto registry budou veřejně přístupné způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Operátor bude ohlašovat, stejně jako stávající autorizovaná obalová společnost, Ministerstvu životního prostředí údaje prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí nebo datové schránky Ministerstva životního prostředí určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí. Ministerstvo životního prostředí zajišťuje vedení evidencí shromážděných údajů od každé autorizované společnosti zvlášť a celkové evidence, pro kterou jsou tyto evidence podkladem, podle § 23 zákona o obalech.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K části první (změna zákona o obalech)

K čl. I bodům 1 až 3 [§ 2 písm. a)]

Legislativně-technická úprava, je zaváděna legislativní zkratka „konečný uživatel“ pro tzv. „jiného konečného uživatele“ (profesionála, který je osobou podnikající), který je v zákoně definován, a spotřebitele (fyzickou osobu nepodnikající).

K čl. I bodu 4 [§ 2 písm. o)]

Zpětný odběr je v platném znění zákona definován jako sběr použitých obalů od konečného spotřebitele, neuplatní se tedy např. vůči jinému konečnému uživateli a průmyslovým obalům

[§ 2 písm. j)]. V praxi má toto zásadní význam pro možnost bezplatného využití obecních míst zpětného odběru pro obalové odpady („barevné kontejnery“). Obalové odpady do těchto kontejnerů mohou odkládat pouze spotřebitelé, což už ale neplatí pro odpady z obalů, které vznikly v rámci něčí podnikatelské činnosti, tedy např. provozováním restaurace nebo obchodu. Možnost využití obecních systémů pro nakládání s odpady ze strany podnikatelských subjektů pro odkládání odpadů z obalů je pak řešena v zákoně č. 541/2020 Sb., o odpadech. V souvislosti se zavedením zálohového systému se stanovuje, že v případě vratných zálohovaných obalů se rozumí zpětným odběrem i odebrání od jiných osob než spotřebitelů, zejm. jiných konečných uživatelů (podnikatelů), ale i jiných dalších osob (právnícké osoby, které nejsou podnikateli, tzn. spolky apod.), které mohou vratné zálohované obaly a odpady z nich donést či dovézt na místo zpětného odběru a získat zpět zálohu.

K čl. I bodu 5 [§ 2 písm. w)]

Novelizační bod vypouští definici „nádoby na nápoje“ uvedenou v § 2 písm. w). Tato definice byla odvozena z recitálu 12 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904 ze dne 5. června 2019 o omezení dopadu některých plastových výrobků na životní prostředí, a to pro potřeby související s úpravou omezující dopad jednorázových plastových výrobků (přílohou č. 4 zákona). Tato definice není souladná s termínem „kovová nádoba na nápoje“, která odráží pojem z připravovaného nařízení EU o obalech a obalových odpadech, který je uveden v souvislosti se zálohovými systémy na nápojové obaly (např. recitály 102 a 103, čl. 44). Kovové nádoby na nápoje mají být zálohovány jako vybrané jednorázové obaly v rámci zálohového systému, přičemž kovová nádoba na nápoje není nápojovou lahví nebo kompozitním obalem na nápoje, jde zejména o plechovku, a není na mléko. Proto se tato definice spojená se směrnicí (EU) 2019/904 přesouvá přímo do přílohy č. 4. Bylo tedy zvoleno řešení, které zachovává terminologii jak směrnice (EU) 2019/904, tak navrhovaného nařízení o obalech a obalových odpadech.

K čl. I bodu 6 [§ 2 písm. w)]

Legislativně-technická úprava, zavádí se legislativní zkratka pro autorizovanou obalovou společnost („autorizovaná společnost“).

K čl. I bodu 7 [§ 2 písm. y)]

Do § 2 se doplňuje nová definice nápojového kartonu. Nápojový karton se definuje pro účely nově stanovených cílů pro zpětný odběr odpadu z těchto obalů (nový § 10 odst. 6 a úprava v příloze č. 3 k zákonu o obalech). Rozlišujeme nápojové kartony aseptické, používané pro uchování trvanlivých výrobků a neaseptické, používané pro pasterizované výrobky. Aseptické mají 6 vrstev (1 papír, 4 polyetylen, 1 hliník), neaseptické 4 vrstvy (1 papír a 3 polyetylen). Navrhovaná definice toto zohledňuje. Jako „nápojový karton“ se však běžně označuje i ten samý druh obalů pro některé potraviny (pyré, smetana apod.) tekuté nebo polotekuté konzistence. Proto jsou kromě nápojů v definici výslovně uvedeny i potraviny, byť se jedná o „nápojové“ kartony. Termín je mezi občany dlouhodobě zažitý a označením „nápojové kartony“ jsou označeny i barevné nádoby na třídění odpadů z obalů.

K čl. I bodu 8 [§ 4 odst. 1 písm. c)]

Legislativně-technická úprava napravující chybějící terminologické opomenutí. Obal nebo obalový prostředek se po použití, pro které byl určen, po vynětí výrobku nebo všech jeho zbytků obvyklým způsobem stává odpadem, proto je třeba „odpad z něho“ (obalu nebo obalového prostředku) do ustanovení výslovně doplnit.

K čl. I bodu 9 [§ 4 odst. 2]

Novelizačním bodem dochází k zajištění transpozice čl. 6 odst. 4 směrnice 2019/904. Podle ustanovení čl. 6 odst. 4 směrnice 2019/904 je presumováno, že vybrané plastové výrobky (nádoby a obaly na nápoje), které splňují harmonizované normy, na než je zveřejněn odkaz v Úředním věstníku, splňují požadavky na připevnění víček podle čl. 6 odst. 1. Publikací prováděcího rozhodnutí Komise (EU) 2023/1060 ze dne 30. května 2023 o harmonizované normě pro zkušební metody a požadavky na prokázání, že plastové uzávěry a víčka zůstávají připevněny k nádobám na nápoje, vypracované pro účely směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/904, se čl. 6 odst. 4 směrnice vydáním prováděcího rozhodnutí „aktivoval“. Proto se nově stanovuje, že jestliže je obal nebo obalový prostředek zhotoven v souladu s harmonizovanými českými technickými normami, považují se požadavky podle odstavce 6 (na připevnění víčka k lahvi) za splněné.

K čl. I bodu 10 [§ 5 odst. 1 písm. a) a § 5 odst. 2 písm. a)]

Legislativně-technická úprava, slovo „požádání“ se nahrazuje vhodnějším slovem „výzva“.

K čl. I bodu 11 (§ 9 odst. 5)

V souvislosti se zavedením zálohového systému je nezbytné vyjasnit vztah k § 9 odst. 5 zákona, který stanovuje, že obaly musí být v provozovně vykupovány po celou provozní dobu. Provozovnou může být podle § 17 odst. 1 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), v platném znění, i jakýkoliv prodejní automat (prostřednictvím kterých ovšem nemůže probíhat zpětný odběr a výplata zálohy). Tedy pokud automat prodává jednorázové plastové lahve či plechovky, a tyto obaly budou zálohovány, musel by každý prodejní automat podle stávajícího platného znění povinně odpady z těchto obalů zpětně odebírat a vyplácet zálohu. MŽP původně chtělo upravit ustanovení tím způsobem, že by se vztahovalo pouze na opakovaně použitelné obaly, připomínková místa ovšem namítala, že mohou v budoucnu existovat i mnohé jiné zálohované jednorázové obaly a dané pravidlo by se na ně mělo aplikovat. Proto je nutné vyjasnit, že zálohový systém (hlava IV zákona) je se svou specificky vymezenou sběrnou sítí (kdy je explicitně stanoveno, kde zpětný odběr probíhá povinně a kde probíhat povinně nemusí, resp. může probíhat dobrovolně) zvláštní úpravou a ustanovení § 9 odst. 5 pouze úpravou obecnou (přičemž zvláštní právní úprava má před obecnou úpravou přednost).

Dále ustanovení reaguje na technologický vývoj a upravuje specifickou výjimku pro samoobslužné prodejny (automatické prodejny bez obsluhy), které ovšem v některých případech nemohou do svých prostor z objektivních důvodů umístit automat pro zpětný odběr (právních nebo technických, např. existence památkové zóny nebo proto, že automat vzhledem k dispozicím prodejny do ní není možné umístit). Toto platí i v případě zálohového systému.

K čl. I bodům 12 až 14 [§ 9a odst. 1 až 3]

MŽP původně zamýšlelo § 9a vypustit, ovšem na žádost připomínkových míst jej zachovalo. Úprava měla sloužit pro dobrovolné zálohování plastových lahví a kovových plechovek (u kterých je zaváděn povinný zálohový systém) a za dobu účinnosti ustanovení nezaznamenalo zájem o rozšíření výčtu v příloze č. 9 vyhlášky č. 30/2021 Sb. Existují a mohou existovat však i další vratné zálohované obaly, které nejsou ani opakovaně použitelnými, ani nespádají pod vybrané zálohované jednorázové obaly, jak je vymezuje § 29a písm. a) návrhu novely. Do budoucna např. mohou být dobrovolně uplatňovány zálohy u kávových kapslí nebo u obalů z nápojového kartonu – takové obaly nejsou vybranými zálohovanými jednorázovými

obaly a nejsou opakovaně použitelnými obaly. Jsou tedy pouze provedeny legislativně technické úpravy, aby se ustanovení terminologicky nestřetávalo s úpravou zálohového systému.

K čl. I bodu 15 (§ 10 odst. 1)

V případě vratných zálohovaných obalů, které jsou jednorázovými obaly, se nemůže uplatnit pravidlo, že se za dostatečnou dostupnost se považuje výkup v provozovně, kde je vratný zálohovaný obal prodáván spotřebiteli a vykupován podle § 9 odst. 4. Jak u uvedeno k čl. I bodu 9, provozovnou je i prodejní automat a pro vybrané jednorázové obaly vznikne specifická sběrná síť, odlišná od těch dosavadních (odlišná od „barevných kontejnerů“ běžně dostupných v docházkové vzdálenosti či pro opakovaně použitelné lahve od piva, které musí být vykupovány tam, kde jsou prodávány). Tato úprava neznamená zrušení povinnosti výkupu zálohovaných skleněných obalů, tam kde se prodávají, povinnost je zakotvena v § 9 odst. 5 zákona.

K čl. I bodu 16 (§ 10 odst. 4)

Ustanovení zakotvuje výjimku z pravidla, že sběrná místa pro odpady z obalů, která tvoří sběrnou síť autorizované obalové společnosti, musí být zařazena do obecního systému odpadového hospodářství nastaveného obcí, a to na základě písemné smlouvy s obcí. Tok odpadů z obalů bude směřovat mimo obecní systémy a s ohledem na časový harmonogram a nutnost velmi rychlého vytvoření funkční sběrné sítě zálohového systému je z tohoto pravidla stanovena výjimka.

K čl. I bodu 17 (§ 10 odst. 6)

Nový odstavec 6 v § 10 stanovuje každoroční cíl zpětného odběru z odpadu nápojových kartonů, a to pro osoby uvádějící obaly na trh nebo do oběhu od 1. ledna 2030 minimálně ve výši 60 % hmotnosti nápojových kartonů, které osoba uvedla v daném kalendářním roce na trh nebo do oběhu. Každoroční cíl pro zpětný odběr byl stanoven na základě podnětů nápojového průmyslu. Zahraniční zkušenosti dle něho ukazují, že vyšší míry recyklace lze dosáhnout skrze závazné cíle zakotvené v legislativě. Proto se stanovují cíle pro zpětný odběr v § 10 odst. 6 a pro recyklaci v příloze č. 3 k zákonu o obalech.

K čl. I bodům 18 až 20 [§ 12a odst. 2, § 13 odst. 1 písm. c), § 13 odst. 2, § 13a odst. 2 a 3 § 21b odst. 4, § 28a odst. 5]

Legislativně technické úpravy související se zavedením legislativních zkratk „konečný uživatel“ a „autorizovaná společnost“.

K čl. I bodu 21 (§ 14 odst. 10)

Ustanovení reaguje na technologický vývoj a digitalizaci, kterou přináší propojování základních registrů. Úpravou je jednoznačně stanoveno, že v případě, kdy dojde k propsání dat ze základních registrů do nového systému ISOH2 (Informační systém odpadového hospodářství), nemusí MŽP vydávat rozhodnutí.

K čl. I bodu 22 (§ 15 odst. 4)

V souvislosti s úpravou právní fikce, která z reklamních letáků činí obaly, bude zapotřebí upravit způsob vedení obalové evidence ve vyhlášce č. 30/2021 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obalech, a evidovat reklamní letáky odděleně, aby nedocházelo ke zkreslení stávající obalové evidence.

K čl. I bodu 23 (§ 15b odst. 1)

MŽP se ze strany podnikatelských subjektů a sdružení setkalo s výkladem, podle kterého by se na jednorázové plastové obalové prostředky uvedené v části D přílohy č. 4 (nápojové kelímky a nádoby na potraviny) měly podle ustanovení § 15a odst. 1 vztáhnout i povinnosti uvedené v § 10 odst. 5 a § 12a, tedy cíle pro zpětný odběr (77 % od r. 2025 a 90 % od r. 2029) a povinný obsah recyklovaných plastů ve výrobku (25 % od r. 2025 a 30 % od r. 2023). MŽP s tímto výkladem nesouhlasí, nicméně ustanovení upřesňuje za tím účelem, aby bylo jednoznačné.

K čl. I bodu 24 (§ 15b odst. 3)

Legislativně technická úprava nezbytná v souvislosti s vložením nové hlavy obsahující úpravu zálohového systému a přečíslováním ostatních stávajících hlav.

K čl. I bodům 25 (§ 15c)

Novelizační bod vztahuje právní úpravu obalů i na reklamní letáky. Reklamní letáky končí v tříděném komunálním odpadu („modrých kontejnerech“), sběrné síti pro odpady z obalů, kde tvoří cca 14 % jejich obsahu. Za reklamní letáky ovšem nejsou hrazeny recyklační poplatky. Jedná se tak o případ tzv. freeridingu, kdy za zpracování odpadu hradí náklady někdo jiný (obce ze svých rozpočtů a částečně obyvatelé z místních poplatků za komunální odpad) než ten, kdo by za daný výrobek měl být odpovědný (ten, kdo jej vyrobil či si jej nechal vyrobit, podle tzv. principu rozšířené odpovědnosti výrobce). Navrhovaný novelizační bod toto napravuje, protože stejně jako v případě obalů budou za reklamní letáky a odpady z nich odpovědné osoby, které je uvádí na trh nebo do oběhu. Reklamní leták slouží stejně jako obal k prezentaci výrobku nebo výrobků určených spotřebiteli nebo jinému konečnému uživateli (resp. i služeb) a končí jako odpad ve sběrné síti určené pro odpady z obalů. Distribuce reklamních letáků je nevyžádaná a tvoří zbytečný odpad, na rozdíl od obalů, které si spotřebitel kupuje jako často nezbytnou součást výrobků. Proto se řešení touto formou jeví jako jednoduché a legitimní (alternativou by musel být např. úplný zákaz reklamních letáků nebo jiné formy zpoplatnění, případně by muselo být umožněno autorizované obalové společnosti plnit povinnosti i ve vztahu k neobalovým výrobkům).

Reklamním letákem je papírový výrobek, jehož hlavním účelem je propagace nebo nabídka zboží nebo služeb, není součástí jiného výrobku a je určen k bezplatnému předání konečnému uživateli. To znamená, že definici reklamního letáku nenaplní např. radniční noviny, městské zpravodaje či jiný periodický tisk podle zákona č. 46/2000 Sb., o právech a povinnostech při vydávání periodického tisku a o změně některých dalších zákonů (tiskový zákon), v platném znění. Definice se dále nevztahuje např. na papírové reklamní stojánky v restauracích nebo reklamní plakáty, jejichž účelem obvykle není předání zákazníkovi, pивní podtácky nebo papírové vstupenky (které nejsou poskytovány bezplatně). Úprava se nevztahuje ani na knihy nebo úřední tiskoviny. Pouhé pozvánky na kulturní akce nepropagují zboží nebo služby. Určitou analogii lze spatřovat v zákoně č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, podle kterého reklamní tiskoviny včetně letáků podléhají základní sazbě daně z přidané hodnoty (21 %), noviny, časopisy a periodika, pokud nejde o zboží, u kterého reklama podle zákona upravujícího regulaci reklamy představuje více než 50 % obsahu, podléhají snížené sazbě daně, a knihy včetně brožur jsou od daně osvobozeny. Je zapotřebí uvést, že se nelze vyhnout naplnění definice a s tím souvisejícímu plnění zákonných povinností pouhým přidáním dalšího obsahu do reklamního letáku (např. vzdělávacího nebo soutěžního charakteru, křížovky, apod.).

K čl. I bodům 26 až 29 (nadpisu hlavy III, § 16, nadpis § 17)

Legislativně technické úpravy související se zavedením legislativní zkratky „autorizovaná společnost“ a se zavedením zálohového systému a tzv. operátora zálohového systému, který je autorizovanou obalovou společnost se specifickými prvky.

K čl. I bodům 30 [§ 17 odst. 5]

Novelizační bod 21 napravuje legislativní opomenutí a jako nutný předpoklad pro žadatele o autorizaci stanovuje, že jeho akcionář nesmí být akcionářem jiné autorizované společnosti, žadatel nesmí podnikat v oblasti nakládání s odpady ani se podílet na jakémkoliv podnikání jiné osoby a také se musí vyvarovat střetu zájmů podle § 19 odst. 2.

K čl. I bodům 31 [§ 17 odst. 8]

Dochází k legislativnímu přeformulování daného ustanovení tak, aby bylo zřejmé, že při splnění podmínek má žadatel na vydání právní nárok (aby úprava byla jednotná s obdobným ustanovením určeným pro operátora zálohového systému), v návaznosti na doporučení Legislativní rady vlády.

K čl. I bodu 32 (§ 20 odst. 1)

Doplňovaná věta stanovuje, že autorizovaná společnost, jejíž sběrná síť disponuje dostatečným pokrytím (90 % obcí a 90 % obyvatel České republiky), je oprávněna poskytovat administrativní podporu operátorovi zálohového systému, a i jiným provozovatelům kolektivních systémů podle jiných právních předpisů, a to za úplaty odpovídající vynaloženým nákladům. To se týká především zasmluvnění obcí. Česká republika disponuje vysokým počtem obcí (cca 6250 obcí) a systémy rozšířené odpovědnosti výrobce kladou velké nároky právě na spolupráci s obcemi a uzavírání smluv s nimi, přičemž tento proces je administrativně náročný jak pro obce, tak pro výrobce, resp. žadatele o vydání oprávnění a kolektivní systémy. To se ukazuje i v případě kolektivního systému pro jednorázové plastové výrobky, který by měl pokrýt převážnou většinu obcí v České republice mj. za účelem úhrady nákladů na úklid odpadu dle směrnice 2019/904. Operátor zálohového systému bude povinen část nevyplacených záloh odvádět právě obcím a za tím účelem by rovněž s nimi měl uzavřít smlouvy o převodu peněžních prostředků. I v budoucnu budou vznikat další kolektivní systémy pro různé druhy výrobků a lze očekávat, že princip rozšířené odpovědnosti výrobce se bude rozšiřovat i na další oblasti (nábytek, textil...), jeví se proto jako vhodné, aby bylo možné využít již stávající smluvní pokrytí obcí.

K čl. I bodům 33 a 34 (§ 20a odst. 1 a 2)

Doplňují se odkazy na § 29h odst. 4, podle kterého může v případě nedodržení podmínek Ministerstvo životního prostředí rozhodnout o zákazu výkonu hlasovacího práva vlastníka akcií, práva požádat o svolání valné hromady nebo práva požadovat zařazení určitého bodu na pořad jednání valné hromady.

K čl. I bodu 35 [§ 21 odst. 1 písm. d)]

Legislativně technická úprava související s tím, že operátor zálohového systému by měl platit náhrady úklid odpadu z obalů v rámci zajišťování sdruženého plnění.

K čl. I bodu 36 [§ 21 odst. 1 písm. m)]

Legislativně technická úprava zajišťující lepší srozumitelnost daného ustanovení (náklady ve skutečnosti nejsou „rozdělovány“).

K čl. I bodu 37 [§ 21 odst. 1 písm. o)]

Jedná se o doplnění ustanovení, které stanovuje, jaké informace autorizovaná obalová společnost zveřejňuje na svých webových stránkách. Doplnění je v souladu s ustanovením čl. 8a odst. 2 písm. e) směrnice EU 2008/98/ES o odpadech, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/851 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech [„Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby každý výrobce nebo organizace vykonávající povinnosti vyplývající z rozšířené odpovědnosti výrobce jménem výrobců zveřejňovali informace o dosahování cílů v oblasti nakládání s odpady podle odst. 1 písm. b)“]. Stávající autorizovaná společnost tyto informace na svých webových stránkách již zveřejňuje.

K čl. I bodům 38 a 39 [§ 21 odst. 6 písm. a), b)]

Jedná se o legislativně technické úpravy výjimek z povinností pro specifické autorizované společnosti (pro vratné zálohované obaly, pod které spadá i operátor zálohového systému, a průmyslové obaly). Oba dva druhy společností jsou vyjmuty z vyrovnání nákladů podle § 21b. Jestliže autorizovaná společnost zajišťuje výlučně plnění povinností k průmyslovým obalům, vztahuje se na ni koordinace v zúženém rozsahu.

K čl. I bodu 40 (§ 21a odst. 3)

V § 21a odst. 3 je navrhována změna výše rezervy, a to z 50 % na 25 % celkových nákladů AOS podle poslední schválené řádné nebo mimořádné účetní závěrky. Vzhledem k tomu, že evidenční období, a tedy i fakturační období AOS probíhá ve čtvrtletních cyklech, postačuje pro účely rezervy rezerva ve výši nákladů jednoho čtvrtletí, tedy 25 % ročních nákladů. Tato rezerva má postačovat AOS vyrovnat se s náhlým výpadkem příjmů nebo nárůstem nákladů v důsledku výkyvů trhu i na úhradu všech závazků při ukončení činnosti dle § 26 zákona, kdy lze předpokládat, že v posledním čtvrtletí své činnosti AOS již nebude mít příjmy od svých klientů, ale bude stále povinna uhradit náklady spojené se zpětným odběrem a využitím obalů uvedených na trh nebo do oběhu ve čtvrtletí předchozím.

K čl. I bodům 41 až 43 [§ 23 odst. 1 a 5, § 23a odst. 2 písm. c) bodu 1]

Legislativně technické úpravy (úprava spojky na konci písmene, totožná úprava zmocnění jako v čl. I bodu 22 a úprava v oblasti ověřování údajů, neboť se u zálohového systému nepředpokládá zařazení sběrných míst do obecních systémů odpadového hospodářství).

K čl. I bodům 44 a 46 (hlava IV, § 29a až § 29j)

Dle doporučení Úřadu vlády ohledně postupného nabytí účinnosti ustanovení v novelizačním bodu 44 nabývají dnem nabytí účinnosti zákona a od 1. ledna 2026 jsou nahrazena podobou ustanovení v novelizačním bodu 45 (ustanovení jsou tak v návrhu zákona ve dvojí podobě; jednak v té ke dni nabytí účinnosti zákona a následně té ke dni spuštění zálohového systému, tedy k 1. lednu 2026). Pro lepší představu odkazujeme na platné znění s vyznačením navrhovaných změn.

K § 29a

Ustanovení § 29a definuje základní pojmy. Vybraným jednorázovým obalem je jednorázový obal [vymezený v § 2 písm. h) jako obal, který není opakovaně použitelným obalem], kterým

je plastová nápojová lahev nebo kovová nádoba na nápoje, které naplňují kritéria v příloze č. 6 k zákonu, přičemž definice uvádí některé výjimky. V rámci zálohového systému budou zálohovány pouze vybrané jednorázové obaly (§ 29b odst. 1). Plastová nápojová lahev nebo kovová nádoba na nápoj tak musí splňovat kritérium 1 (odpovídat vymezení plastové nápojové lahve, resp. kovové nádoby na nápoj v tomto kritériu), splňovat kritérium 2, tedy musí se jednat o plastovou nápojovou lahev nebo kovovou nádobu na některý z uvedených nápojů a rovněž naplňovat kritérium 3, objem obalu 0,1 až 3 litry. Určité specifické druhy obalů potom nemají být v rámci zálohovaného systému zálohovány, protože to není účelné, a tyto obaly nejsou vybranými jednorázovými obaly. Jedná se o obaly poskytované v rámci osobní přepravy na mezinárodních trasách, prodávané v bezcelních zónách nebo určené pro export. Mezi další specifické výjimky patří obaly, uváděné na trh tak, že nápoj je stáčen a zabalen přímo v místě prodeje spotřebiteli (např. víno stáčené s sebou) nebo obaly uváděné na trh nebo do oběhu v souhrnném množství méně než 150 kg za kalendářní rok. Vybraný zálohovaný jednorázový obal je potom definován jako vybraný jednorázový obal, u něhož je účtována záloha (podle § 9 odst. 1 zákona).

Zálohový systém je definován jako systém všech nezbytných opatření (organizačních, administrativních, finančních a jiných souvisejících) realizovaných operátorem zálohového systému (dále také „operátor“) pro účely dosažení vrácení zálohy, kterou kupující vybraného zálohovaného jednorázového obalu zaplatil v okamžiku nákupu obalu. Jde o systém rozšířené odpovědnosti výrobců za účelem plnění stanovených cílů a povinností, přičemž účelem zálohového systému je, aby odpad z vybraných zálohovaných jednorázových obalů byl znovu využit ke stejnému účelu, k jakému původní obaly sloužily („z lahve do lahve a z plechovky do plechovky“), i pro zálohový systém platí hierarchie odpadového hospodářství stanovená v zákoně č. 541/2020 Sb., o odpadech.

Posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů je jakákoliv osoba, která bez ohledu na způsob prodeje (včetně e-shopů nebo jiných způsobů prodeje) uvádí vybrané jednorázové obaly na trh nebo do oběhu prodejem konečnému uživateli. Výjimka je ovšem stanovena pro podnikající fyzické nebo právnické osoby provozující pohostinskou činnost, kdy ke konzumaci zboží z vybraných jednorázových obalů dochází přímo v provozovně. V provozovnách stravovacích služeb dochází k okamžité konzumaci a obvykle se obaly zanechávají na místě, proto by se jednalo o zbytečnou administrativní zátěž pro provozovatele bez reálného efektu jak pro spotřebitele, tak i pro fungování celého zálohového systému. Při konzumaci potravin na místě v provozovně je tak velmi nepraktické požadovat od kupujícího zaplacení zálohy, tuto uvádět odděleně od ceny výrobku a následně po konzumaci spotřebiteli zálohu vracet, přičemž všechny tyto kroky by musely proběhnout v rámci jedné návštěvy provozovny.

Definován je také rozvoz, a to pro účely on-line prodeje, jako přeprava vybraných zálohovaných jednorázových obalů konečným uživatelům posledním prodejcem; za rozvoz se nepovažují poštovní, balíkové nebo jiné obdobné přepravní služby ani služby poskytující přepravu jídel z restaurací (v případě kurýrů, kteří využívají své vlastní dopravní prostředky, se zpětný odběr nejeví jako realizovatelný).

K § 29b

Ustanovení § 29b představuje nejzákladnější pravidla zálohového systému. Stanovuje, že v rámci zálohového systému se zálohují vybrané jednorázové obaly, a tyto obaly jsou vratnými zálohovanými obaly podle § 9 odst. 1. Tím pádem se pro ně uplatní i další příslušná ustanovení z § 9. Obecně je také stanoveno s účinností od 1. ledna 2026 pro všechny právnické a podnikající fyzické osoby, že nesmí uvádět na trh nebo do oběhu vybraný jednorázový obal, pro který není zajištěno plnění povinností operátorem na základě smlouvy o sdruženém plnění a který není u operátora registrovaný. V praxi se může stát, že distributor či poslední prodejce vybraných jednorázových obalů i neúmyslně může nakoupit nápojové obaly od neregistrovaného výrobce a umožní tak neregistrovaným obalům vstoupit na český trh. Je

v zájmu distributora (posledního prodejce), aby si ověřil u svého dodavatele či u operátora, že pro daný obal jsou zajištěny příslušné povinnosti dle zákona. Zároveň je ovšem stanoveno přechodné období, viz přechodná ustanovení v čl. II bodu 1. Poslední prodejce, který zpětně odebírá odpad z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, má nárok na proplacení nákladů spojených se zajištěním zpětného odběru a operátor od něho tento odpad sváží. Distributor (poslední prodejce) si tak ověří, zda dodavatel má uzavřenou smlouvu s operátorem, případně zda obaly jsou označeny stanoveným označením zálohového systému.

K § 29c

Ustanovení § 29c stanovuje povinnosti osobám uvádějícím vybrané jednorázové obaly na trh (což jsou především výrobci, ale i dovozci nápojových obalů). Tyto osoby mají povinnost uvést každý jednotlivý obal na trh se zálohou ve stanovené výši. Dále musí označit vybrané zálohované jednorázové obaly na trh stanoveným označením zálohového systému, a to pro každý vybraný zálohovaný jednorázový obal (protože všechny vybrané jednorázové obaly jsou zálohovány v rámci zálohového systému, je zapotřebí označit skutečně každý vybraný jednorázový obal naplňující definici v § 29a). Přesnou podobu označení stanoví prováděcí právní předpis (vyhláška), lze očekávat, že označení se bude skládat z nezaměnitelného identifikátoru čárového kódu (EAN kódu), textového označení a grafického označení zálohového systému.

Každá osoba uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh musí požádat operátora o uzavření smlouvy o sdruženém plnění do 2 měsíců od doručení oznámení operátora o zahájení činnosti. Povinnosti spojené s vybranými jednorázovými obaly nelze plnit jinak, než skrze zálohový systém (viz § 29b odst. 2), po vytvoření operátora tedy budou nové osoby uvádějící obaly na trh motivovány k uzavírání smluv s operátorem tím, že bez uzavřené smlouvy o sdruženém plnění a registrace obalu u operátora nebude možné vybraný jednorázový obal uvést na trh. Registrace každého jednotlivého obalu u operátora je nezbytná pro jeho identifikaci.

Osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh jsou operátorovi povinny hradit zálohy z vybraných zálohovaných jednorázových obalů uvedených na trh. Zálohy směřují od osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh ke správci, který je vyplácí posledním prodejcům, jako refundaci záloh, které poslední prodejci vyplatili konečným uživatelům při vrácení odpadu z obalu. Část záloh vyplácena nebude (nedojde ke zpětnému odběru všech zálohovaných obalů), a proto si část nevyplacených záloh operátor smí ponechat a použije je na provoz a rozvoj zálohového systému, s částí naloží způsobem uvedeným dle zákona, zejména převod částí nevyplacených záloh obcím (viz § 29j odst. 2 a 3). Při stanovení příspěvků ve smlouvě o sdruženém plnění (poplatky za sdružené plnění) se uplatní princip tzv. ekomodulace, a je třeba při stanovení příspěvků zohlednit dopad obalu na životní prostředí, jeho recyklovatelnost apod. Příspěvky jsou v souladu s principem rozšířené odpovědnosti výrobce stanoveny ve smlouvě o sdruženém plnění dle operátora, který je stanoví dle vynakládaných nákladů (dále se může jednat o příspěvek či poplatek za každý čárový kód zaregistrovaný do systému či jednorázový vstupní poplatek za registraci do zálohového systému).

Je důležité uvést, že zálohy nejsou zdaněny daní z přidané hodnoty podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů („zákon o DPH“). Protože z daňového hlediska se postup při zálohování opakovaně použitelných vratných obalů i vybraných jednorázových obalů neliší, lze využít v současnosti uspokojivě fungující daňový režim vyjádřený v ustanovení § 13 a § 36 zákona o DPH jak pro opakovaně použitelné, tak i pro jednorázové vratné obaly. Zjednodušeně řečeno, i u vybraných jednorázových obalů bude platit, že standardně při jejich dodání zákazníkovi společně se zbožím nebudou tyto obaly předmětem daně z přidané hodnoty, stejně jako tomu je dnes u pивních lahví.

Operátorovi musí být poskytnuta součinnost nutná k plnění jeho povinností podle smlouvy o sdruženém plnění a zákona o obalech. Operátor musí být rovněž předem informovat o případné změně druhu vybraného zálohovaného jednorázového obalu uváděného na trh nebo o ukončení uvádění vybraného zálohovaného jednorázového obalu na trh, a to nejméně 3 měsíce před provedením této změny nebo ukončením uvádění vybraného jednorázového zálohovaného obalu na trh.

K § 29d

Zákon rozlišuje několik kategorií posledních prodejců:

1. V odstavci 1 jsou stanoveny povinnosti posledních prodejců uvedených v příloze č. 8 k zákonu, kteří mají povinnost zajistit zpětný odběr v místě výkonu ekonomické činnosti nebo do 500 metrů od tohoto místa a místo výkupu (zpětného odběru) registrovat u operátora. Jedná se o maloobchod s prodejní plochou větší než 50 m² (mj. i čerpací stanice). Více k těmto posledním prodejcům viz k příloze č. 8.
2. V odstavci 2 je uvedena úprava posledních prodejců vybraných jednorázových obalů, kteří dodávají vybrané zálohované jednorázové obaly konečným uživatelům prostřednictvím prostředků komunikace na dálku a rozvozu (typicky e-shopy s potravinami a nápoji). Vlastním rozvozem se rozumí i nasmlouvaní smluvní partneri. Pokud jde o formulaci, že zpětný odběr se provede „v takovém množství, které lze při rozvozu zboží zpětně odebrat a je obvyklé pro objednávku konečného uživatele“, může se jednat o max. několik desítek kusů lahví nebo plechovek v případě automobilu, záleží také na volné kapacitě daného vozidla.
3. Odstavec 3 upravuje povinnosti posledních prodejců, kteří nejsou uvedeni v příloze č. 8 k zákonu a nedodávají vybrané zálohované jednorázové obaly konečným uživatelům prostřednictvím prostředků komunikace na dálku a rozvozu. Tito poslední prodejci mohou zpětný odběr a některé další povinnosti s tím spojené vykonávat dobrovolně, vždy však všechny společně (protože není možné si povinnosti selektivně vybírat).

Kromě nich se ustanovení § 29d v odst. 6 věnuje také osobám uvádějícím vybrané zálohované jednorázové obaly do oběhu jinak než prodejem konečnému uživateli; v daném případě se tedy nejedná o poslední prodejce, ale o osoby v rámci distribučního řetězce, které mají také povinnost dané obaly zálohovat.

Všichni poslední prodejci tedy bez ohledu na kategorii musí zálohovat vybrané jednorázové obaly a dodržovat výši zálohy stanovenou operátorem, při prodeji vybraného zálohovaného jednorázového obalu uvádět zálohu odděleně od ceny výrobku.

Povinnosti v § 29d odst. 1 písm. c) až f) se týkají zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů. Výkup odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů je formou zpětného odběru (tak tomu je již dnes u stávajícího výkupu opakovaně použitelných obalů). Výkup (zpětný odběr) může probíhat prostřednictvím automatů, nebo pokud toto není možné či žádoucí, prostřednictvím manuálního výkupu s pomocí ručních skenerů. Zákon nevyžaduje souběh strojového a ručního odběru na prodejnách s automatem pro zpětný odběr. Místo výkupu odpadu bude registrováno u operátora (který s pomocí seznamu míst zpětného odběru může informovat konečné uživatele o nejbližších místech výkupu). Konečný uživatel má právo na vyplacení zálohy v plné výši po odebrání odpadu z vybraného zálohovaného jednorázového obalu, a odpad z obalu může vrátit na kterémkoliv místě výkupu na území České republiky. Záloha může být vrácena také formou zápočtu na provedený nákup nebo elektronickým převodem finančních prostředků, s výslovným souhlasem konečného uživatele také formou poukázky nebo kreditu, vždy však musí být možné pro konečného uživatele získat zálohu ve formě peněžních prostředků. Záloha je definována v § 9 odst. 1 zákona jako „zvláštní peněžní částka“ a konečný uživatel musí mít

možnost ji takto získat zpět, ve formě peněžních prostředků. Prioritou je co největší hustota sběrné sítě, aby měl konečný uživatel místo výkupu alespoň tam, kde běžně nakupuje. Povinnost zajistit zpětný odběr je povinností posledního prodejce, proto poslední prodejce odpovídá i za funkčnost automatů.

Poslední prodejce, obdobně jako osoba uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh, je povinen poskytovat operátorovi součinnost nezbytnou k plnění jeho povinností podle tohoto zákona.

Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů, který dodává vybrané zálohované jednorázové obaly konečným uživatelům prostřednictvím prostředků komunikace na dálku a následného rozvozu (e-shopy s potravinami a nápoji) nedisponuje provozovnou (kamenným obchodem). Proto je stanoveno, že takový poslední prodejce neregistruje místo výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů u operátora a zpětný odběr odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů provádí při dodávce zboží konečnému uživateli, a to v takovém množství, které lze při rozvozu zboží zpětně odebrat a je obvyklé pro objednávku konečného uživatele.

Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů, který zajišťuje zpětný odběr odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, má právo odmítnout zpětně odebíraný odpad z obalu, pokud tento odpad z obalu není stanoveným způsobem označen, neobsahuje etiketu a čitelný nezaměnitelný čárový kód umožňující identifikaci osoby, která obal uvedla na trh, není prázdný, je znehodnocen nebo zdeformován způsobem, který brání jeho odebrání, nebo množství odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů je nepřiměřené k velikosti skladovacích prostor dané provozovny posledního prodejce nebo není obvyklé pro nákup konečného uživatele u daného posledního prodejce. Účelem tohoto ustanovení je mj. chránit posledního prodejce provádějícího zpětný odběr, protože se mohou vyskytnout pokusy vrátet obaly, které nejsou pokryty zálohovým systémem a registrované u operátora (např. obaly ze zahraničí). Dále musí mít poslední prodejce možnost odmítnout obal, který je např. silně znečištěný od chemických látek apod. Bod 4 písm. a) také zohledňuje skladovací kapacity posledního prodejce a jeho peněžní toky (v případě nepřiměřeného množství vrácených odpadů z obalů u malého posledního prodejce by mohlo dojít k narušení jeho cash flow).

Poslední prodejce má dále také nárok *na proplacení záloh vyplacených konečným uživatelům v rámci realizovaného zpětného odběru (nejpozději do 15. dne měsíce následujícího po jejich vyplacení konečným uživatelům) a na proplacení nákladů na technické zajištění a realizaci zpětného odběru od operátora, v prokazatelné výši na základě faktury vystavené posledním prodejcem podle smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, přičemž faktura je splatná do 15 dnů po doručení operátorovi. Toto vyplývá přímo z povinností operátora.*

Odstavec 5 stanovuje specifickou výjimku, podle které poslední prodejce vybraných jednorázových obalů není povinen plnit povinnosti podle odstavce 1 ve vztahu k provozovně, která podléhá zvláštnímu režimu podle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů. V daných objektech mohou sídlit zpravodajské služby jejich činnost je založena na důsledné ochraně citlivých informací.

K § 29e

Ustanovení § 29e upravuje specifický režim posledního prodejce provádějícího zpětný odběr odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů ve formě výkupu, stanovuje, kdo je vlastníkem zpětně odebraného odpadu a jak má být s odpadem z vybraných zálohovaných jednorázových obalů nakládáno. Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů zpětně odebírající odpad z těchto obalů není původcem tohoto odpadu, není povinen plnit ve vztahu k tomuto odpadu povinnosti stanovené pro přepravu odpadu podle § 46 zákona o odpadech a

jeho místo výkupu a provozovna, ve které je se zpětně odebranými odpady nakládáno, nemusí být zařízením určeným pro nakládání s odpady. Není účelné, aby poslední prodejce provádějící zpětný odběr byl nad míru zatížen administrativou spojenou s prováděním zpětného odběru odpadu z vybraných jednorázových obalů, a proto se stanovují uvedené výjimky ze zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech. Odpad ze zpětně odebraného vybraného zálohovaného jednorázového obalu se stává vlastnictvím operátora (okamžikem jeho předání na místo výkupu nebo poslednímu prodejci, který dodává vybrané zálohované jednorázové obaly konečným uživatelům prostřednictvím prostředků komunikace na dálku a rozvozu). Uvedené se aplikuje také na on-line poslední prodejce s rozvozy.

V rámci zpětně odebraného odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů se odpadní plastové nápojové lahve a kovové nádoby na nápoje nemusí soustřeďovat odděleně, pokud jsou u posledního prodejce zpětně odebírány do společných soustřeďovacích prostředků (nádob, pytlů apod.).

Poslední prodejce vybraných jednorázových obalů smí předat zpětně odebraný odpad z vybraných zálohovaných jednorázových obalů pouze operátorovi nebo osobě určené operátorem. Do okamžiku předání nesmí poslední prodejce vybraných jednorázových obalů s tímto zpětně odebraným odpadem z obalů kromě jeho soustřeďování, jakkoliv jinak nakládat. Pokud jsou u posledního prodejce odpadní plastové nápojové lahve a kovové nádoby na nápoje zpětně odebírány do společných nádob, nemusí se soustřeďovat odděleně. Zpětně odebraný odpad z vybraných zálohovaných jednorázových obalů může poslední prodejce předat pouze operátorovi nebo osobě určené operátorem a do okamžiku předání s ním nesmí poslední prodejce nakládat, kromě jeho soustřeďování, třídění, změny objemu (za účelem usnadnění soustřeďování nebo přepravy, tzn. typicky lisování) nebo přepravy.

Výjimka uvedená v odstavci 5 pro přepravu (při přepravě zpětně odebraného odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů se povinnosti při přepravě odpadu stanovené v § 46 zákona o odpadech nepoužije) se vztahuje také na rozvoz, tedy na on-line prodejce a jejich rozvoz prostřednictvím vlastních nebo smluvních kurýrů. Protože je zákonem uložena těmto posledním prodejcům povinnost zpětného odběru, toto by měly reflektovat i hygienické orgány a zpětný odběr co nejméně administrativně zatěžovat, při zachování hygienických standardů.

K § 29f

Ustanovení § 29f až § 29j upravují formu, postavení a práva a povinnosti operátora zálohového systému (v zákoně dle legislativní zkratky jako „operátor“). Ustanovení § 29f odst. 1 je obdobou § 16 a zvláštní úpravou vůči němu.

Operátor je zvláštní autorizovanou společností zajišťující sdružené plnění výhradně pro vratné zálohované obaly, která koordinuje fungování zálohového systému a plní s tím související povinnosti. Pro operátora se tedy obecná úprava autorizované obalové společnosti použije subsidiárně, není-li stanoveno jinak. Operátor má v určitých prvcích svou vlastní úpravu a platí pro něj určité výjimky, jakož i specifická práva a povinnosti vyplývající z charakteru fungování zálohového systému. Na druhou stranu, operátor sdílí s klasickými autorizovanými společnostmi mnoho prvků (právní formu, mnohá práva a povinnosti, omezení, prvky kontroly...), což bylo i jedním z faktorů rozhodujících o formě právní úpravy a proč byla zvolena novela zákona o obalech namísto nového samostatného zákona. Protože je operátor zvláštní autorizovanou společností a Ministerstvo životního prostředí podle § 24 [resp. § 32 písm. g)] zákona kontroluje autorizované společnosti, kontroluje také činnost operátora.

Operátor je na základě rozhodnutí o autorizaci oprávněn zajišťovat sdružené plnění povinností stanovených v § 9 odst. 4 a 7 a § 10 až 12a výhradně pro vybrané zálohované jednorázové obaly a k tomuto účelu uzavírat smlouvy o sdruženém plnění. To znamená, že operátor má

zajišťovat pro osoby uvádějící na trh vybrané jednorázové obaly nejen zpětný odběr (§ 10) a využití odpadu z obalů (§ 12), ale také úhradu nákladů na úklid odpadu (§ 10a), osvětovou činnost (§ 11) a povinný obsah recyklovaných plastů v obalu (§ 12a). Kromě toho má v rámci zálohového systému plnit za osoby uvádějící obaly na trh i povinnosti podle § 9 odst. 4 a 7, neboť z hlediska nastavení zálohového systému mohou tyto povinnosti osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh splnit pouze prostřednictvím zálohového systému a jeho operátora.

Zároveň je stanoveno, že operátorem může být pouze akciová společnost s dualistickým systémem vnitřní struktury. Akciová společnost s dualistickým systémem řízení, který zahrnuje představenstvo a dozorčí radu, nabízí vysoký stupeň transparentnosti a kontroly. Představenstvo se věnuje každodennímu řízení společnosti, zatímco dozorčí rada vykonává dohled nad jeho činností. Přítomnost dozorčí rady také zabraňuje neadekvátním zásahům ze strany jednotlivých akcionářů či externích subjektů. Tento rozdělený model vnitřního řízení přispívá k větší odpovědnosti, transparentnosti a efektivní alokaci zdrojů, což je klíčové při správě zálohového systému. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu klade důraz na zajištění svobody usazování pro poskytovatele služeb a svobody poskytování služeb v rámci EU. V čl. 15 odst. 2 písm. b) této směrnice je uvedeno, že členské státy mohou zavést právní formy pro poskytovatele služeb, pokud je to ospravedlněno veřejným zájmem. Zálohový systém pro vybrané nápojové obaly je součástí širšího úsilí o ochranu životního prostředí, což je zcela v souladu s veřejným zájmem.

Jako operátor může být autorizována pouze jedna oprávněná osoba, a to výlučně pro celé území České republiky. Přestože může na trhu působit více autorizovaných společností, na území České republiky bude moci působit pouze jeden operátor zálohového systému, z objektivních důvodů zajištění jednotné sběrné sítě pro všechny vybrané jednorázové obaly uváděné na trh. Více operátorů zálohových systémů by zásadně znehodnotilo trh, způsobovalo komplikace při soustřeďování odpadu a logistice u posledních prodejců, bylo by nutné tříditi odpady z obalů podle operátora, každý zálohový systém by měl jiné označení (logo) zálohového systému na obalu a situace by byla pro spotřebitele značně nepřehledná. Více operátorů by také znamenalo vyšší administrativní zátěž pro obce. Variantu jediného operátora zálohového systému explicitně připouští navrhované a předschválené nařízení EU o obalech a obalových odpadech v příloze X písm. a) („Minimální požadavky na systémy zálohování a zpětného odběru“), které výslovně uvádí, že „členské státy zajistí, aby systémy zálohování a zpětného odběru zřízené na jejich území splňovaly tyto minimální požadavky: a) je ustanoven či založen jediný provozovatel systému nebo je jedinému provozovateli systému uděleno povolení nebo v případě, že existuje provozovatelů systému více, členské státy přijmou opatření s cílem zajistit koordinaci různých provozovatelů systému“. Monopolní postavení operátora (jeden systém) tedy bude přímo umožňovat legislativa EU.

Podle odstavce 3 § 29f se pro práva a povinnosti operátora použijí obdobně ustanovení o autorizované společnosti, s výjimkou uvedených ustanovení. Je rovněž stanoveno, že pro operátora zároveň platí výjimky z povinností a činností autorizované společnosti pro vratné zálohované obaly uvedené v § 21 odst. 6 písm. a).

K § 29g

Ustanovení § 29g se věnuje úpravě v řízení o vydání rozhodnutí o autorizaci operátora. I v tomto případě se jedná o rozhodnutí o autorizaci podle § 17 odst. 1, ovšem se zvláštní úpravou. Vzhledem k tomu, že autorizace operátora může být udělena pouze jednomu žadateli, řízení o jejím vydání představuje řízení o výběru žádosti podle § 146 správního řádu. Řízení o výběru žádosti se vede jako společné řízení o všech žádostech podaných ve stanovené lhůtě. Účastníky takového řízení jsou podle obecné úpravy správního řádu všichni žadatelé, výsledkem řízení je jedno konečné rozhodnutí, jež jedné žádosti vyhoví (žadateli, kterému bude udělena autorizace operátora) a současně zbylé žádosti zamítne. Podle obecné

úpravy řízení o výběru žádosti se vyhlášení tohoto řízení (výzva k podávání žádostí) oznamuje rovněž prostřednictvím hromadných sdělovacích prostředků.

V odstavci 2 stanovuje některé náležitosti žádosti o vydání rozhodnutí o autorizaci specifické oproti obecné úpravě, zejména návrhy metodik pro poslední prodejce a jiné provozovatele míst zpětného odběru ohledně požární bezpečnosti, hygienických předpisů a prevence podvodů při zajišťování zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů. Tyto metodiky musejí být konzultovány s relevantními dozorovými orgány, aby byla potvrzena správnost těchto metodik a v nich uvedených postupů.

Odstavec 3 stanovuje, že pro rozhodnutí o autorizaci operátora a řízení o jeho vydání, změně nebo zrušení se použijí obdobně stanovená ustanovení, a dále upravuje účastenství v řízení. Účastníky řízení o vydání rozhodnutí o autorizaci operátora jsou žadatelé a autorizované společnosti zajišťující sdružené plnění ve vztahu k těm druhům obalů, na které se má vztahovat rozhodnutí o autorizaci operátora. V případě řízení o prodloužení platnosti rozhodnutí o autorizaci operátora je účastníkem pouze operátor.

Odstavec 4 následně stanovuje nezbytné podmínky, které jsou stěžejním předpokladem pro to, aby MŽP mohlo vydat rozhodnutí o autorizaci operátora, včetně relevantního pokrytí trhu s nápojovými obaly.

Ministerstvo životního prostředí vydá rozhodnutí o autorizaci operátora tomu žadateli, jehož projekt zajišťování sdruženého plnění zaručuje vysokou úroveň zajišťování sdruženého plnění povinností podle § 29f odst. 1, zejména zpětného odběru a využití odpadu z obalů, a přihlédne k navrhovaným technickým řešením a jejich dopadům na životní prostředí (tzn. budou hodnoceny parametry sítě míst zpětného odběru, jak bude se zpětně odebraným materiálem naloženo, kde a za jakých podmínek bude zpracován, způsob dopravy), zajištění osvěty (a peněžních prostředků na ni vyčleněných) či připravenost systému tak, aby již první náběhový rok dosahoval vyšších než stanovených cílů. Ministerstvo životního prostředí dále přihlédne k množství vybraných jednorázových obalů, které osoby, jež žadatel sdružuje, uvedly na trh nebo do oběhu v kalendářním roce, který předchází kalendářnímu roku, ve kterém bylo zahájeno řízení o výběru žádosti, počtu smluv uzavřených za účelem zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů a převodu záloh obcím podle § 29j odst. 3, navrhované výši zálohy vybraných jednorázových obalů a počtu a struktury akcionářů žadatele. Výhodu bude mít ten žadatel, který tedy prokáže, že již disponuje určitou sítí míst zpětného odběru v podobě míst výkupu, pokud bude autorizován, nebo navázal smluvní vztah s obcemi, kterým má být převedena určitá část nevyplacených záloh. Tímto způsobem žadatel může dokázat, že je lépe připraven na spuštění systému a zajistí vyšší úroveň zajišťování sdruženého plnění. Dále MŽP přihlédne k navrhované výši zálohy (čím vyšší záloha, tím vyšší motivace konečného uživatele vrátit odpad z obalu), a k počtu a struktuře akcionářů žadatele (MŽP preferuje vyšší počet akcionářů, kteří budou reflektovat pokrytí trhu s plastovými nápojovými lahvemi a kovovými nádobami na nápoje v České republice; zároveň MŽP preferuje, aby zastoupení výrobců a obchodníků mezi akcionáři operátora bylo co nejvíce paritní).

Ministerstvo životního prostředí prodlouží platnost rozhodnutí o autorizaci operátora, pokud operátor o toto prodloužení požádá alespoň 1 rok před uplynutím platnosti rozhodnutí a pokud splňuje podmínky pro vydání rozhodnutí o autorizaci operátora, plní povinnosti operátora a řádně hospodaří. Pro řízení o prodloužení platnosti rozhodnutí o autorizaci operátora se použijí obdobně § 17 odst. 1 až 6, s odchylkami uvedenými v odstavcích 2 až 4. Jedná se o období ustanovení § 17 odst. 8.

K § 29h

Ustanovení § 29h upravuje akcionářskou strukturu operátora. Akcionáři operátora mohou být pouze 1. osoby uvádějící vybrané jednorázové obaly na trh, 2. poslední prodejci vybraných jednorázových obalů, nebo 3. jejich asociace (korporace soukromého práva sdružující výhradně tyto osoby).

Je stanoveno, že akcionář může vlastnit akcie, jejichž jmenovitá nebo účetní hodnota nepřesahuje 33 % základního kapitálu operátora a s nimiž je spojen počet hlasů nepřesahující 33 % všech hlasů v operátorovi, tzn. operátora musí tvořit alespoň 4 akcionáři. Jestliže akcionář v důsledku nabytí akcií přesáhne jmenovitou nebo účetní hodnotu nebo počet hlasů uvedené v odstavci 2, oznámí tuto skutečnost neprodleně Ministerstvu životního prostředí a musí tuto situaci napravit.

V případě nedodržení zákonných podmínek může Ministerstvo životního prostředí rozhodnout o zákazu výkonu hlasovacího práva vlastníka akcií, práva požádat o svolání valné hromady nebo práva požadovat zařazení určitého bodu na pořad jednání valné hromady.

K § 29i

Ustanovení § 29i upravuje určitá omezení a podmínky výkonu činnosti operátora.

Zdrojem financování činnosti operátora jsou příspěvky osob uvádějících vybrané jednorázové obaly na trh, pro které operátor zajišťuje sdružené plnění povinností, a nevyplacené zálohy. Konkrétní výše příspěvků osob uvádějících obaly na trh nemůže být určena zákonem, neboť je závislá na mnoha vnějších faktorech (např. ceně služeb, ceně druhotných surovin, ekomodulaci). Operátor je povinen hospodařit s peněžními prostředky získanými ze záloh a z příspěvků osob uvádějících obaly na trh nebo do oběhu a s výnosy z nich odděleně od jakýchkoliv jiných peněžních prostředků a tak, aby byla zajištěna kontrolovatelnost nakládání s nimi.

Podle odstavce 2 může operátor provozovat zařízení určené pro nakládání s odpady, ve kterém bude prováděno pouze sčítání, soustřeďování, skladování nebo úprava odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů ve formě lisování (tzv. sčítací centrum a případné mezisklady). Jiné zařízení určené pro nakládání s odpady má operátor zakázáno vlastnit nebo provozovat a operátor nesmí mít ani přímý nebo nepřímý podíl na vlastnických, rozhodovacích nebo hlasovacích právech osoby vlastníci nebo provozující takové zařízení, bez ohledu na to, zda toto zařízení působí na území České republiky nebo jiného státu. Účelem tohoto omezení je, aby bylo zabráněno střetu zájmů a monopolizaci postavení operátora.

Rovněž ustanovení odst. 3 a 5 řeší střet zájmů. Odstavec 4 je omezením operátora, kterému se zakazuje použít zálohy, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, pro úhradu správních trestů (sankcí) za přestupky operátora (inspirací pro toto ustanovení byla slovenská právní úprava zálohového systému).

K § 29j

Ustanovení § 29j obsahuje soubor povinností operátora přímo souvisejících s praktickým fungováním zálohového systému.

Operátor je povinen vytvořit, spravovat a financovat zálohový systém v souladu s rozhodnutím o autorizaci operátora. „Spravováním“ se zde myslí jeho provozování, obecně veškeré aktivity zabezpečující funkčnost zálohového systému. Financování zase zahrnuje i vstupní kapitálové

investice, vybudování skladů, obstarání technologického vybavení, počáteční administrativní a marketingové náklady. Operátor má příjem z příspěvků výrobců, prodaného materiálu a nevyplacených záloh z těchto zdrojů hradit provozní náklady.

Operátor je povinen zveřejnit do 2 měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí o autorizaci operátora na svých internetových stránkách, že začal vykonávat činnost, a do 2 měsíců ode dne doručení žádosti takové osoby s ní uzavřít smlouvu o sdruženém plnění nebo smlouvu o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů. Zálohový systém je postaven na funkčních smluvních vztazích mezi operátorem, osobami uvádějícími vybrané jednorázové obaly na trh, a posledními prodejci. Osoba, která uvádí vybrané jednorázové obaly na trh a zároveň je posledním prodejcem, musí mít uzavřeny s operátorem obě smlouvy, jednu jako osoba uvádějící obaly na trh a druhou jako poslední prodejce.

Operátorovi je uloženo dosahovat minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle nové přílohy č. 7 k zákonu, je tak odpovědný za plnění cílů zpětného odběru. Operátor může ovlivňovat návratnost odpadů z vybraných zálohovaných jednorázových obalů prostřednictvím výše zálohy, hustotou míst výkupu (zpětného odběru), a osvětovou činností konečných uživatelů.

Operátor musí stanovit podmínky smluv o sdruženém plnění a smluv o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů nediskriminačním způsobem. Pokud jde o smlouvy o sdruženém plnění, toto operátorovi vyplývá již z platného § 21 odst. 1 písm. a) jako autorizované společnosti. Písmeno d) toto stanovuje také pro poslední prodejce. Princip nediskriminace je jedním ze základních principů kontrolovaných Ministerstvem životního prostředí. Smlouvu o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů musí operátor uzavřít s každým posledním prodejcem vybraných jednorázových obalů, který o uzavření smlouvy projeví zájem.

Aby byla zajištěna dostatečná hustota sítě míst zpětného odběru a komfort pro konečné uživatele z hlediska dostupnosti těch míst, je operátor povinen zřídit na vlastní náklady nejméně jedno místo výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů v každé obci s počtem více než 300 obyvatel, ve které není zřízeno jiné místo výkupu posledním prodejcem a která o zřízení takového místa projeví zájem, za podmínek obdobných jako pro ostatní obce. V České republice je aktuálně cca 2 100 těchto obcí a přibližně jedna třetina z nich nemá obchod (tj. cca 700 obcí).

Operátor musí stanovit výši zálohy vybraných jednorázových obalů minimálně v souladu s prováděcím právním předpisem; výše zálohy musí být stanovena jednotně pro všechny druhy vybraných zálohovaných jednorázových obalů, aby žádný z jednorázových obalů nebyl preferován. MŽP stanoví ve vyhlášce minimální výši zálohy, díky čemuž bude moci operátor reagovat na případné změny na trhu, v cílech a právních předpisech EU či inflaci a nemusí čekat na změnu prováděcího právního předpisu. Operátor musí nastavit výši zálohy tak, aby byl schopen plnit stanovené cíle. Vyšší záloha je z pohledu MŽP žádoucí, neboť motivuje konečné spotřebitele k vrácení odpadu a vyšší plnění cílů zpětného odběru, jakož i k větší prevenci vzniku odpadu. Operátor je oprávněn změnit výši zálohy pouze jednou ročně, o čemž musí informovat všechny osoby, které jsou zapojeny do zálohového systému, a spotřebitele nejméně 3 měsíce přede dnem provedení změny.

Dále je operátor povinen provádět osvětovou a propagační činnost o zálohovém systému pro konečné uživatele v souladu s rozhodnutím o autorizaci operátora a také metodicky vést poslední prodejce i jiné provozovatele míst zpětného odběru ohledně požární bezpečnosti a hygienických předpisů při zajišťování zpětného odběru. Efektivita zálohového systému je závislá na konečném uživateli, který musí být dostatečně informován o místech zpětného odběru, formě odběru, výhodách zálohového systému atd. Osvěta by měla být zacílena na všechny věkové skupiny prostřednictvím co nejširšího množství informačních kanálů. Pokud

jde o metodické vedení, nabízí se vypracování metodiky s doporučeními, jak provádět zpětný odběr v souladu s požárními a hygienickými předpisy a zároveň jak předcházet podvodům spojeným se zálohovým systémem. Metodika by měla být vypracována ještě před spuštěním zálohového systému.

Operátor má také zajistit potřebný odvoz odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů z míst výkupu tak, aby nedocházelo k jejich zahlcení a odmítání zpětného odběru odpadů z obalů na místech zpětného odběru. „Skladovací kapacitu“ je v tomto ohledu třeba vykládat dle běžně vnímaného významu pojmu „skladování“ a ne dle „skladování odpadu“ definovaného zákonem č. 541/2020 Sb. o odpadech.

Operátor je dále povinen hradit posledním prodejcům vybraných jednorázových obalů peněžní prostředky vynaložené na výplatu záloh konečným uživatelům a prokazatelně vzniklé náklady na zpětný odběr odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů včetně kapitálových investic v souladu s uzavřenou smlouvou a prováděcím právním předpisem. Prováděcí právní předpis (vyhláška) stanoví blíže jednotlivé nákladové položky. Operátor uhradí vyplacenou zálohu, i pokud k jejímu vyplacení došlo ze strany posledního prodejce před datem změny nebo ukončení výkupu daného obalu.

Protože každý jednotlivý obal bude registrován u operátora, má operátor vytvořit a provozovat informační systém operátora, ve kterém vede údaje o jednotlivých vybraných zálohovaných jednorázových obalech. Kromě tohoto systému má vytvořit veřejně přístupný registr osob, se kterými má operátor uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění, a registr míst výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů. Informačního systému operátora, jeho zabezpečení a údaje v něm vedené, včetně nakládání s každým jednotlivým vybraným zálohovaným jednorázovým obalem, mají být auditovány v rámci ověřování údajů podle § 23a odst. 2.

O své činnosti a fungování zálohového systému má operátor doručit každoročně Ministerstvu životního prostředí do 31. března zprávu za uplynulý kalendářní rok. Jde o důležitý nástroj kontroly ze strany MŽP, podrobnosti jejího obsahu určí MŽP vyhláškou (půjde zejména o základní přehledy, seznamy, výpisy atd.). Již v rámci zajištění transparentnosti fungování zálohového systému bude operátor povinen zveřejňovat na svých internetových stránkách uzavřené smlouvy o sdruženém plnění a smlouvy o zajištění výkupu odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, oznámení o připravované změně druhu vybraného zálohovaného jednorázového obalu nebo o ukončení výkupu odpadu z vybraného zálohovaného jednorázového obalu, informace pro konečné uživatele a údaje z informačního systému operátora v agregované podobě za uplynulý kalendářní rok. Obecně nicméně platí, že o údajích poskytnutých osobami uvádějícími vybrané zálohované jednorázové obaly na trh a posledními prodejci vybraných jednorázových obalů z jejich evidencí musí operátor zachovávat mlčenlivost.

Odstavec 2 stavuje, že operátor je povinen část zpětně odebraného odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů nabídnout k odkupu za tržní cenu vždy nejdříve osobám uvádějícím dané vybrané zálohované jednorázové obaly na trh, které mají s operátorem uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění, a to v poměru odpovídajícímu 65 % celkové hmotnosti vybraných zálohovaných jednorázových obalů daného druhu uvedených danou osobou na trh za předchozí kalendářní rok. Opce pro odkup materiálu má zajistit dostatečné množství recyklátu pro plnění povinností osob uvádějících na trh obaly podle navrhovaného nařízení o obalech a obalových odpadech, viz čl. 7, který uvádí, že do r. 2040 musejí veškeré plastové části obalů uváděných na trh obsahují v přepočtu na jeden výrobní závod a rok obsahovat 65 % u plastových nápojových lahví na jedno použití (a dále také plnění § 12a zákona o obalech), což má zajistit recyklaci „z lahve do lahve“, resp. „z plechovky do plechovky“.

Odstavce 3 a 4 upravují, jak operátor naloží se zálohami, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům. Mohou nastat 2 situace: operátor dosáhne minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle odstavce 1 písm. c), nebo ji nedosáhne. V případě, že ji dosáhne, postupuje se podle odstavce 2, v případě, že ji nedosáhne, podle odstavce 3. Pokud operátor dosáhne minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, je oprávněn ponechat si 85 % peněžních prostředků z celkové výše záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, a povinen 15 % peněžních prostředků z těchto záloh rozdělit obcím na území České republiky, poměrně podle počtu obyvatel. Obec by měla peněžní prostředky ze záloh použít na úhradu nákladů obecního systému odpadového hospodářství a úklid odpadu z vratných zálohovaných obalů (littering). MŽP vypočetlo, že 100 % nevyplacených záloh bude tvořit cca 2 mld. Kč. Poměr 85:15 byl zvolen jako odpovídající, aby operátor měl dostatečné prostředky na rozvoj systému (a platbu za littering, odhozené odpadky z daných obalů) a 15 % pokrylo výpadek obcí z odměny vyplácené autorizovanou obalovou společností za tříděný odpad z obalů a ekonomické dopady vyjmutí zejména odpadního PET z dosavadního toku odpadu z obalů. Žádný zálohový systém nedosahuje 100% míry zpětného odběru, a pokud dosahuje nižší míry zpětného odběru, tak zálohované obaly končí jinde (mimo sběrnou síť, v přírodě, ve smíšeném komunálním odpadu), a obce s tímto odpadem mají náklady, proto byl vytvořen mechanismus transferu nevyplacených záloh; pokud systém se bude zlepšovat, potom částka vyplácená obcím bude klesat. MŽP vyhodnotí efektivitu a relevantnost mechanismu (cca po 5 letech) v rámci ex-post RIA.

V případě, že operátor minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů nedosáhne, převede poměrnou část peněžních prostředků ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, vypočítanou jako procentuální rozdíl mezi dosaženou mírou zpětného odběru a stanoveným cílem zpětného odběru, na příjmový účet státního rozpočtu, kapitoly Ministerstvo životního prostředí. Se zbylou částí peněžních prostředků ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, naloží postupem podle odstavce 2, tedy 85 % si ponechá a 15 % rozdělí obcím.

Odstavec 5 stanovuje, že operátor převede peněžní prostředky ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, podle odstavce 2 a 3 na základě stavu k 31. prosinci daného kalendářního roku do 31. března následujícího kalendářního roku.

Právnícká osoba, jejíž rozhodnutí o autorizaci operátora zaniklo, převede peněžní prostředky ze záloh, které nebyly vyplaceny konečným uživatelům, nově autorizovanému operátorovi, (který prostředky použije na výplatu záloh, provoz a rozvoj systému), a to do 180 dnů ode dne zániku rozhodnutí o autorizaci operátora. V případě, že Ministerstvo životního prostředí rozhodnutí o autorizaci operátora nevydá, převede právnícká osoba tyto peněžní prostředky do státního rozpočtu (jde o peněžní prostředky od všech vrstev obyvatelstva), v téže lhůtě. Pro převod těchto peněžních prostředků se použijí § 28a odst. 4 až 6 obdobně (ustanovení o výmazu z veřejného rejstříku, zápisu přeměny a účinnosti smlouvy o převodu či pachtu obchodního závodu). Jedná se o doplnění úpravy § 28a, který se jinak na operátora plně aplikuje.

K čl. I bodům 47 až 49 (§ 30 odst. 1, 2 a 5)

Novelizačními body dochází oproti současnému stavu ke zvýšení registračních a evidenčních poplatků, nicméně od přijetí zákona o obalech v roce 2001 se poplatky pouze snižovaly. Za zápis do Seznamu a evidenci v Seznamu se platil registrační a evidenční poplatek ve výši 5 000 Kč (nyní 800 Kč), za vydání rozhodnutí o autorizaci se platil poplatek 5000 Kč (nyní 2000 Kč) a evidenční poplatek 2000 Kč za každou osobu, s níž má autorizovaná společnost uzavřenu smlouvu o sdruženém plnění (nyní 800 Kč). Na druhé straně hodnotu snižovala inflace. Agenda zálohového systému bude činit na MŽP zvýšené administrativní nároky (posouzení projektu, kontrola operátora atd.), proto aby tyto zvýšené administrativní nároky

neměly dopad do státního rozpočtu (byly rozpočtově neutrální), je navrženo zvýšení poplatků (za zápis do Seznamu a evidenci v něm 2000 Kč, za vydání rozhodnutí o autorizaci 50 000 Kč, což odpovídá vynaloženým člověkohodinám na posouzení projektu a 2000 Kč za každou osobu, se kterou má AOS uzavřenou smlouvu o sdruženém plnění). Pokud má mít MŽP náklady s projektem rozšířené odpovědnosti výrobce a spravovanou agendou, je namístě, aby výrobci hradili nejenom náklady na sdružené plnění povinností, ale i administrativní náklady spojené s touto agendou na straně státu. Zároveň se navrhuje, aby výnos registračních a evidenčních poplatků byl z 50 % příjmem rozpočtu Státního fondu životního prostředí České republiky a z 50 % příjmem státního rozpočtu.

K čl. I bodům 50 (§ 32 písm. b))

V § 32 písm. b) se doplňuje oprávnění MŽP rozhodovat o prodloužení platnosti rozhodnutí o autorizaci operátora podle § 29g odst. 6.

K čl. I bodům 51 a 52 [§ 32 písm. t) a v)]

Podle nového ustanovení § 32 písm. v) je Ministerstvo životního prostředí oprávněno jmenovat dva členy dozorčí rady operátora a takto jmenované členy odvolat. Dva členové jmenovaní MŽP se budou pravidelně účastnit schůzí dozorčí rady, budou se vyjadřovat k účetní závěrce, činnosti a hospodaření zálohového systému. MŽP tímto prvkem zvyšuje kontrolu nad fungováním zálohového systému.

K čl. I bodům 53 (§ 33)

V § 33 se doplňuje oprávnění MPO vydat stanovisko k žádosti o vydání rozhodnutí o autorizaci operátora, žádosti o prodloužení platnosti rozhodnutí o autorizaci operátora a změně nebo zrušení rozhodnutí o autorizaci operátora.

K čl. I bodům 54 a 55 [§ 36 písm. d) a e)]

Úprava kontrolních kompetencí České obchodní inspekce („ČOI“). Již platné znění v § 36 písm. b) stanovuje, že ČOI kontroluje zajištění zpětného odběru osobami, které uvádějí obaly na trh nebo do oběhu prodejem spotřebiteli; tyto osoby jsou povinny jí na žádost prokázat způsob zajištění zpětného odběru. Proto bude ČOI kontrolním orgánem i ve vztahu k povinnosti zajištění zpětného odběru (výkupu) posledními prodejci vybraných jednorázových obalů [§ 29d písm. d)].

Protože § 36 písm. c) směřuje primárně na kontrolu povinností § 9 odst. 10 („kontroluje zajištění prodeje nápojů ve vratných zálohovaných obalech u právnických osob nebo fyzických osob oprávněných k podnikání, které uvádějí balené nápoje na trh nebo do oběhu prodejem spotřebiteli“) a z obecně vymezených kontrolních kompetencí mnohdy není jasné, co konkrétně má daný orgán kontrolovat, stanovuje se najisto, že ČOI kontroluje plnění povinností podle § 29c odst. 1 písm. a) a b) a § 29d odst. 1 písm. a), b) a f). Ostatní povinnosti bude kontrolovat Česká inspekce životního prostředí („ČIŽP“), viz dále.

K čl. I bodu 56 (§ 37)

Legislativně-technická úprava kompetencí Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Nápojové obaly, které mají být zálohovány a specificky označovány, přicházejí do přímého styku s potravinami, proto je stanovena výjimka z povinností kontrolovaných Českou obchodní inspekcí podle § 36 písm. d).

K čl. I bodům 57 a 58 (§ 40 odst. 1 a 2)

Úprava kontrolních kompetencí ČIŽP, které se vzhledem k množství povinností v zákoně stanovuje obecná kontrolní kompetence ve všech oblastech působnosti zákona, s výjimkou oblastí, ve kterých jsou příslušné ke kontrole jiné kontrolní orgány (krajské hygienické stanice, Česká obchodní inspekce, Státní zemědělská a potravinářská inspekce, Státní ústav pro kontrolu léčiv a Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv).

K čl. I bodům 59 až 66 (§ 44 až 46)

Novelizačními body dochází ke komplexnímu přepracování ustanovení o přestupcích, v návaznosti na množství nových povinností týkajících se zálohového systému a subjektů do něho zapojených. Nejvíce specifickým přestupkem je přestupek AOS (operátora), kdy za porušení povinnosti podle § 45 odst. 2 písm. d) (operátor nedosáhne minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů) lze uložit pokutu až do výše, která se stanoví jako součin hmotnosti odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů vyjádřené v tunách chybějící k dosažení stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů a částky 150 000 Kč. V tomto ohledu byla inspirací slovenská právní úprava. MŽP SR zvýšilo pokuty pro správce za nesplnění cílů zpětného odběru o 50 % ze 4 000 eur na tunu hmotnosti na 6 000 eur na tunu hmotnosti. Výpočet byl nastavený tak, aby pokuta byla pro správce citelná a správce ji nemohl uhradit z nevyplacených záloh.

K čl. I bodu 67 (§ 48)

V souvislosti se stanovením recyklačních cílů pro nápojové kartony je nezbytné upravit i způsob jejich vykazování v rámci evidencí a využití odpadu z obalů. Podle dosavadního znění § 48 se kompozitní obaly a jiné obaly složené z více než jednoho materiálu vykazují podle materiálů obsažených v obalu. Nápojové kartony se budou nově vykazovat dvojím způsobem – podle materiálů obsažených v obalu a také jako samostatný druh obalu.

K čl. I bodům 68 a 69 (§ 50 odst. 2)

Legislativně-technická úpravy v souvislosti s vložením nových zmocnění pro prováděcí právní předpisy.

K čl. I bodu 70 (příloha č. 3)

Novelizačním bodem se do přílohy č. 3 k zákonu o obalech doplňují cíle pro recyklaci nápojových kartonů. Od r. 2030 do r. 2034 tedy požadovaný rozsah recyklace nápojových kartonů činí 55 %, od r. 2035 60 %. Cíl 60 % je dle údajů nápojového průmyslu výhledově reálně dosažitelný.

K čl. I bodu 71 (příloha č. 4)

V souvislosti se zrušením definice nádoby na nápoje v § 2 se pro účely přílohy č. 4 stanovuje, co se rozumí nádobou na nápoje pro účely přílohy č. 4.

K čl. I bodům 72 a 73 [přílohy č. 6 až 8]

Doplňují se nové přílohy č. 6 až 8 k zákonu.

Příloha č. 6 stanovuje kritéria pro vybrané jednorázové obaly, které jsou předpokladem, aby jednorázové obaly naplnily definici vybraného jednorázového obalu. Kritérium 1 určuje, co se

rozumí plastovou nápojovou lahví a kovovou nádobou na nápoje. Kritérium 2 určuje druhy nápojů, jejichž obaly jsou zálohovány v rámci zálohového systému. Druhy nápojů jsou z hlediska právních předpisů definované ve vyhlášce č. 248/2018 Sb., o požadavcích na nápoje, kvasný ocet a droždí, vyhlášce č. 397/2016 Sb., o požadavcích na mléko a mléčné výrobky, mražené krémy a jedlé tuky a oleje, ve znění pozdějších předpisů, a zákoně č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů. Kritérium 3 potom určuje objem obalu (0,1 – 3 l).

Příloha č. 7 stanovuje minimální úroveň zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, pro odpadní plastové nápojové lahve a kovové nádoby na nápoje, a to od r. 2026 dále. Cíle jsou stanovené pro jednotlivé uvedené kalendářní roky.

Příloha č. 8 stanovuje ekonomické činnosti posledních prodejců vybraných jednorázových obalů, u kterých má povinně probíhat zpětný odběr ve formě místa zpětného odběru. Určující je především kritérium prodejní plochy, pokud přesahuje 50 m². Povinnost by se neměla vztahovat na ty maloobchodní poslední prodejce, u nichž potraviny a nápoje v prodejně představují pouze doplňkové zboží (hobby markety, drogerie, hotely, restaurace, prodejny sportovního vybavení, obchody s oblečením apod.). Doplňkové zboží je takové zboží, které představuje pouze okrajové doplnění hlavní nabídky zboží nebo služeb (např. sportovní nápoje v plastových lahvích umístěné v prodejně sportovního vybavení, které tvoří převážnou většinu nabízeného zboží). To neplatí pro čerpací stanice, u kterých představují potraviny a nápoje doplňkové zboží vždy, a proto povinnost zpětného odběru platí pro každou čerpací stanici, u níž velikost prodejní plochy přesahuje 50 m².

K čl. II (Přechodná ustanovení k novele zákona o obalech)

Bod 1 stanovuje, že vybrané jednorázové obaly, které mají být zálohovány podle § 29b odst. 1 věty první a které nesplňují požadavky podle tohoto zákona (typicky např. nejsou označeny stanoveným EAN kódem, grafickým označením zálohového systému, registrovány u operátora v rámci zálohového systému apod.) mohou být uváděny na trh do 28. února 2026 a do oběhu do 30. dubna 2026. Z praktického hlediska fungování obchodu s nápoji je nutné pro zajištění bezproblémového přechodu na zálohový systém rozdělit přechodná období pro osoby uvádějící vybrané zálohované jednorázové obaly na trh a pro poslední prodejce.

Body 2 a 3 stanovují přechodné období pro poslední prodejce a prodejny s velikostí prodejní plochy do 100 m², ve kterých výkup a s ním spojené povinnosti budou aplikovány s odstupem, od 1. července 2026, což je, stejně jako v bodu 1, nutné pro zajištění bezproblémového náběhu daných povinností.

Dále se v bodu 4 stanovuje, že operátor je povinen první zprávu o činnosti operátora doručit Ministerstvu životního prostředí za rok 2026, a to do 31. března 2027.

Bod 5 stanovuje, že za přestupek podle § 45 odst. 2 písm. d) [nedosažení minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů podle § 29j odst. 1 písm. c)] spáchaný v letech 2026 a 2027 lze uložit pokutu až do výše, která se stanoví jako součin hmotnosti odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů vyjádřené v tunách chybějící k dosažení stanovené minimální úrovně zpětného odběru odpadu z vybraných zálohovaných jednorázových obalů a částky 50 000 Kč (přechodně namísto 150 000 Kč).

Bod 6 stanovuje, že pravidlo, podle kterého se nápojové kartony vykazují podle materiálů obsažených v obalu a současně jako samostatný druh obalu, se poprvé použije při ohlašování údajů z evidencí autorizované společnosti za rok 2025.

K části druhé (změna zákona o ochraně spotřebitele)

K čl. III

Ustanovení upravuje § 18 odst. 2 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Zákon v současné době stanovuje, že o změně peněžní částky za vykupované vratné zálohované obaly nebo o ukončení výkupu vratných zálohovaných obalů je prodávající povinen informovat spotřebitele po dobu nejméně 30 kalendářních dnů před dnem provedení změny nebo ukončení výkupu. Pouhých 30 kalendářních dnů se jeví jako nedostatečných, protože prodejce dle zákona o obalech by měl přinejmenším rok předem vědět, že výkup určitého typu zálohovaného obalu bude ukončen, případně že se mění výše zálohy. Tuto skutečnost kritizuje také odborná literatura (viz komentář k § 9 v TRYLČ, L. PETRŽÍLEK, P. Zákon o obalech. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, 134 s.). Proto se stanovuje, že prodávající je povinen informovat spotřebitele po dobu nejméně 3 měsíců před dnem provedení změny nebo ukončení výkupu.

K části třetí (změna zákona o odpadech)

K čl. IV bodu 1

Zákon o odpadech v současné době umožňuje obcím soustřeďovat společně sklo, kovy a plasty. Výkladem Ministerstva životního prostředí je umožněno soustřeďovat společně rovněž kompozitní a nápojový karton, což se do zákona výslovně doplňuje. S ohledem na pokročilejší technologie dotřídování je možné připustit, že v některých případech budou obce moci soustřeďovat společně také papír. Stále ale platí podmínka další části věty, že společné soustřeďování je možné pouze v případě, že s ohledem na další způsob nakládání nedojde k ohrožení možnosti provedení recyklace. To v případě papíru znamená, že při společném soustřeďování nesmí docházet k jeho znečištění.

K čl. IV bodu 2

V návaznosti na navrhovaný zálohový systém je po konzultaci se zástupci obcí navrženo snížení třídících cílů obcí v zákoně o odpadech (§ 59 odst. 3) o 1 %. Důvodem ke snížení je, že odpad z vybraných vratných zálohových obalů nebude předáván do obecních systémů odpadového hospodářství a obce si tyto odpady (buť vytríděné a vrácené na místa zpětného odběru) nebudou moci do třídících cílů započítat.

K části čtvrté (oznámení technického předpisu)

K čl. V

Ustanovení se týká oznámení návrhu zákona v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 ze dne 9. září 2015 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti. Nutnost provést technickou notifikaci návrhu zákona vyplývá z toho, že vytváří nová systém zpětného odběru a může potenciálně vytvořit překážku volného pohybu zboží a služeb. Pro zahraniční osoby uvádějící obaly na trh může navrhovaná právní úprava zavádět některá pravidla, která jejich právní řády neznají. Potenciální překážka ve volném pohybu zboží může spočívat v povinnosti označování vybraných jednorázových obalů grafickým symbolem zálohového systému podle pravidel výlučně vnitrostátní legislativy, nicméně Evropská komise již v obdobných případech jiných zálohových systémů konstatovala, že se nejedná o porušení primárního práva EU.

K části páté (účinnost)

K čl. VI

U předkládaného návrhu zákona je navržena tzv. dělená účinnost. Předpis obecně nabude účinnosti prvním dnem kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení (původní termín 1. ledna 2025 již není reálný; původní termín byl stanoven s ohledem na tzv. jednotné dny právní účinnosti podle § 3 odst. 3 zákona č. 309/1999 Sb., ve znění zákona č. 277/2019 Sb., a tento postup nyní nelze uplatnit, 1. červenec 2025 by nebyl vhodný, protože je nutné zahájit vedení autorizačního řízení s žadateli o operátora co nejdříve). Po nabytí účinnosti zákona by měl být dán zapojeným subjektům necelý rok na přípravu spuštění zálohového systému. V tomto mezidobí musí dojít k autorizaci operátora, uzavření smluv s povinnými osobami a dalšími relevantními aktéry, k registraci obalů do systému operátora, spuštění IT systémů, úpravě obchodů a nákupu a umístění automatů. Zálohový systém je navrženo spustit k 1. lednu 2026, což se jeví jako vhodné nejen protože zapojené subjekty budou potřebovat dostatečný čas na přípravu systému, ale také z hlediska výpočtu plnění cílů zpětného odběru a využití za kalendářní rok, vedení evidencí atd.

Pro zamezení pochybností u odložené účinnosti povinností posledních prodejců je třeba uvést, že odložená účinnost u povinností uvedených v § 29d odst. 1 má za následek, že účinnost těchto povinností je odložena i pro všechny ostatní osoby, které mají tyto povinnosti plnit prostřednictvím odkazu na ně (poslední prodejce uvedené v § 29d odst. 2 a 3 a osoby uvádějící vybrané zálohované jednorázové obaly do oběhu jinak než prodejem konečnému uživateli). Cíl zpětného odběru pro nápojové kartony ve výši 60 % hmotnosti těchto obalů uvedených v daném kalendářním roce na trh je odložen k r. 2030 prostřednictvím odložené účinnosti.

V Praze dne 10. října 2024

Předseda vlády:

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.

podepsáno elektronicky

Ministr životního prostředí:

Mgr. Petr Hladík

podepsáno elektronicky